

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ ในช่วงเดือนเมษายน 2546 – มิถุนายน 2546 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ประกอบการในโครงการถนนคนเดินท่าแพ เฉพาะวันที่ปิดถนนคนเดินท่าแพ ไม่รวมกลุ่มที่เป็นร้านค้าเดิมบริเวณถนนท่าแพ กลุ่มที่เป็นนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งหมด 23 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบสัมภาษณ์เชิงลึกคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการและการสังเกตพฤติกรรมผู้ประกอบการและสิ่งแวดล้อม ผลการศึกษานำเสนอด้วยตารางและคำบรรยายตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข

รายละเอียดแต่ละส่วนมีดังนี้

จากการสังเกตการณ์ของผู้ศึกษาในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า บนถนนคนเดินท่าแพ จะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมากมาจับจ่ายซื้อสิ่งของ เดินเล่น เด็กๆ บางรายก็ ดึงจักรยาน บางครอบครัวก็มาเดินเล่นทั้งครอบครัว พ่อ แม่ ลูก นอกจากนี้ยังมีเยาวชนจำนวนมากที่ให้ความสนใจทั้งมาประกอบการและท่องเที่ยว บางรายก็ทำสินค้ามาขาย มาเล่นดนตรี แต่ส่วนใหญ่ จะมาเดินเล่นและจับจ่ายซื้อสิ่งของ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเริ่มทยอยมาเที่ยวตั้งแต่ เริ่มปิดถนนท่าแพ เวลา 13.00 น. เป็นต้นมา แต่ไม่มากนัก จะมากที่สุดในช่วงเวลา 17.00 น. เป็นต้น ไปจนถึง เวลา 20.00 น. หลังจากนั้นประชาชนและนักท่องเที่ยวจะเริ่มทยอยเดินทางกลับ

รูปภาพ 3 แสดงประชาชนที่มาเที่ยวงานในโครงการถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่

กิจกรรมบนถนนคนเดินท่าแพที่พบในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล มีทั้งกิจกรรมที่ภาครัฐและประชาชนดำเนินการร่วมกัน เริ่มตั้งแต่บริเวณลานช่วงประตูท่าแพ จะมีเวทีมาตรฐานสำหรับให้หน่วยราชการและเอกชนได้แสดงบนเวที ซึ่งมีการแสดงทุกวันอาทิตย์ ทิศเหนือของเวทีจะเป็นลานสำหรับจัดนิทรรศการ สาธิต หรือไว้บริการประชาชนในด้านต่างๆ ส่วนบนถนนท่าแพจะมีกลุ่มศิลปินอิสระมาประกอบการ มีทั้งกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มเด็กนักเรียน และกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางสายตารมาเล่นดนตรีพื้นเมือง คอนเสิร์ตสากล การตีกลองสะบัดชัย จากการทำผู้ประกอบการต้องมาอยู่ในสภาพแวดล้อมทางสังคมแบบนี้ส่งผลให้เกิดกระบวนการที่สนในการประกอบอาชีพ การปรับตัว ซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการ

รูปภาพ 4 แสดงกิจกรรมที่ภาครัฐให้บริการกับประชาชนในโครงการถนนคนเดินท่าแพ

รูปภาพ 5 แสดงกิจกรรมที่ภาครัฐและเอกชนร่วมกันแสดงในโครงการถนนคนเดิน

รูปภาพ 6 แสดงเวทีมาตรฐานที่สำหรับให้หน่วยราชการและภาคเอกชนได้แสดงบนเวที

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลในภาพรวมของการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล ในโครงการถนนคนเดินท่าแพ ประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ที่มาประกอบการ จำนวน 7 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มผู้จำหน่ายอาหารอาหาร และเครื่องดื่ม จำนวน 2 คน กลุ่มผู้ค้าขายเสื้อผ้า จำนวน 2 คน กลุ่มงานหัตถกรรม จำนวน 6 คน กลุ่มคนตรีพื้นเมือง จำนวน 3 คน กลุ่ม นวดแผนไทย จำนวน 4 คน กลุ่มงานศิลปกรรมวาดรูป จำนวน 3 คน กลุ่มขายของชำร่วย จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 23 คน เป็นเพศหญิง 15 คน เพศชาย 8 คน มีอายุระหว่าง 40-60 ปีมากที่สุด ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา และมีสถานภาพสมรสคู่ สถานภาพในครอบครัวเป็นผู้อาศัย ประกอบอาชีพหลักค้าขาย รองลงมาทำงานหัตถกรรมพื้นบ้าน มีเพียง 1 คน ที่ประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพเป็นอาชีพหลัก เกือบทั้งหมดมีอาชีพเสริม ประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ส่วนใหญ่มีรายได้จากการมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพเฉลี่ยต่ออาทิตย์ น้อยกว่า 5,000 บาท รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนบุคคล	ลักษณะการประกอบการ							
	อาหารและเครื่องดื่ม		งาน*	เล่นดนตรี	นวดแผน	ศิลปะกรรม	ของ	รวม
	เสื้อผ้า	หัตถกรรม	พื้นเมือง	ไทย	วาดรูป	ชำร่วย		
(n=2)	(n=2)	(n=6)	(n=3)	(n=4)	(n=3)	(n=3)	(n=23)	
เพศ								
ชาย	1	0	3	1	0	2	1	8
หญิง	1	2	3	2	4	1	2	15
อายุ (ปี)								
น้อยกว่า 21	0	1	0	1	0	0	0	2
21-40	1	0	0	0	0	2	1	4
41-60	1	1	5	2	4	1	2	16
มากกว่า 60	0	0	1	0	0	0	0	1
ระดับการศึกษา								
ประถมศึกษา	1	0	6	2	2	0	1	12
มัธยมศึกษา	1	1	0	1	1	1	1	6
ประกาศนียบัตร	0	0	0	0	0	1	1	2
ปริญญาตรีขึ้นไป	0	1	0	0	1	1	0	3

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	ลักษณะการประกอบการ							รวม (n=23)
	อาหารและ เครื่องดื่ม (n=2)	เสื้อผ้า (n=2)	งาน หัตถกรรม* (n=6)	เล่นดนตรี พื้นเมือง (n=3)	นวดแผน ไทย (n=4)	ศิลปะกรรม วาดรูป (n=3)	ของ ชำร่วย (n=3)	
สถานภาพสมรส								
โสด	0	1	0	1	0	2	1	5
คู่	2	1	4	2	2	1	1	13
หย่า/แยก/ม่าย	0	0	2	0	2	0	1	5
สถานภาพในครอบครัว								
หัวหน้าครอบครัว	1	0	4	1	2	0	1	9
ผู้อาศัย	1	2	2	2	2	3	2	14
อาชีพหลัก								
เกษตรกรรม	0	0	0	1	0	0	0	1
ค้าขาย	2	0	0	1	1	0	3	7
หัตถกรรม	0	0	5	0	0	0	0	5
นักเรียน/นักศึกษา	0	1	0	1	0	0	0	2
นวดแผนไทย	0	0	0	0	3	0	0	3
รับราชการ	0	1	0	0	0	0	0	1
วาดรูป	0	0	0	0	0	3	0	3
ขายของถนนคนเดินท่าแพ	0	0	1	0	0	0	0	1
อาชีพเสริม								
ประกอบการที่ถนนคนเดิน	2	2	5	3	4	3	3	22
รายได้จากการประกอบที่ถนนคนเดิน								
น้อยกว่า 5,000	2	1	4	3	4	1	3	18
5,000 – 10,000	0	0	2	0	0	1	0	3
10,001 – 20,000	0	1	0	0	0	1	0	2

* งานหัตถกรรม หมายถึง 1. งานแกะสลัก 2. งานทำร่ม 3. งานผลิตภัณฑจากไม้ไผ่ 4. งานถักทอจากเส้นปอ

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

รูปภาพ 7 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการบริเวณหน้า
วัดมหาวัน ในยามค่ำคืน

รูปภาพ 8 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการขายอาหาร
และเครื่องดื่มบริเวณในวัดเซตวัน

รูปภาพ 9 แสดงกลุ่มศิลปินอิสระที่มาประกอบ
การในถนนคนเดินท่าแพ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

รูปภาพ 10 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการจากชุมชน
ต่างๆ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

รูปภาพ 11 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการจากอำเภอ
ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่หน้าวัดบุปผาราม

รูปภาพ 12 กลุ่มผู้ประกอบการบริเวณสี่แยกวัด
อุปกุดถึงหน้าวัดแสนฝาง

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตผู้ประกอบการจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ

ถนนคนเดินท่าแพ เป็นสถานที่ที่ผู้ประกอบการได้มาจำหน่ายสินค้าหรือบริการ เป็นประจำทุกวันอาทิตย์ มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของผู้ประกอบการ คือ (1) เนื่องจากผู้ประกอบการต้องพึ่งพาถนนคนเดินท่าแพในการจำหน่ายสินค้าที่ประดิษฐ์ขึ้นมาหรือบริการ ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น ถนนคนเดินท่าแพจึงเป็นสัญลักษณ์ของตลาดการค้าเสรี ไม่มีการเก็บภาษี การเช่าสถานที่ จึงเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภคอย่างเต็มที่ (2) นอกจากการผลิตสินค้าหรือบริการแล้ว ยังช่วยให้เราเข้าใจเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการถ่ายทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษสู่รุ่นลูกรุ่นหลาน (3) ถนนคนเดินท่าแพยังสะท้อนให้เห็นถึงภาพของโครงสร้างทางสังคมของชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพราะการประกอบการหรือการบริการย่อมเป็นหนทางหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์อันดี ความเข้าใจ ความสามัคคีระหว่างสมาชิกของครอบครัว ชุมชน และสังคม (4) ช่วยให้สำนึกในความเป็นล้านนา ในยามที่จังหวัดเชียงใหม่และสังคมเจริญรุ่งเรือง การผลิตสินค้าหรือบริการ เป็นความสัมพันธ์เชิงเครือญาติ และการดำเนินชีวิตของผู้ประกอบการเท่ากันเป็นการส่งเสริมความร่วมมือในเครือญาติและเครือข่ายที่จำเป็น ในการดำรงชีวิตของผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ถนนคนเดินท่าแพ ยังเป็นการปลดปล่อยผู้ประกอบการจากการถูกเอารัดเอาเปรียบของร้านค้าหรือการผูกขาดจากร้านค้า เป็นการปลดปล่อยให้ผู้ประกอบการมีอิสระภาพในการประกอบอาชีพ มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น

แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยที่รู้สึกได้รับผลกระทบจากการมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ทั้งทางด้านความพึงพอใจในชีวิตที่ลดลง การได้รับฝุ่นและควันไอเสียจากรถยนต์ขณะมานั่งรอเพื่อจำหน่ายสินค้า การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลาทำให้สุขภาพร่างกายเจ็บป่วยได้ และบางกลุ่มมีการแย่งพื้นที่เพื่อจำหน่ายสินค้า แย่งลูกค้า บางครั้งมีการทะเลาะและขัดแย้งกัน ผู้ประกอบการบางกลุ่มมีการขายสินค้าตัดค้ำรำกัน ลอกเลียนแบบสินค้า ซึ่งผลการศึกษาคคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ มีรายละเอียด

ดังนี้

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

1. คุณภาพชีวิตผู้ประกอบการ

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการอันเป็นผลจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ โดยให้ผู้ประกอบการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตก่อนเริ่มโครงการและหลังเริ่มโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เห็นว่ามีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ทั้งสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัว การดำเนินชีวิต รายได้ สุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจ:

“คุณภาพชีวิตดีขึ้น เมื่อก่อนทำอะไรทำสวน ต้องรอकिनเงินปี กว่าจะได้ขบได้ปี(กว่าจะถึงปี:ผู้เขียน) ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขามา กว่าจะได้จากไรจากสวนมา ไปใช้หนี้ใช้สินก็ลบกับหนี้สินพอดี หากว่าตอนนี้มีหนี้สินอยู่นิดหนึ่ง แต่ก็ลดลง เป็นครึ่ง” (M 1)1

“คุณภาพชีวิตดีแน่ๆ ดีขึ้น ถึงแม้ไม่คืนก็คืนน้อย(ดีขึ้นเล็กน้อย แม้จะไม่มากก็ตาม: ผู้เขียน) ดูดี คนเราอยู่เปล่าๆ ที่บ้าน ไปป่วน(ไปถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน) มีสิ่งดี” (B 1)2

“สุขภาพดีขึ้นก็คืออากาศ ควันพิษ ที่ได้หายใจเข้าไป ในถนนคนเดินลดลง ถึงแม้จะเพียงหนึ่งวันแต่ก็มีคุณค่าดีกว่าไม่ได้รับมันเลย” (TM 1)

“สังคมดีขึ้น... การค้าการขายพัฒนาขึ้น กว้างขวางขึ้น มีเพื่อนขึ้นแสม จากคนตีบู้จกกันก็มาสู้จกกัน ดีนี้ กว้างขวางขึ้นมา ทุกวันนี้ขายดีไหน มีงานดีไหน ก็จะสื่อสารกันขึ้นมา และแนะนำกันไปขายดีอันดีนี้เนื้อ สื่อสารหากัน ในทางไม่ดีไม่ค่อยมีจะสามัคคีกัน” (B 2)

เมื่อนำแนวคิดของชาน (Zhan, 1992) ซึ่งจำแนกองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย ด้านสังคมและเศรษฐกิจ มาใช้เป็นกรอบของแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการโดยรวมได้ผลการศึกษาดังนี้

¹M 1 หมายถึง ผู้ประกอบการดนตรีพื้นเมืองคนที่ 1

²B 1 หมายถึง ผู้ประกอบการขายผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่คนที่ 1

338.04
พ 9341 ด
เลขหมู่..... 0.3
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. ด้านความพึงพอใจในชีวิต

ผู้ประกอบการเกือบทั้งหมดบอกว่า พึงพอใจในชีวิตเพิ่มมากขึ้น หลังจากได้ประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นด้านความพึงพอใจในชีวิตที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการได้ 4 ด้าน ดังนี้

- ก. ด้านสภาพความเป็นอยู่
- ข. ด้านการดำเนินชีวิต
- ค. ด้านการพัฒนาตนเอง
- ง. ด้านความพึงพอใจต่อครอบครัว

ก. ด้านสภาพความเป็นอยู่

วิเดวณันต์ ผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่า พึงพอใจต่อสภาพความเป็นอยู่เพิ่มมากขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการถนนคนเดินท่าแพ โดยสภาพความเป็นอยู่เปลี่ยนแปลงดีขึ้น เนื่องจากมีรายได้จากการขายสินค้าหรือประกอบการในถนนคนเดินท่าแพเพิ่มขึ้น ทำให้ตนเองสามารถที่จะจับจ่ายซื้อสิ่งของที่จำเป็นสำหรับชีวิต โดยเฉพาะอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

ถนนคนเดินท่าแพมีผลกระทบทางบวกด้านสภาพความเป็นอยู่คือมีส่วนผลักดันให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น บางรายสามารถที่จะผ่อนบ้าน รถยนต์ รถจักรยานยนต์ และเครื่องอำนวยความสะดวกอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิต ทำให้ชีวิตมีความสุขสบายและมีความมั่นคงขึ้น จากอดีตบางรายมีฐานะทางครอบครัวยากจน ไม่มีเงินที่จะซื้ออาหาร ประทั่งชีวิตด้วยการเก็บผักหาเลี้ยงครอบครัวไปวันๆ พอมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ตนเองมีรายได้เพิ่มขึ้นสามารถที่จะซื้ออาหารเลี้ยงครอบครัวอย่างเพียงพอ ทำให้ร่างกายได้รับอาหารที่ดีมีประโยชน์ สุขภาพแข็งแรง นอกจากนี้ยังช่วยลดความกดดันทางสังคมลง จากที่ตนเองไม่มีงานทำก็มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง สามารถใช้เลี้ยงครอบครัวและตนเองได้ มีรายได้พอชำระหนี้สินให้ลดน้อยลง อีกทั้งยังสามารถส่งบุตรหลานหรือตนเองให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น :

“น้องคิดว่าฐานะทางบ้านดีขึ้น บิได้กินไขก็ได้กินไข่ เงินที่ได้ก็ส่งตัวเองเรียน ช่วยตางบ้าน คำน้ำค่าไฟ ทุกอย่างในบ้านเป็นคนออก ทุกคนในบ้านก็มีงานทำ ชายก็แก่แล้ว บ่อยากให้ชายทำงานนั้ก ชายเป็นความดันกลัวจะเป็นลม แม่บู้หนังสือ เจ็บหลังเจ็บขา ไม่ได้ทำงานที่ไหน มีน้องคนเดียวเล่นดนตรี(เล่นดนตรีถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน) จะเอาเงินไปช่วยในบ้าน พาอู๋ไปหาหมอ เมื่อก่อนที่ไม่ได้เล่นดนตรี กินผักนึ่งทุกวันแม่เก็บผักนึ่งให้

กิน ตอนนี้สบาย การเรียนดีขึ้น การกินอยู่ดีขึ้น ตอนเย็นได้เงินจากเล่นดนตรีแล้วก็แบ่งกัน ก็ซื้อน้ำเต้าหู้ ซื้อให้ยายกิน อยากกินไขก็กินได้ อยากกินหมูก็กินได้..น้องคิดว่าฐานะทางบ้านดีขึ้น” (M 2)³

“ฐานะทางครอบครัวเปลี่ยนแปลงดีขึ้น มีเงินซื้อของใช้เข้าบ้าน มีเงินทุนทำร้านที่บ้าน เงินเก็บมีเพิ่มขึ้น ทำตรงนี้ก็จบประสบผลสำเร็จ อยากมีที่ขายเป็นร้านในเมือง ลูกค้าจะได้ง่ายในการซื้อ คิดว่าจะเปิดร้านที่บ้าน”(C 1)

“มีรายได้จากส่วนนี้มาก บางที่ตกงาน หางานยาก มาขายเป็นงานอาชีพที่ทำได้ ไม่ต้องไปรับจ้างเป็นแรงงานของเราเอง คือ เราทำเอง และเรามาขายเอง มีส่วนได้อยู่ นอกจากตะกอนที่เขียนงาน (วาดภาพ: ผู้เขียน) รับร้อมบ่อสร้าง พี่เขียนไปพี่ก็ได้แต่ค่าแรง จุดนั้นความก้าวหน้าบ่อเต้าใจ จุดนี้เขียนเอง ขายเอง...ขายตรงนี้รายได้ดีอะไรก็ดีขึ้น ครอบครัวดีขึ้น ไม่ขัดสนเหมือนเมื่อก่อน ๆ ทำงานเงินออกทุก 15 วัน (วาดรูปบ่อรับที่บ่อสร้าง: ผู้เขียน)’.รับจ้างเป็นเดือน พอมาขายตรงนี้ได้เงินทุกอาทิตย์ อาทิตย์เห็นผล ขายหมดก็วาดใหม่ ได้ลูกค้า ชีวิตดีขึ้นนัก ลูกชายบางทีอยากได้นั้นได้นี้ แบบเรียน อุปกรณ์การเรียน ต้องมี ขายของแบบนี้ไม่ขัดสน ซื้อบ้านได้ เมื่อก่อนเคยเช่าบ้าน ก็ผ่อนบ้าน ลูกได้เรียนหนังสือ การกินดีขึ้น ไม่ขัดสนเหมือนเมื่อก่อน เมื่อก่อนแบบว่าแฟนเคยทำงานไฟฟ้า(เป็นลูกจ้าง: ผู้เขียน) เศรษฐกิจไม่ดีเขาจะคัดออกเลยมวาวาครูปี้ว่าดีขึ้นนัก” (D 1)⁴

“สภาพความเป็นอยู่ดีขึ้น ดีกว่าเดิม ตอนนี้น้ำบ้าน ผ่อนที่ พ่อคีน้องไม่สบาย ตอนนั้นเข้าโรงพยาบาล พ่อต้องการเงิน ที่พ่อ (ที่ดินพ่อ: ผู้เขียน) พ่อก็ว่าเซ็นค้เอาที่บ้านนั้น (เซ็นค้รับที่ดินของพ่อ: ผู้เขียน) ที่เขาแบ่งบ้านอยู่แล้ว เขาเข้าธนาคารหลังจากนั้นก็ผ่อนกับธนาคาร ที่ก็เป็นของเขา ตอนนี้น้ผ่อนเดือนละสองพัน บางครั้งก็โปะหือเป็นพ่องหลังจากเขาขายได้กำไร”(HC)⁶

มีผู้ประกอบการเพียงส่วนน้อยที่บอกว่าสภาพความเป็นอยู่ไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากตนเองมีฐานะดีอยู่แล้ว มีแหล่งประกอบอาชีพที่เป็นหลักแหล่ง หรือเป็นข้าราชการหรือข้าราชการบำนาญที่มีรายได้ประจำ มาประกอบการที่ถนนคนเดินทำแพเป็นอาชีพเสริม ถ้าไม่ได้มาขายสินค้าที่ถนนคนเดินทำแพก็ไม่เดือดร้อน:

“ไม่ขายก็ไม่เดือดร้อนเพราะมีเงินเดือนกิน ” (C 2)⁷

³ M 2 หมายถึง ผู้ประกอบการเล่นดนตรีพื้นเมืองคนที่ 2

⁴ ผู้เขียน หมายถึง ผู้ศึกษาคุณภาพชีวิตโครงการถนนคนเดินทำแพในครั้งนี้

⁵ D 1 หมายถึง ผู้ประกอบการงานศิลปะวาดรูปและจำหน่าย คนที่ 1

⁶ HC หมายถึง ผู้ประกอบการงานแกะสลัก

⁷ C 2 หมายถึง ผู้ประกอบการขายเสื้อผ้าคนที่ 2

“ไม่มีผลต่อตัวเท่าไร เพราะต้องไปขายของในท์บาร์ซ่า เหมือนไปขายของธรรมดา ถึงแม้จะหยุดก็ไม่มีผลเพราะมีที่อยู่แล้วที่ในท์บาร์ซ่า” (G 1)^๑

“มานี้เป็นอาชีพเสริม เพราะคอนกลางวันอยู่บ่ค่อยๆ คล้ายๆ แก้งอมแก้งอง อยู่โน้น (ในท์บาร์ซ่า: ผู้เขียน) ก็อยู่บ่ค่อย ถ้ามานี้ (ถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน) ไร่รายได้เสริมเล็กๆ น้อยๆ ดีกว่าอยู่บ่ค่อยๆ ถ้าหยุดก็คือหยุด (หยุดโครงการ: ผู้เขียน)... เพราะว่าเรามีที่หลักของเราอยู่แล้ว (คือขายเสื้อผ้าในท์บาร์ซ่า: ผู้เขียน)...อันนี้รายได้มีสองที่ก็บรรเทาไปน้อย ฐานะความเป็นอยู่...มันก็ค่อยๆ ใ้ใครรับ เหมือนเดิม”(F1)^๑

ข. ด้านการดำเนินชีวิต

ผลกระทบด้านบวกของการดำเนินการดำเนินชีวิต พบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากอดีตบางคนทำงานรับจ้างทั่วไป ต้องทำงานที่หนักและอันตราย ไม่มีอาชีพหลัก รายได้ไม่แน่นอน บางรายผลิตสินค้าแล้วขายไม่ได้ ถนนคนเดินท่าแพจึงเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตของผู้ประกอบการในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นสถานที่แห่งเดียวที่ใช้ในการประกอบอาชีพหลักของครอบครัว เป็นชุมชนสำหรับผู้ประกอบการที่จะแสวงหาผลประโยชน์จากตรงนี้ การมาจำหน่ายสินค้าหรือประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพไม่ได้ต้องเสียค่าเช่าร้าน เนื่องจากค่าเช่าร้านหรือแผงลอยในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่แพงมาก ผู้ประกอบการจำนวนมากไม่มีเงินมากพอในการเช่าร้านสำหรับขายสินค้า ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมาไม่มีที่จำหน่าย ต้องส่งตามร้านค้าเท่านั้น บางครั้งเจ้าของร้านค้าก็กดราคาสินค้า ถนนคนเดินท่าแพจึงเป็นช่องทางหนึ่งในการจำหน่ายสินค้าที่ตนเองผลิตขึ้นมา ไม่ให้สินค้าล้นตลาด อีกทั้งเป็นช่องทางในการติดต่อค้าขายทั้งปลีกและส่งโดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ส่งผลให้การค้าการขายดีขึ้น การค้ากว้างขึ้น นำรายได้มาสู่ตนเองและครอบครัวทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ดังนั้นผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อรายได้จากตรงนี้เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ผู้ประกอบการบางรายคิดว่าการได้มาอยู่ที่ถนนคนเดินท่าแพ ทำให้ได้พบปะกับผู้ประกอบการรายย่อยด้วยกัน รู้สึกเกิดแรงบันดาลใจที่อยากจะทำขายและพัฒนาตนเองเหมือนกับผู้ประกอบการอื่นๆ คิดอยากที่จะขยายกิจการค้าการขาย :

^๑ G 1 หมายถึง ผู้ประกอบการขายของชำราย คนที่ 1

^๑ F 1 หมายถึง ผู้ประกอบการขายอาหารและเครื่องดื่ม คนที่ 1

“ถ้าไม่ได้ไปขายที่นี่ (ถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน) ก็ไม่รู้จะไปขายที่ไหน ก็ลำบากเหมือนกัน เพราะเราไม่มีที่ถาวรจริง...ก็อยากให้มีสัก 2 วัน” (B 1)

“อย่างผมไม่มีร้าน ถ้าไม่มีตรงนี้ก็รู้จะไปขายที่ไหน อาจจะต้องไปหาที่อื่น บางที่ได้ลูกค้าจากที่นี่ก็เยอะ ขายที่นี่ที่เดียว (ถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน)” (B 2)

“การได้มาจำหน่ายสินค้าของตนเองโดยตรงสู่ผู้บริโภค ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางทำให้ได้กำไรเพิ่มมากขึ้น และยังสามารถติดต่อการค้าขายไปในตัวทำให้เป็นการขยายงานของตัวเอง”(D 1)

นอกจากนี้พบว่าผู้ประกอบการบางรายพบว่าได้รับผลกระทบจากการที่เศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ในอดีตลำบาก และอ้าแม่ ส่งผลให้สุขภาพอ้าแม่ตามไปด้วย เนื่องจากต้องตกงาน หรือกิจการล้ม ถนนคนเดินท่าแพจึงเป็นสถานที่หนึ่งที่สามารถฟื้นฟูจิตใจ และควมมีชีวิตชีวา กลับคืนมา:

“หลังจากฟองสบู่แตก สภาพจิตใจแย่มาก เศรษฐกิจบ่อผู้จะปรับเปลี่ยนจะได พอมาท่าที่ถนนคนเดินท่าแพรู้สึกว่ชีวิตดีขึ้น สามารถที่จะยืนหยัดในเศรษฐกิจแบบนี้ และมองเห็นช่องทางที่ว่าจะทำอย่างใดกับชีวิตของเขา อาชีพของเขาที่จะดำเนินต่อไปนี้ มีช่องทางที่จะก้าวไปแหลมหลายๆ ชั้น ขอขอบคุณถนนคนเดินท่าแพ ถ้าไม่มีถนนคนเดินท่าแพครอบครัวที่จะแย่มากกับลูก”(TM 1)¹⁰

“แต่ก่อนทำงานอ้าเกอ ช่วยที่ดิน นส. 3 ...เป็นลูกจ้างชั่วคราวไปกลับเชียงใหม่ เชียงราย ไม่ได้ประจำ ความก้าวหน้าไม่มี อ้ายที่้อลาออก อยู่กับอ้าย ได้สองปี มีบ้านหลังหนึ่ง มีที่เชียงรายอีก 6 ไร่ อ้ายขยัน ส่วนใหญ่แฟนเขียน และพี่ก็เขียนด้วย ดอกกล้วยไม้ขายดี คือเขียนมาตรฐานตามตลาด ส่วนมากฝรั่งสามารถสั่งได้ว่าอยากได้งานแบบไหนอาจจะให้เบอร์โทรบ้านก็ไปส่งที่บ้านได้ จุดนี้มีงานตลอด มีรายได้จากจุดนี้”(D 1)

นอกจากนี้มีผลกระทบทางด้านความพึงพอใจในชีวิต คือ มีผู้ประกอบการบางรายที่ไม่ค่อยพึงพอใจต่อการดำเนินชีวิตที่ต้องมาประกอบการในถนนคนเดินท่าแพ เนื่องจากตนเองคิดว่าเป็นการขายตัดราคากัน อีกทั้งเมื่อที่จะต้องมานั่งจ้องที่เพื่อรอการจำหน่ายสินค้า ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมาขายทุกอาทิตย์เพราะเป็นหนทางเดียวที่ตนเองจะมีรายได้:

¹⁰ TM 1 หมายถึง ผู้ประกอบการขนาดแผนไทย คนที่ 1

“บางทีอาจเป็นสายอาชีพก็ได้ เมื่อการที่จะต้องมาเผ้าที่ เราไม่ถนัด เหมือนหน้าที่จะต้องทำ ถ้าเป็นแม่ค้าก็ไม่คิดอะไรเราไม่ถนัด บางทีทำเหมือนธุรกิจไปแล้วรู้สึกไม่ค่อยดีเท่าไร แต่โดยสถานการณ์บีบบังคับ ทำเหมือนต้องทำอยู่ ถ้ามีทางอื่นก็จะไป เพราะไม่อยากมานั่งขายตลอด เพราะขายตรงนี้ราคาสูงไม่ได้อยู่แล้ว ถ้าหาก มีแต่จะทำให้ราคาตกลง ก็ต้องเลือกงานมาขาย งานดี ก็ต้องเก็บไว้ขายอีกราคาหนึ่ง แต่บางคนไม่ดูอะไรตรงนี้ เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องงานดี ๆ ก็เอามาขายถูกมากก็ไปตัดราคากัน...คนที่มาขายที่นี้ไม่เสียค่าที่ ที่นี้ของที่มาขายบางทีก็เหมือนตัดราคากัน กระทบกับเจ้าอื่นที่เช่าร้านอยู่ ของที่มีร้านค้าอยู่ เพราะมีต้นทุน ที่นี้ราคาเสียหมด เกี่ยวกับเรื่องรูป ของหลายๆ อย่าง บางทีฝรั่งร้านนี้แล้วทำไมถูก” (D 2)

ก. ด้านการพัฒนาตนเอง

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบผลกระทบในหลายๆ ประเด็นจากการที่ผู้ประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ เนื่องจากในถนนคนเดินท่าแพ มีกิจกรรมต่างๆ มากมาย มีสินค้าหรือบริการที่แปลกๆ ใหม่ๆ มาจำหน่ายอยู่เสมอ นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังได้มาพบกับผู้บริโภคโดยตรง ทำให้ได้รับทราบความต้องการของผู้บริโภคและข้อบกพร่องของสินค้า อีกทั้งยังมีโอกาสได้พัฒนาทักษะในด้านภาษาต่างประเทศเพิ่มขึ้น ได้พูดคุยกับผู้ประกอบการด้วยกันทำให้ได้รับข้อเสนอแนะและแนวทางการค้าขายใหม่ๆ ได้ความคิดหลากหลายขึ้น สามารถนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้นำมาปรับปรุงใช้กับชีวิตประจำวัน และการผลิตสินค้าเพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของลูกค้า สามารถจำแนกประเด็นในการพัฒนาตนเองได้ 3 ประเด็น คือ

1) ด้านการพัฒนาฝีมือในด้านการผลิตสินค้าหรือบริการ

ผู้ประกอบการ พบว่า การมาพบกับผู้บริโภคโดยตรง ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของสินค้าของตนเองและความต้องการรวมถึงข้อเสนอแนะต่างๆ จากลูกค้า สามารถนำไปปรับปรุงพัฒนาสินค้าให้ดีขึ้น ทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้นเมื่อเทียบกับก่อนมีโครงการถนนคนเดินท่าแพ ผู้ประกอบการไม่มีโอกาสพบลูกค้าได้โดยตรงจึงไม่ทราบข้อบกพร่องของสินค้า ทำให้สินค้าไม่สามารถขายได้ หรือขายได้น้อย การมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ขายสินค้าได้เพิ่มขึ้นผลิตสินค้ามากขึ้นจึงเกิดทักษะในการผลิตสินค้าหรือบริการนั้น ขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากการได้เห็นสินค้าหรือบริการอื่นๆ ในถนนคนเดินท่าแพ ทั้งรูปแบบและความหลากหลายของสินค้า ทำให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ ในการผลิตงานของตนเอง ได้เรียนรู้จากผู้ประกอบการ เนื่องจากมีเวลาคุยกับเพื่อนร่วมงานด้วยกัน ต่างแสดงความคิดเห็นในสินค้าซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดความสวยงามและมีคุณภาพ

ยิ่งขึ้น อีกทั้งยังก่อให้เกิดแนวคิดที่สร้างสรรค์ในการผลิตสินค้าแนวใหม่ๆ ออกมาจำหน่าย ทำให้มี
 ประสบการณ์ในการค้าขายหรือประกอบการเพิ่มขึ้น ทำให้กล้าแสดงออกหรือขยายกิจการเพิ่มขึ้น :

“นำความรู้มาใช้ในด้านส่วนตัวความกล้าที่จะค้าขาย พัฒนาตัวเองทำอย่างไรให้ก้าวหน้าการค้า
 คำขึ้นมา...ทำให้ชีวิตดีขึ้น มีประสบการณ์การแต่งตัว... เรียนรู้มีอะไรใหม่ๆ บ้าง เวลาว่างก็เดินดู แล้วนำมา
 พลิกแพลง เพื่อนำไปขาย มีหลายอย่างในถนนคนเดินทำแพ... พึ่งพอใจที่สุด เขาจะได้คืนเงิน เห็นคนอื่นขายเกิดโอ
 เคีย เป็นมีแนวอย่างนั้น เขาจะเสริมมาทำรูปลักษณะอย่างนั้นจะขายได้ก่อน ทำให้คนเรามีความคิดความอ่านดีขึ้น
 กระตือรือร้นขึ้นมา เหมือนแข่งกันขาย เป็นการเปลี่ยนแปลงของที่ขายดีขึ้นมาหมด เป็นในระดับนั้นเป็นยังขายได้
 เขาจะเปลี่ยนแนว เสริมสี เสริมตัวอย่าง ได้ขายขึ้นมา ทำให้เราหัวแล่นขึ้นมาในการค้าการขาย” (B 2)

“พบเพื่อนฝูงเหมือนกัน ได้แนะแนวทางการขาย อย่างช่วงนี้ของที่ผมขายไม่ดี อย่างเช่น ปี
 ใหม่เป็นขายผ้าเป็นแนะนำว่าช่วงนี้ เดือนนี้ให้อาผ้ามาขาย จะสอนกัน เขาต้องเปลี่ยนแนว ว่าสิ่งไหนควรจะขาย
 ถ้าปีใหม่จะซื้อเสื้อผ้ากัน พอปีใหม่เขาจะซื้อเสื้อผ้าใหม่ ของบางอย่างก็เป็นช่วงเทศกาล ของขวัญปีใหม่ เป็นของ
 กระจุกระจิก ของชำร่วยจะได้ขาย ถ้าเป็นปีใหม่ต้นๆ เสื้อผ้าขายดี ถ้าเป็นหน้าร้อนก็เหมือนกันเขาจะใส่เสื้อ
 ขนาดไหน ก็เป็นเสื้อผ้าบางๆ ผ้าบางๆ ถ้าเอาผ้าอย่างอื่นมาก็ได้ขาย ถ้าเป็นหน้าหนาวก็เป็นเสื้อหนาๆ ผ้าหนาๆ
 ก็ต้องดู นี่แหละสอนให้อาสู้ ค้าขายขึ้นมา สมอแล่นขึ้นมา เสริมรายได้ขึ้นมา ชี้แนวทางขึ้นมา คนขายของก็
 ต้องมีไอเดียขึ้นมา เพราะเขาต้องไปดู เป็นขายแบบไหน เสริมแบบไหนให้อาได้ขายก็ กระตือรือร้นขึ้นมา ผู้แนว
 ทางที่ว่าของที่ว่าของที่ไหนบได้ขาย เขาก็จะจดเอาของตัวนั้นเข้ามาขาย” (B 1)

“รายได้ก็เพิ่มขึ้น วันอาทิตย์มาขายก็ได้เพิ่มจากนั้ ถ้าบได้ขายก็มีประสบการณ์ ถูกค้า
 ต้องการอันนั้น อย่างเฮมาโชว์นี้ โดยมากเป็นก็คิดว่าอันนั้น อันนี้ เขาก็เป็นครูของเขาต่างอ้อม คือถ้าต่างอันบ่งามเฮ
 ก็ปรับปรุงตัว อย่างร้านค้าก็ส่งตกร้านค้า เฮบมีโอกาสปะถูกค้าจริงๆ เพราะเป็นพ่อค้าคนกลาง อยากรปะถูกค้า
 จริงๆ ว่าชอบอย่างใด ตะใดเฮบ่งาม เฮก็จะได้ปรับปรุง ก็ดีใจที่เป็นเปิด มาครั้งแรก บได้ขายเตอะเป็นก็ว่าที่ควร
 ทำอย่างฮันๆ ก็ดีใจที่เป็นแนะนำ อยากรได้ครู ได้เปิดตลาดกว้างๆ ดวย”(HC)

รูปภาพ 13 แสดงสินค้าที่ได้รับการพัฒนาฝีมือ
 จากผู้ประกอบการในถนนคนเดินท่าแพประเภท
 งานแกะสลักผลไม้

รูปภาพ 14 แสดงสินค้าที่ได้รับการพัฒนาฝีมือ และออกแบบใหม่ๆ จากไม้ไผ่

รูปภาพ 15 แสดงการพัฒนาฝีมืออยู่ตลอดเวลา ทำให้เกิดความชำนาญในการผลิตสินค้า

2) ด้านการพัฒนาตนเองในด้านทักษะภาษาต่างประเทศ

ถนนคนเดินท่าแพเชียงใหม่ เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยวมาจากทั่วทุกมุมโลก มาเดินซื้อสินค้า คู่มือพัฒนาธรรมล้านนาซึ่งได้จำลองตลาดการค้าแบบล้านนาเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่สินค้าและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการค้าขาย เช่น ไม้ไผ่ที่ทำจากผ้าแบบล้านนา รวบรวมเสื้อผ้าให้ทำจากไม้ จำกัคสินค้าให้เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านแบบล้านนา มีการเล่นดนตรีพื้นเมืองซึ่งสอดรับกับบรรยากาศวัฒนธรรมล้านนา จึงอบอวลด้วยกลิ่นอายของล้านนาซึ่งมิให้เห็น คนที่มาจับจ่ายซื้อสินค้าส่วนใหญ่จะเป็นชาวต่างประเทศ จึงมีผลกระทบทางบวกคือ ผู้ประกอบการจึงมีโอกาสได้พูดคุยกับชาวต่างประเทศเป็นประจำทุกอาทิตย์ ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาด้วยตนเอง ฝึกพูดไป ใช้ภาษามือไป นานเข้าก็เกิดทักษะการพูดภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษามือ จนผู้ประกอบการบางรายสามารถพูดภาษาอังกฤษได้บ้างหรือบางคนพูดได้คล่อง สามารถพูดต่อรองราคากับชาวต่างชาติได้ นอกจากนี้บางรายยังสามารถอธิบายถึงวัฒนธรรม

ของชาวเชียงใหม่เป็นภาษาต่างประเทศได้ ส่วนใหญ่ชาวต่างประเทศจะนิยมมาท่องเที่ยวในโครงการถนนคนเดินท่าแพเนื่องจากสามารถซื้อสินค้าที่เป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านและมารับบริการนวดแผนไทยและนิชมดนตรีพื้นเมือง งานศิลปะ เช่น ภาพวาด งานแกะสลัก เครื่องดนตรีพื้นเมือง :

“ส่วนมากอยู่กับฝรั่งก็ช่วยๆ กันอยู่ไป ฝรั่งเขาก็จะถามว่าผู้ฝรั่งได้ก่อ บางประโยคฟังไม่รู้เรื่องก็จะร้องลุงข้างๆ มาช่วย เพราะลุงผู้ภาษาอังกฤษเก่ง จะถามว่าเล่นมาเมินหรือยัง ถ้าตอบได้ก็ผิงกศรีษะ บางคนมาก็จด ว่าอันนี้ชื่ออะไรภาษาไทย บอกว่าซึ่ง เขาก็จะวาดรูป ไป ถ้ามีสะล้อซอซึง เขาจะถามว่าเต้าใด เล่นหื้อเป็นคู่ฮอนหื้อเป็นเล่นท่าจะไค แล้วถ้าเป็นเล่นข้างเป็นก็จะซื้อไป แต่บ่เดี๋ยวนีไม่มีขาย”(M 2)

“ที่คุยฝรั่งได้นิดหน่อย ถ้าพูดผิดฝรั่งก็สอนเรา กลับบ้านไม่ได้พบใครมาบ้างครั้งเราพูดผิดฝรั่งก็สอน ฝรั่งก็อยากคุยภาษาไทยก็แลกเปลี่ยนความคิดกัน ฝรั่งที่มาก็พูดไม่เหมือนกันภาษาท้องถิ่นเขา บางทีพูดต่อรองราคา พอขายได้”(D 1)

รูปภาพ 16 แสดงลูกค้าต่างประเทศกำลังเลือกซื้อสินค้าทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสในการพูดคุยกับชาวต่างประเทศเพิ่มขึ้น

รูปภาพ 17 แสดงลูกค้าจากต่างประเทศเข้ารับบริการวาดรูปจากกลุ่มศิลปินอิสระ

รูปภาพ 18 แสดงลูก้าจากต่างประเทศกำลังเลือกซื้อสินค้าจากผู้ประกอบการ

3) ด้านการพัฒนาตนเองในด้านความรู้ต่างๆ ไป

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าได้รับความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น เนื่องจากผู้รับบริการส่วนใหญ่มีความรู้หลายระดับ หลายอาชีพ นอกจากมาซื้อสินค้าแล้วผู้รับบริการบางรายก็ใช้บริการต่างๆ ในถนนคนเดินทำแพ เช่น นวดแผนไทย รับประทานอาหาร หรือแม้แต่บางคนก็นั่งชมการเล่นดนตรีพื้นเมือง ฟีกหัดเล่น และซื้อเครื่องดนตรีกลับไป ในช่วงที่ได้นั่งพูดคุยกับผู้รับบริการบางท่านเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์ หรือเป็นผู้ที่มีการศึกษา ก็จะแนะนำหรือพูดคุยในเรื่องต่างๆ ให้ผู้ประกอบการฟัง ทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องต่างๆ เพิ่มขึ้น ตั้งแต่เรื่องสินค้าหรือบริการจนถึงเรื่องการเมือง เรื่องสังคม การศึกษา และยาเสพติด ทำให้ได้รับทราบข้อมูลใหม่ๆ อยู่เสมอ :

“หลังจากไปขายของถนนคนเดินทำแพคุณภาพชีวิตดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้น บางอย่างมีประสบการณ์ขึ้นมา เพื่อนฝูง คนขายที่รู้จักกัน กล้าแสดงออกเพิ่มขึ้น เมื่อก่อนเงิบๆ ไม่ซื้อก็ชอบคุณ มีลูกล่อลูกชน” (B 1)

“ได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากแขก ไปเล่าให้ลูกฟัง เช่น ยาเสพติด เพราะส่วนมากคนที่มานวดเป็นครูบาอาจารย์ ก็ได้ความรู้เพิ่ม” (TM 3)

“การได้ไปปะคนค้าคนขายทำให้เรามีสังคมกว้างขึ้น มีเพื่อนฝูงนัก รู้จักคนหลากหลาย หลายอาชีพ หลายความรู้หลายระดับ คนมานวดเป็น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนาชุมชน ผู้จัดการ โรงเรียน ผู้จัดการโรงพยาบาล เขาได้ศึกษากันเป็น ปัญหาละอ่อน เศรษฐกิจ นักการเมืองก็ได้รู้เรื่องการเมือง เวลาทำงานก็พูดคุยไปด้วย แต่แขกบางคนเป็นก็บู้เป็นต้องการพักผ่อนจะหลับไปเลย เขาก็บู้ เป็นบ่ถามเขาก็บ่ถามเป็น พอเป็นมานั่งเขาจะถามเป็นว่า จะนวดตรงไหน เอาครึ่งชั่วโมง หรือว่าชั่วโมง เจ็บตรงไหน อย่างไร พอเริ่มนวดก็จะถามว่า เจ็บไหม มือหนักไหม ปวดหรือไม่ พอได้ที่แขกก็จะหลับไป ก็นวดไปเรื่อยๆ แต่ละคนความต้องการไม่เหมือนกัน”(TM 3)

รูปภาพ 19 แสดงลูกค้าทั้งชาวไทยและต่างประเทศเข้ารับบริการนวดแผนไทย ทำให้ผู้ประกอบการได้รับความรู้เพิ่มขึ้นจากลูกค้าที่มารับบริการ

4) ด้านความพึงพอใจต่อครอบครัว

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อครอบครัวเพิ่มขึ้น เพราะว่าเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวดีขึ้น มีความสามัคคีกัน ช่วยกันทำงานภายในครอบครัวทั้งในแง่ของการผลิตและการจำหน่ายสินค้า ส่งผลให้รายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น ลูกๆ ได้รับการศึกษาสูงขึ้น มีอุปกรณ์การศึกษาที่เพียงพอ ซึ่งมีผลกระทบทางบวกคือ ผู้ประกอบการสามารถถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน เพื่อเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรม ล้วนมาให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งงานบางอย่างเป็นงานกล่อมเกลาจิตใจบุตรหลานให้เป็นคนสงบเยือกเย็น มีความละเอียดรอบคอบ อ่อนน้อมถ่อมตน เช่น งานวาดรูป การแกะสลัก การเล่นดนตรี ทุกอย่างล้วนใช้ความพยายามและการมีสมาธิ นอกจากนี้บุตรหลานสามารถที่จะช่วยเหลือพ่อแม่ในการหารายได้เข้าครอบครัว หรือช่วยเหลือแบ่งเบาภาระงานบ้าน ช่วยพ่อแม่ในการผลิต เตรียมของขาย เช่น ล้างจาน กวาดบ้าน หรือช่วยงานพ่อแม่ ทำให้ครอบครัวมีความสุข จากรายได้ที่เพิ่มขึ้นความสัมพันธ์ของครอบครัวดีขึ้น ลดความระหองระแหงของครอบครัว เนื่องจากรายได้ไม่ขัดสน จากการทำงานที่สามารทำงานอยู่กับบ้านทำให้มีเวลาให้กับครอบครัว มีเวลาในการดูแลความเป็นอยู่ของครอบครัวเพิ่มขึ้น ผู้ประกอบการที่เป็นหญิงหลายคนเปลี่ยนทัศนคติเห็นว่าผู้หญิงก็ควรทำงานช่วยเหลือครอบครัวไม่ควรรอคอยรายได้จากสามีเพียงฝ่ายเดียว เพราะค่าใช้จ่ายในปัจจุบันมีมากขึ้น ในด้านความพึงพอใจต่อครอบครัวสามารถจำแนกความพึงพอใจต่อครอบครัวได้เป็น 4 ด้าน คือ

รูปภาพ 20 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการ ที่มา
ประกอบกิจการที่ถนนคนเดินเป็นครอบครัว

4.1) ด้านความสามารถในการจัดการภายในครอบครัว

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจในความสามารถในการจัดการภายในครอบครัวของตนเอง ได้พบว่ามีผลกระทบทางบวกคือ ในเรื่องของหนี้สิน การศึกษาของบุตร การประกอบอาชีพ การหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ทุกอย่างมีการจัดการที่ดีขึ้น เป็นระบบมากขึ้นทำให้บางครอบครัวสามารถมีเงินเก็บเพิ่มขึ้น มีการวางแผนในการผลิตสินค้า หรือขยายงานเพิ่มมากขึ้น มีการแบ่งหน้าที่กันทำภายในครอบครัว ทำให้ครอบครัวอบอุ่นและมีความสุข:

“ฐานะทางครอบครัวเปลี่ยน ฐานะดีขึ้น มีเงินซื้อของใช้เข้าบ้าน มีเงินทุนทำร้านที่บ้าน เงินเก็บมีเพิ่มขึ้น”(C1) 11

“ทำงานเป็นครอบครัว ลูกทำกระบอกใส่รูปมาขาย...ว่างๆ หักวาดรูปกับพ่อ ที่ก็ได้ลูกล้างถ้วย ถูบ้าน กวาดบ้าน จ่ายตลาด เพราะมาขายอย่างนี้ไม่มีคนดูแลบ้าน ใหม่ ๆ ล้างจานด้วยแตกชอะแต่ก็ไม่ดูแล ถ้าเขาจะไม่ทำ ค่อยๆ แก่ ค่อยเป็นค่อยไป.... ลูกๆ ปิดเทอมมาช่วย เปิดเทอมมาไม่ได้ วันจันทร์ต้องไปโรงเรียน อาจมาช่วยขายตอนเย็นๆ มาแล้วกลับ ถ้าอยู่บ้านก็รอรับงานที่บ้านให้ ” (D 1)

“ฐานะทางครอบครัวเปลี่ยน ฐานะดีขึ้น มีเงินซื้อของใช้เข้าบ้าน มีเงินทุนทำร้านที่บ้าน เงินเก็บมีเพิ่มขึ้น” (C1)

¹¹C 1 หมายถึง ผู้ประกอบการขายผ้าพื้นเมืองคนที่ 1

“มาชายที่นี้มีเงินเก็บพอมีบ้าง รายได้แบ่งเป็น 3 ส่วน 1. เงินลงทุน 2. เงินค่าแรง

3. เงินเก็บ

1. เงินลงทุน วันจันทร์ทำบัญชีขายของได้เท่าไร ผลิตได้เท่าไร ลงของเท่าไร
2. ค่าแรง ค่ากินประจำวัน ค่าอุปกรณ์การเรียนลูก ค่าใช้จ่ายลูก
3. ค่าเก็บ ที่เหลือเก็บ” (D 1)

4.2) ด้านความรักใคร่ภายในครอบครัว

การที่สมาชิกในครอบครัวต้องทำงานร่วมกัน มีการร่วมทุกข์ร่วมสุขกันภายในครอบครัว มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้มีความรักใคร่กันมากขึ้น ลูกๆ นอกจากจะเรียนหนังสือแล้วก็ช่วยเหลือพ่อแม่ในการทำงาน สมาชิกในครอบครัวได้อยู่ร่วมกัน ได้พูดคุย ปรึกษาซึ่งกันและกันก่อให้เกิดผลกระทบทางจิตวิญญาณที่ดีความผูกพัน การเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน:

“มีเวลาให้ครอบครัวเป็นแม่บ้านด้วย เสื้อผ้า กับข้าว ดูแลเรื่องในบ้านทำงานเขียนด้วย แต่งานหลักแฟนทำ ผู้หญิงจะทำเหมือนเมื่อก่อนไม่ได้ อยู่บ้านรอแต่สามีมาเลี้ยงไม่ได้ รายจ่ายหนัก ดิ้นขึ้นมาก็เป็นเงิน ค่ากับข้าว เงินไปโรงเรียนของลูก ถ้าปัญหาเงินไม่พอใช้ ปัญหาครอบครัวก็จะตามมา เรื่องเงินเรื่องทอง เรื่องระหองระแหง ที่นี้ที่มาชายเงินคืออยู่ ไม่ขัดสน ครอบครัวมีความสุข ไม่มีข้อขัดแย้งกัน มีปัญหาที่ปรึกษากัน...การกินดี” (D 1)

“เอาพี่เอาน้องช่วย ลูก แฟนช่วยบางส่วน เมื่อก่อนทำเอง งานเยอะตามตัว...เหนื่อยการเหนื่อยงาน แต่ใจไม่ได้เหนื่อย ถึงเหนื่อยการเหนื่อยงานแต่เขาก็กำลัง ใจมีผลพลอยได้เข้าบ้าน เข้าใจครอบครัว”(U 1)

“ดอกไม้ลูกสาวทำให้ ทำเอง ลูกสาวไม่ยอมให้มาชาย...ออกจากงานมาทำดอกไม้ ไม่อยากอยู่บ้าน บ่อม่วน แม่มาชาย กับหลานและลูกสาว”(G 2)

“ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น เพราะเมื่อก่อนมาช่วยนั่งขาย ว่างๆ ตอนกลางวัน ช่วยกันก็ดีขึ้น”(M 3)

“ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้นทุกคนช่วยกันมีความสามัคคี” (C 1)

4.3) ด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา

ผู้ประกอบการจำนวนมากบอกว่า หลังจากมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น รายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้มีโอกาสได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้น และมีเงินเก็บบางส่วนไว้เป็นทุนการศึกษาสำหรับบุตรหรือการศึกษาของตนเอง:

“ที่ป่าเล่นดนตรีที่ถนนคนเดินท่าแพก็เพื่อหาทุนให้ละอ่อนเรียนหนังสือ คนข้างบ้านก็เอามาเล่นดนตรี ละอ่อนส่วนมากจะเรียน ม. 1-2-3-4 ก็มี ถ้าไม่ได้เล่นดนตรีไม่ได้เรียน ละอ่อนแต่ละคนบางคนที่พ่อแม่ไม่มี แม่ไม่มี พ่อตาย แม่อยู่ชุมชนไม่มีงานทำ เลี้ยงอยู่ เลี้ยงแม่ ส่งตัวเก่าเรียน”(M 1)

“ทุกวันนี้ที่สาวก็ส่งเรียนจากเงินต้นนี้(ที่โครงการถนนคนเดิน:ผู้เขียน) เรียนราชภัฏ”(C 1)

“ส่งลูกเรียน ลูกเรียนปี 3 เรียนสายวิทย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”(M 4)

รูปภาพ 21 กลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นนักเรียนมาประกอบการในถนนคนเดิน ทำให้มีรายได้ในระหว่างการศึกษเพื่อเป็นทุนทางการศึกษา

รูปภาพ 22 กลุ่มผู้ประกอบการที่เป็นเยาวชนมาประกอบการในถนนคนเดิน ทำให้มีรายได้ในระหว่างการศึกษเพื่อเป็นทุนทางการศึกษา

4.4) ด้านครอบครัวเกิดการเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรม

สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสที่จะเรียนรู้ทางสังคมและวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากการผลิตสินค้าจะทำเป็นกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และบางกลุ่มมีการทำงานเป็นเครือข่าย เกิดการผลิตร่วมกัน มีการรวมกลุ่ม แบ่งงานกันทำตามความถนัด เช่น ใครถนัดด้านตลาด ด้านการผลิต หรือการติดต่อค้าขายก็จะทำหน้าที่เฉพาะด้านที่ตนเองถนัด

ในการมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ สมาชิกของครอบครัวมีโอกาสเรียนรู้ ปรากฏการณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เนื่องจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ จะเน้นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และกิจกรรมต่างๆ รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่นำมาจำหน่ายในถนนคนเดินท่าแพ จะเน้นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตด้วยงานฝีมือ บางผลิตภัณฑ์หาซื้อได้ยาก นอกจากนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะนิยมแต่งกายแบบพื้นเมือง ใช้อุปกรณ์ต่างๆ ตกแต่งแบบพื้นเมือง ทำให้บรรยากาศของถนนคนเดินท่าแพ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เด็กและเยาวชนสามารถซึมซับวัฒนธรรมท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี อีกทั้งอาหารที่จำหน่ายในถนนคนเดินท่าแพส่วนใหญ่เน้นไปทางอาหารพื้นเมือง ซึ่งมีตั้งแต่อาหารโบราณ จนกระทั่งอาหารสมัยใหม่ ทำให้สมาชิกของครอบครัวและนักท่องเที่ยวได้ชิมอาหารพื้นบ้าน มีผลกระทบในทางบวกคือเกิดการฟื้นฟูให้อาหารล้านนาให้เป็นที่รู้จักของเด็กๆ และเยาวชน ได้อีกทางหนึ่ง

ผู้ประกอบการที่มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและประสบการณ์สามารถถ่ายทอด ศิลปะวัฒนธรรมล้านนาควบคู่ไปด้วย มีการถ่ายทอดความรู้ให้กับบุตร โดยการฝึกหัดงานตั้งแต่ยังเด็ก ตั้งแต่งานง่ายๆ ไปจนถึงงานที่ยากขึ้น งานแต่ละอย่าง เด็กบางคนก็สามารถสืบทอดวัฒนธรรม ล้านนาได้เป็นอย่างดี เช่น การเล่นดนตรีพื้นเมือง การแกะสลัก การแสดงศิลปะวัฒนธรรมล้านนา:

“ดี ละอ่อนตางบ้านก็เอามาเสริมๆ ดูๆ ไป บ่อยากหื้อมันสูญหายไปในรุ่นของเธอ เดี่ยว นี้ลูกสาวกำลังหัดเขียนลายไทย อยู่ ป. 1 มีลูกคนเดียว น้องเริ่มเขียน ขอบวาด”(HC)

“ลุงควบคุมการทำงานทั้งหมด มาทำที่บ้านในครอบครัว เขาคนงานมาทำ 3-4 คน มา ร่วมกับครอบครัว จดทะเบียนเป็นกลุ่ม...กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ลุงอยู่ฝ่ายการตลาด ที่บ้านก็รองจะสั่ง เวลามาอยู่ นี้ ลูกค้ามาติดต่อตั้งแบบนั้น แบบนี้ ตกลงกันแล้ว หมกก็โทรกลับไปบอกกว่าให้เตรียมไว้แบบไหนๆ”(B 2)

“ละอ่อนจะชอบเพราะได้เปิดหูเปิดตา เห็นสินค้าที่ผลิตขึ้นมาแต่ละตำบล แต่ละอำเภอ งานฝีมือแปลกๆ ข้าวปลาอาหารพื้นเมือง เพราะว่าละอ่อนสมัยนี้ไม่ค่อยจะได้เห็น อาหารพื้นเมือง เป็นขนมเม็ดๆ ที่ เขาอนุรักษ์ขึ้นมาใหม่ ได้ฟื้นฟู ละอ่อนจะได้รู้วัฒนธรรมประเพณี การกิน ของสมัยก่อนเป็นยังไง เปรียบเทียบกับ ของสมัยนี้ว่าเป็นยังไง มีข้อแตกต่างกันจะใด”(B 3)

“หลังจากนั้นถ้าละอ่อนคนบ้านมีฝีมือ หือละอ่อนช่วยแกะฟอง ค่อยๆ พัฒนา ส่วนมากเป็น ทยไทย”(HC)

“เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้ ต่างๆ อย่างรุ่นลูก รุ่นหลานคนที่ เป็น เป็น เป็นก็ถามถ่ายทอดความรู้จากรุ่นลุงสู่รุ่นลูกหลานไป แบบว่าเป็นการสืบสานวัฒนธรรมโบราณ เช่น อย่าง ผมงกระบอกน้ำเอามาขายคนรุ่นหลังบู้จักว่าเป็นเอามาทำอะไร ต้องอธิบายหือเป็นทำ ตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ทวด จะใดๆ มาถึงปัจจุบันเขาไม่รู้ว่าเขาไปทำอะไร พอเล่าให้เขาฟังว่าย้อนยุค เขาก็รีบซื้อเอาไปไว้บ้าน”(B 2)

“ป่าเล่นคนตรีมานานแล้ว คนตรีพื้นเมือง สมัยพ่อๆ สืบทอดให้แฟนของป่าและป่าเห็น ว่าคนตรีของพื้นเมืองของเฮด้าไม่สืบต่อก็จะหาย ก็เลยไปจวนละอ่อนที่พ่อแม่สนับสนุน โรงเรียนที่ครูสนับสนุน มาซ้อมกันที่บ้าน เอามาเล่น” (M 1)

รูปภาพ 23 แสดงกลุ่มเด็กได้รับการถ่ายทอด ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและการเรียนรู้ทางสังคม

ในภาพรวมจะเห็นว่า กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในชีวิต แตกต่างกันซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นคือ

1) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น

กลุ่มผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในชีวิตเพิ่มขึ้น มีสภาพ ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยพื้นฐานดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และ ที่อยู่อาศัย มีเครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เพิ่มขึ้น อีกทั้งรูปแบบของการดำรงชีพก็มีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น มีลักษณะการทำงานที่ปลอดภัย อยู่ในสภาวะที่ปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เหมาะสมกับวัยและอายุ มีความมั่นคงในชีวิตเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้เป็น ประจำ ทำให้บางครอบครัวมีเงินเก็บไว้ใช้เมื่อจำเป็นหรือเป็นทุนสำรองสำหรับการศึกษาของบุตร การได้มาพบปะ พูดคุยกับลูกค้าและผู้ประกอบการด้วยกันทำให้ตนเองได้รับความรู้ใหม่ๆ เพื่อใช้ใน

การปรับปรุงสินค้าและปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้น อีกทั้งครอบครัวก็มีความสุข เนื่องจากมีรายได้ที่เพียงพอในการดูแล ครอบครัว สมาชิกครอบครัวได้ทำงานอยู่ใกล้ชิดทำให้เกิดความรักและความผูกพัน

2) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความพึงพอใจในชีวิตเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลง

กลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มนี้ให้ความเห็นว่าเคยมีชีวิตความเป็นอยู่ดีอยู่แล้ว การได้มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพเป็นเพียงการมาหารายได้เสริมหรือแก้เหงานั้น

3) กลุ่มผู้ประกอบการที่มีความพึงพอใจในชีวิตน้อยลง

กลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มนี้ไม่ค่อยพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบันที่ต้องมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ เพราะต้องลดราคาสินค้าให้ต่ำลง เนื่องจากมีการขายตัดราคากัน อีกทั้งต้องมานั่งรอเพื่อที่จะจองที่สำหรับขายสินค้า มีความรู้สึกไม่ค่อยพึงพอใจเนื่องจากไม่ใช่แม่ค้าอาชีพ แต่ก็ไม่ทราบว่าจะควรจะทำอย่างไร เนื่องจากสถานที่เคยขายสินค้าไม่สามารถขายได้ในวันอาทิตย์ ทำให้ต้องมาขายสินค้าที่ถนนคนเดินท่าแพ

2. ด้านอัตมโนทัศน์

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ดีขึ้น จากการที่มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ บางรายรู้สึกภูมิใจที่สินค้าของตนเองเป็นที่ยอมรับและเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากขึ้น บางรายรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือบุคคลรอบข้างให้มีงานทำ มีรายได้ ซึ่งองค์ประกอบด้านอัตมโนทัศน์ที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตผู้ประกอบการสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ

- ก. ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง
- ข. ด้านภาพลักษณ์ของตนเอง
- ค. ด้านการประสบความสำเร็จในชีวิต

ก. ด้านความภาคภูมิใจในตนเอง

จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น หลังจากมีงานทำ และสามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ต้องการของลูกค้า บางรายรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นจากการที่มีคนมาให้คำชมเชย ทำให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ชีวิตมีความหมาย เช่น บางรายต้องดูแลพ่อแม่หรือยายที่แก่แล้ว หรือต้องส่งลูกๆ เรียนหนังสือ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองมีประโยชน์ต่อลูกหลานที่สามารถผลิตหรือทำงานเล็กๆ น้อยๆ แล้วมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวหรือมีรายได้สำหรับการใช้จ่ายส่วนตัวหรือใช้ในการทำบุญ และรู้สึกภาคภูมิใจ

ที่มีโอกาสได้ถ่ายทอดศิลปะวัฒนธรรมล้านนาออกมาเป็นงานผลิตภัณฑ์ของใช้โบราณ หรือสืบสานวัฒนธรรมล้านนา เช่น การผลิตของใช้จากไม้ไผ่ หรือการผลิตเครื่องดนตรีพื้นเมือง ซึ่งสามารถจำแนกประเด็นของความภาคภูมิใจของผู้ประกอบการได้ 4 ประเด็น คือ

1) การถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความภูมิใจที่ตนเองได้ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของตนเองให้บุตรหลานได้สืบทอดต่อไป จากการทำมีถนนคนเดินท่าแพมีผลกระทบคือ สามารถนำวิชาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างความสนใจให้กับเยาวชน เมื่อก่อนไม่ค่อยมีเด็กๆ สนใจ ปัจจุบันเด็กและเยาวชนหันมาสนใจในดนตรีพื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยการมาแสดงที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชน เริ่มจากบุตรหลานของตนเองแล้ว ยังมีการถ่ายทอดความรู้สู่คนใกล้ชิดหรือคนในชุมชนเพื่อให้มีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงตนเองและครอบครัว ซึ่งมีคนจำนวนไม่น้อยที่นิยมมาฝึกฝน นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์สู่สังคม เนื่องจากเวลาประกอบกิจการที่ถนนคนเดินท่าแพผู้ประกอบการหลายคนจะมีการสาธิตการผลิตสินค้าให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้ดู บางครั้งก็อธิบายให้ลูกค้าฟัง ซึ่งเป็นการถ่ายทอดถึงศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คนในสังคมได้รับทราบได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น :

“ละอ่อนเทศโนฯดินคอยไปบ้านไปดูการแกะ ละอ่อนคนหนึ่งอยู่กรุงเทพฯ อยากแกะเป็นมาฝึกแกะซื้อไปหลายชิ้น กำตัวบ่ได้ เขียนได้ แต่แกะบ่ได้ มีฝรั่งคนหนึ่งมาขอเรียน ผู้ฝรั่งได้เลยไม่รับสอน ถ้าสอนก็จะสอนคนไทย เพื่อนเปิดร้านที่บ่อสร้างถ้างานเยอะๆ ก็เอาไปฝาก ส่วนมากที่แกะลายสัตว์ถ้าละอ่อนแกะลายไทย บางครั้งก็ย่อยใส่ละอ่อนเหมือนกัน เพื่อให้งานมันดี ลายไทยถ้าคนชอบจะแกะได้การอนุรักษ์ศิลป์พื้นบ้านมันน่าจะมียุคกลุ่มศิลปินคนเมือง น่าจะเน้นอนุรักษ์ไว้... ถ้าจะหื้อละอ่อนเขียนบ่ก็สอนได้ 1-2 ชั่วโมง ถ้ามีกลุ่ม เปลี่ยนกันมาสอนละอ่อนก็ได้ คืออยากให้คนบ้านเขาได้สู้ไว้ แกะไว้ จ้างไว้ มันจะบ่ได้ตาย พยายามโน้มน้าวให้ละอ่อนที่บ้านฝึกเขียน”(HC)

“พอใจมากๆ กับความสำเร็จครั้งนี้ ภูมิใจ ว่าเขาเป็นคนเมืองแล้วก็ได้เล่นดนตรีพื้นเมือง อีกยาวไว้” (M1)

“ป่าภูมิใจที่ได้ถ่ายทอดความรู้ไป คนเริ่มเป็นกันเยอะขึ้น ทั้งคนเล่นกลองปู่เจ คนเล่นดนตรี คนเล่นจะฮู้จักกัน คนชอบมันก็ชอบจะมาเล่นด้วย มันน่าจั่งละอ่อนตัวน้อยคิดซิ่ง (ในความหมายน่ารัก: ผู้เขียน) มันยังเป็นก็จะเล่นดนตรีต้องฮักแต่ๆ ใจเย็นๆ คนเล่นดนตรีใจเย็นมากๆ บ่ก้าวร้าว จะมั่งมันกับเพลง บ่คิดเรื่องอื่น”(M1)

รูปภาพ 24 แสดงกลุ่มนักเรียนที่สนใจดนตรีพื้นเมืองมาแสดงในถนนคนเดินท่าแพ

2) ประชาชนและชาวต่างประเทศเห็นคุณค่าในผลงานของตนเอง

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่จะมีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง ที่ผลิตออกมา นำเสนอสู่สาธารณชน เป็นที่ต้องการของตลาด ถูกค้าขึ้นชอบทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ทำให้มีกำลังใจที่จะผลิตผลงานให้มีคุณภาพ เนื่องจากได้พัฒนางานอย่างต่อเนื่องและสามารถที่จะเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้ ผลงานบางอย่างผลิตออกมาจากจิตวิญญาณซึ่งมีคุณค่าทางจิตใจ เช่น ภาพวาดต่างๆ งานแกะสลัก ต้องใช้ระยะเวลาในการผลิต แต่ละชิ้นต้องใช้ความละเอียด ความตั้งใจและความพยายามจึงจะสามารถผลิตงานที่มีคุณภาพได้:

“วันหนึ่งวาดได้ 15 รูป ช่วงกลางวันถ้าเหนื่อยก็พักได้ ช่วงบ่ายพักซัก 2-3 ชม. ตื่นมาอาบน้ำ วาดต่อ รูปละ 150-200 บาท ทำตั้งแต่เช้า – เย็น บางทีมีแบบ บางทีไม่มีแบบ บางทีตอนเย็นรูปก็หมดแล้ว อาทิตย์ก่อน ดิหน้อยซื้อทีละ 3 -8 -7 รูป บางทีซื้อ 10 รูป ไม่ต่อ แต่พี่ก็แถมให้ 1 รูป บางทีเขาก็พาเพื่อนมาซื้อ เมื่อก่อนขายสูงหน่อยร้านอื่นขายถูกเลยต้องลดราคาลง แต่งานวาดแต่ละที่ไม่เหมือนกันรายละเอียด การเก็บรายละเอียด บางทีฝรั่งเข้าใจ บางทีขาย 100 เดียว ไม่เก็บรายละเอียด เป็นงานฝีมือคุณภาพงานไม่เหมือนกัน ไม่ถามเท่าไร สีที่ผสมอะครีลิค เวลาเขาไปไม่มีปัญหาเรื่องแตก คุณภาพดิหน้อย เขาเคยมาเอาเป็นประจำ บางทีฝรั่งกลับไปได้เดือน สองเดือนก็กลับมา สั่งต่อบางทีฝรั่งมาเห็น บอกว่า 150 บาท เขาเอา 3 รูป บอกว่า 450 บาท แต่เขาให้ 500 ไปเลย แต่ยอมรับว่างานเขียนที่ตอนเย็นจะไม่ค่อยมีละ อาทิตย์แล้วฝรั่งมาซื้อคนละ 3-5 -10 รูป การได้มาขายงานเขียนของตนเองที่คิดว่าดี เป็นงานเผยแพร่ เรามีผลงานด้านนี้อยู่แล้ว ฝีมือด้านนี้อยู่แล้วเราก็เอามาขาย”(D1)

“เป็นมีไกด์ที่เมืองไทย ไกด์โดยตรงของเป็น 3-4 ครั้งที่มาเป็นไกด์คนเดิม ส่วนมากก็เอาไกด์มาสั่งๆ ไว้ แล้วเขาก็ทำหือเป็น ประมาณ 3-4 เดือน เป็นก็มา”(HC)

นอกจากนี้สินค้าบางอย่างต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ เช่น การออกแบบเสื้อผ้าใหม่ๆ การออกแบบของเล่น หรือของชำร่วยต่างๆ ผลงานเหล่านี้หากจำหน่ายได้ก็จะสร้างแรงจูงใจให้กับตนเองในการผลิตหรือคิดสินค้าแปลกๆ ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง:

“เขียนขึ้นมาอะไรใหม่ๆ บ้าง เวลาว่างก็เดินดู แล้วนำมาพลิกแพลง เพื่อนำไปขาย มีหลายอย่างในถนนคนเดินท่าแพ... ฟังพอใจที่สุด เขาจะได้ดีฉัน เห็นคนอื่นขายเกิดไอเดีย เป็นมีแนวอย่างนั้น เขาจะเสริมมาทำรูปลักษณะอย่างนั้นจะขายได้ก่อน ทำให้คนเรามีความคิดความอ่านดีขึ้น กระตือรือร้นขึ้นมา เหมือนแข่งกันขาย เป็นการเปลี่ยนแปลงของที่ขายดีขึ้นมาหมด เป็นในระดับนั้นเป็นยังขายได้ เขาจะเปลี่ยนแนว เสริมสี เสริมตัวอย่างได้ขายขึ้นมา ทำให้เราหัวแล่นขึ้นมาในการค้าการขาย” (B 2)

“เขาทำให้เป็นสบายดี ผ่อนคลายดี เป็นรู้คุณค่าของหมอนวดไทย รู้จักหมอบุราณแบบ พื้นบ้าน มารักษาได้ ของกินก็แบบโบราณ เช่น ขนมครก ขนมเส้น อาหารพื้นเมืองก็ใช้หม้อดิน”(TM 3)

“เขาก็ภูมิใจ ที่สินค้าเขาก็มีคนหลายๆ จังหวัดได้ดู เช่น คนต่างได้ คนกรุงเทพก็มาดู ลูกค้าประจำที่นี่ก็มี”(HC)

“รู้สึกภูมิใจ ถึงแม้จะได้ขายน้อยขายน้อยแต่ก็ภูมิใจในสิ่งที่ว่าคนต่างชาติ มากี่ปีใช้จะอยู่บ่ขายต้องสาธิตให้คนอื่นฟัง เพราะว่าในเขตวัดมหาวันคนที่จะมาบ่ตรงนี้เป็นเขตสาธิต” (B 2)

รูปภาพ 25 แสดงสินค้าที่ได้รับการพัฒนาและออกแบบใหม่ๆ เป็นสินค้าจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

รูปภาพ 26 แสดงสินค้าที่ต้องใช้ความพยายาม และฝีมือในการผลิตพร้อมทั้งการผลิตในรูปแบบต่างๆ

3) ความก้าวหน้าในอาชีพการงาน

3.1) สามารถขยายกิจการของตนเอง

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่สามารถขยายการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น มีรายได้ ลูกค้านำความต้องการสินค้าเพิ่มขึ้น มีจำนวนการสั่งซื้อเข้ามามากขึ้น มีลูกค้าจากหลายๆ จังหวัด ตลาดในการจำหน่ายสินค้ากว้างขึ้น บางรายก็เปิดกิจการทั้งที่บ้านและส่งสินค้าตามร้านค้าต่างๆ ในจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดใกล้เคียง ในวันอาทิตย์ก็จะมีลูกค้าจากต่างจังหวัดมาติดต่อซื้อสินค้าเพื่อนำไปขาย สินค้าบางอย่างชาวต่างประเทศก็ติดต่อไปขายในประเทศต่างๆ ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถที่จะผลิตสินค้าได้ทันตามความต้องการของลูกค้า จึงต้องมีการขยายการผลิตเพิ่มมากขึ้นโดยการขยายฐานการผลิตสินค้าให้กว้างขึ้น และจ้างคนในชุมชนมาช่วยในการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น :

“พอมาขายตรงนี้ได้เงินทุกอาทิตย์ ขายหมดก็วาดใหม่ ได้ลูกค้า ได้นำเงินนี้ไปใช้ ขยายงานขึ้นได้ เพิ่มจำนวนงานขึ้นรายได้เพิ่ม เพิ่มทุนขึ้น ครั้งแรกอาจลงทุนบ่อนัก พอขายได้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ”(D1)

“เงินเก็บ ส่วนใหญ่จะเป็นของในร้าน อุปกรณ์ในร้าน เป็นตัวเงินไม่มี ได้ขยายงานมาอีกชั้นหนึ่ง ถ้าไม่ขายก็จะมีเงินเก็บ ส่วนใหญ่กลายเป็นของใช้ อุปกรณ์ในการใช้นวด...ตอนนี้มีหนี้สินอยู่ แต่ก็ช่วยได้เยอะ ช่วยให้เดินไปได้ แบบไม่ชะงัก ได้กระตุ้นรายได้ ” (TM 1)

3.2) ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากร้านค้า

เมื่อก่อนผู้ประกอบการไม่มีตลาดเป็นของตนเอง ต้องไปพึ่งร้านค้าในการจำหน่ายสินค้า หากสินค้ามีมากเกินไปความต้องการ ร้านค้าบางร้านก็จะกดราคาสินค้าให้ต่ำลง นอกจากนั้นร้านค้าบางร้านก็จะเลือกแต่สินค้าดีๆ มีคุณภาพมาจำหน่าย ทำให้สินค้าที่ไม่มีคุณภาพไม่

สามารถจำหน่ายได้ หลังจากมีถนนคนเดินทำแพ ตนเองสามารถนำสินค้าบางส่วนมาจำหน่ายเอง ทำให้สินค้าไม่ล้นตลาด ทำให้ร้านค้าไม่สามารถกวดราคาตนเองได้ เนื่องจากสินค้ามีจำนวนน้อยลง:

“อย่างเขาเคยส่งดีร้านบางครั้งเป็นก็กวดราคา เป็นผู้ว่าเขาได้มาขายที่นี่(ถนนคนเดินทำแพ: ผู้เขียน) เป็นผู้ว่าเขาได้มาวางขายที่ทำแพ เป็นก็จะกวดราคาเขา คือรายได้ในส่วนที่ทำแพไม่มีละ...เพราะร้านนั้นะถ้าเขาส่งเป็นนักเป็นก็กวดราคา สินค้ากินที่เป็นกำหนด” (HC)

3.3) อาชีพที่ตนเองทำได้รับการยอมรับจากสังคม

ผู้ประกอบการบางรายบอกว่าตนเองรู้สึกภาคภูมิใจในงานที่ตนเองปฏิบัติได้ รับการยอมรับจากสังคม สังคมไม่รังเกียจ เป็นงานที่มีเกียรติ อีกทั้งยังเป็นการช่วยชาติประหยัด เช่น การใช้นวดแผนไทย การใช้สมุนไพรไม่ต้องใช้ยาจากต่างประเทศ หันมานิยมในเรื่องของสมุนไพรไทย อีกทั้งยังทำให้ผู้รับบริการรู้สึกสุขสบายขึ้น มีสุขภาพที่ดี หายเจ็บป่วย:

“การนวด เริ่มยอมรับและบูมด้วย เรื่องสมุนไพรด้วยกัน เพราะมีผล มาใช้บริการแล้วสบายขึ้น การคิดขาดลงไป มานวดแล้วผ่อนคลายหายไป ไม่ต้องใช้ยาฝรั่ง มาใช้สมุนไพรแทน ทำให้คนเป็นมีความสบายขึ้น มีสุขภาพที่ดี หายเจ็บหายปวด” (TM 3)

“ถนนคนเดินทำแพทำให้มีชื่อเสียงเพิ่มขึ้น เวลาถึงงานถนนคนเดินทำแพหัวหน้าเทศบาลให้มาขายทุกอาทิตย์ งานเขียน(ภาพวาด: ผู้เขียน) มีผู้เขียน ฝรั่งชอบมากกว่าอดีต” (D 1)

4.4) มีชื่อเสียงเพิ่มมากขึ้น

ผู้ประกอบการรู้สึกที่ตนเองเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปกว้างขวางขึ้น เนื่องจากมีโอกาสเข้าร่วมในรายการทางโทรทัศน์และได้รับเชิญไปร่วมในงานสำคัญๆ นอกจากนี้สินค้าที่ผลิตออกมาก็สร้างชื่อเสียงให้ผู้ประกอบการไม่น้อย เช่น ภาพวาด แกะสลัก เสื้อผ้า ฯลฯ เนื่องจากมีคนมาติดต่อไปขายในต่างจังหวัดหรือต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น:

“เคยลงหนังสือพิมพ์ เพื่อร่วมแสดงดนตรีที่ถนนคนเดินทำแพ เล่นแบบมีความภาคภูมิใจ ที่วิก้ออกบ๋อย ออกสะกิดข้าว ได้รับการยอมรับจากเทศบาล คนทั่วไปในฝีมือการเล่นยอมรับ น้องเขาก็ได้รับการยอมรับ ได้ไปเล่นต้อนรับกับท่านนายกทักษิณ เมื่อวานก็ไปเล่นบนคอก เวลาในหลวง ราชินี เจ้าฟ้าชาย มา ก็ไปเล่น เมื่อก่อนน้องเข้าโรงเรียนเทศบาล บ้านป่าไถ่โรงเรียนป่าตัน น้องเล่นให้กับโรงเรียนป่าตัน เวลาถึงงานก็เล่น

ให้หรือมีงานสำคัญๆ เมื่อก่อนก็ไปเล่นคอสตูมเทพ พระก็ให้ทุนการศึกษา มีอาหารเลี้ยง เป็นที่ทุนการศึกษาละอ่อน เดือนแปดเป็ง เดือนเก้าเป็ง จะได้ขึ้นไปปีละ 2 ครั้ง”(M 1)

“เป็นที่รู้จักเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะขนาดเป็นที่รู้จัก สมุนไพร่ล้านนาเป็นจุดขาย ... ลูกค้าที่ฟักข้าวดำเขียว เป็นหายด้วยครีมของเรานั้นน่าภูมิใจ...ตอนนี้เริ่มมีชื่อเสียง ไม่ใช่เท่านั้น คนต่างจังหวัด บั๊วเป็นไปใช้ที่ไหน เวลามาดนท้าวแพจะถามเลยว่ามีครีมขายไหม แล้วซื้อไปเลย คนต่างชาติก็เหมือนกันเวลาเป็นมานานที่เราเนี่ย เป็นที่รู้จักอย่างนี้ๆ นะ เป็นจะซื้อติดไปบ้านนี่ก็คือความภูมิใจ สินค้าของเราเป็นที่ชื่นชอบลูกค้า”(TM 1)

ข. ด้านภาพลักษณ์ของตนเอง

ผู้ประกอบการจำนวนมากบอกว่าภาพลักษณ์ของตนเองดีขึ้น เนื่องจากในการมาจำหน่ายสินค้าหรือประกอบการที่ถนนคนเดินท้าวแพ ต้องมีการแต่งตัวที่ดีและเหมาะสมกับสินค้าหรือบริการของตนเองทำให้ภาพลักษณ์ที่ออกมาดีไปด้วย การที่ตนเองได้มาสาธิตการผลิตหรือโชว์ความสามารถของตนเองให้สาธารณชนได้ดูก็นำความสุขมาสู่ตนเอง สามารถจำแนกประเด็นในด้านภาพลักษณ์ของตนเองที่มาประกอบการได้ 2 ประเด็น

- 1) ด้านการแต่งกาย
- 2) ด้านการแสดงความสามารถ

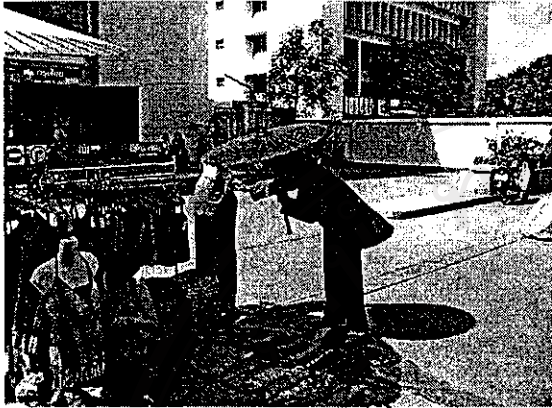
1) ด้านการแต่งกาย

ผู้ประกอบการบางรายเน้นการแต่งกายพื้นเมือง ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของล้านนา แต่จะแต่งให้เหมาะสมกับสินค้าหรือบริการ เช่น ถ้าขายสินค้าประเภทเสื้อผ้าก็จะแต่งตัวชุดตามเสื้อผ้าที่ตนเองขายเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ไปในตัว หรือเน้นให้สะอาดตาเพื่อดึงดูดลูกค้าให้สนใจสินค้าที่ตนเองขาย:

“หลังจากมาขายที่ถนนคนเดินท้าวแพการแต่งตัวดีขึ้น เขาต้องปรับปรุงตัวเขา หือเข้ากับเป็น บั๊วใจว่าแข่งขัน ก็คือเมื่อก่อนเขาบุดแลตัวเก่าเขาใส่เสื้อผ้า เขาบสนใจ แต่ว่าเขาไปขายของเขาต้องสนใจละ หือมันดูดีขึ้นมา เพราะเขาคนขาย ขายหือคนต่างชาติ คนต่างจังหวัดพ่อง เขามาก็หือมันดูดี”(B 2)

“การแต่งตัวให้เข้าบรรยากาศ การแต่งตัวให้เข้าวัฒนธรรม หือกำเมือง”(G 1)

“การแต่งตัวก็คือขายตัวไหนก็ใส่เป็นตัวอย่างให้ลูกค้าดู บางทีลูกค้าต้องการเสื้อตัวที่ใส่ออกมาเป็นจะไค คิดว่าดี ลูกค้าก็ตีตวลูกค้าจะได้เห็นว่าใส่เสื้อหือเป็นตัวอย่าง หือดูมันจะออกมาแบบนี้ นำซื้อ”(C)

รูปภาพ 27 แสดงผู้ประกอบการที่แต่งกายตาม
สินค้าที่ตนเองนำมาจำหน่าย

ในขณะที่เดียวกันหากเป็นพวกศิลปินจะเน้นการแต่งตัวตามสบายให้เหมาะสมกับงาน
ของตนเอง ส่วนประเภทที่ขายบริการ เช่น นวดแผนไทยก็จะเน้นการแต่งตัวให้เหมาะสมกับการนวดแล้ว
แต่กลุ่มว่าจะเน้นอย่างไรให้เหมาะสม ซึ่งบางกลุ่มจะเน้นชุดทำงานให้เป็นที่น่าเชื่อถือ มีสถาบัน:

“ภาพลักษณ์ บุคลิกภาพ การแต่งตัวพัฒนาขึ้น ภาษาดีขึ้น ได้เงินเพิ่มขึ้น เน้นเอกลักษณ์การแต่งตัว
สบายๆ เพราะขายงานศิลปะ ภาษาบางทีก็ดูก่อนว่าเป็นคนกรุงเทพฯ ฝรั่ง คนเมือง ถ้าเป็นคนไทย พูดเมืองไว้ก่อน
เป็นเอกลักษณ์ทางเหนือ คนกรุงเทพฯบางทีไม่เข้าใจ”(D 1)

“คนอื่นว่าแต่งตัวเรียบร้อยดี เพราะมีคนต่างชาติมาดูการแต่งตัว เวลาใส่เสื้อสีขาว มีเสื้อคลุม
ตางนอก คล้ายๆ เสื้อตัดผม จะไม่มีคำว่าสกปรก...รู้สึกภูมิใจในการแต่งตัว สะอาดสะอาด มีความเป็นระเบียบ
เป็นที่เชื่อถือ ถ้าใส่เสื้อไปเรื่อย จะมองไปในภาพพจน์ไม่ดี ไม่เป็นที่เชื่อถือ ถ้าแต่งแบบนี้ น่าเชื่อถือว่ามีสถาบัน
ทำให้เรามั่นใจ”(TM 3)

“ป่าจะเน้นผ้าพื้นเมือง ต้องง่ายๆ เน้นผ้าทอ ตะกอนที่ไม่เล่นที่ถนนคนเดินทำแพเป็นข้างที่ไหนก็
ไปเล่น คือเมื่อก่อนเน้นมอฮ่อม พอมาลงถนนคนเดินทำแพก็เปลี่ยนให้ละอ่อนซื้อของใครของมันแต่เน้นสีขาว”(M 1)

รูปภาพ 28 แสดงการแต่งกายของกลุ่มศิลปินจะ
เน้นการแต่งกายตามสบาย

2) ด้านการแสดงความสามารถ

ผู้ประกอบการหลายกลุ่มได้มีโอกาสแสดงความสามารถในด้านต่างๆ ที่ตนเองถนัด ให้กับสาธารณชนได้ดูทั้งชาวไทย และต่างประเทศ ทำให้ตนเองเป็นที่รู้จักและชื่นชอบของคนในสังคมเพิ่มมากขึ้น ซึ่งผลตอบแทนที่ได้ก็คือรางวัลชีวิต ไม่ว่าจะเป็นคำชม เงินทอง และที่สำคัญคนส่วนใหญ่จะชื่นชอบในความสามารถของตนเอง มีการขอถ่ายรูป สัมภาษณ์ และเชิญไปแสดงในที่ต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่หรือต่างจังหวัด หลายกลุ่มเป็นที่สนใจของสื่อมวลชนได้ถูกสัมภาษณ์ออกรายการโทรทัศน์มาแล้วหลายสถานี

นอกจากสังคมจะให้คุณค่าในความสามารถของตนเองแล้วสินค้าต่างๆ หรือผลงานที่ตนเองผลิตขึ้นมาในหลายๆ งานเป็นที่ชื่นชอบของประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ มีการขอซื้อไปเก็บไว้ดู แต่งบ้านหรือบางคนก็ติดต่อซื้อไปขายต่อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่างานของตนเองมีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม นั่นคือสิ่งที่นำความภาคภูมิใจมาสู่ตนเอง:

“ช่วงแรกๆ จะรู้สึกทุกคนบ่งเขหน้าแต่ใจใด จะรู้สึกอาย กลัวเพื่อนมาเห็น กลัวครูมาเห็น มาเล่นดนตรีอยู่นี่เธอ ทำนองว่าอายๆ กัน แต่ช่วงหลังๆ ทุกคนก็จะภูมิใจมากขึ้นที่ตัวเองได้มาโชว์ที่นี่ ทุกคนเห็นความสามารถของเขาหมดเลย จากครูที่โรงเรียนที่เคยดูว่าเขาเล่นดนตรีข้าง เกยผ่านไปผ่านมาเจอเด็กคนนี้เล่นดนตรีข้าง บางทีก็เอาออกไปโชว์ที่โรงเรียน ทำให้เขามีความภูมิใจมากกว่าเดิม ผู้จักคนอื่นเพิ่มมากขึ้น สบายใจที่ได้เล่นดนตรีให้คนอื่นฟัง เขาก็ได้โชว์ความสามารถพิเศษของเขาด้วย คนอื่นก็ชื่นชอบ อย่างน้อยเขาก็มีสิ่งที่ดีๆ ในตัวเขา อย่างคนอื่นก็จะมาดู นั่งเล่นได้จะใจใด เล่นมาเมินหรือยัง สอนย้ายพ่อง สอนที่พ่อง ที่ใครเล่นข้าง ก็จะช่วยสอน น้องจะบอกว่าขาก พี่มาเรียนคงบ่ชินเคื้อ”(M 2)

รูปภาพ 29 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการได้แสดงความสามารถให้สาธารณชนได้ดูทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

รูปภาพ 30 แสดงการสาธิตการผลิตสินค้าของผู้ประกอบการในถนนคนเดินท่าแพ

ก. ด้านการประสบความสำเร็จในชีวิต

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าประสบความสำเร็จในชีวิตเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากสามารถผลิตสินค้าของตนเองออกมาจำหน่ายได้เอง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหรือต้องพึ่งร้านค้าเพียงอย่างเดียวทำให้ตกเป็นเหยื่อล่อของคนอื่น จึงทำให้ผู้ประกอบการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางได้ คือมีลูกค้าเพิ่มขึ้น มีงานเพิ่มขึ้น:

“ถนนคนเดินท่าแพมีความสำคัญต่อที่ คือมีงานทำ มีความหวัง อาทิตย์หนึ่งต้องไปได้เงินในจุดนั้น อยากรมอยู่ตลอด คาดหวังกับถนนคนเดินท่าแพอะเหมือนกัน คาดหวังว่าจะมีต่อไปตลอดมินๆ”(TM 3)

“ตรงนี้เป็นพื้นฐานที่จะทำให้เราอยู่ตัวในอนาคตเพราะมีสินค้า ที่มีสินค้าเป็นครีมขวดแก้ว นวดตัวที่เราปรุงเอง เป็นจุดขายเราด้วย ในร้านเรา ลูกค้าชอบมาก ลูกค้าจะถามกลืนถือว่าเราประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง เรามีขายด้วย สมุนไพร ครีมนวดตัว นวดเท้า แต่ไม่ทำขายให้เกร้อ ติด E-mail ด้วย” (TM 1)

“ความสำเร็จที่มาจากที่นี้ผู้ถึงก็ดีขึ้น ความสำเร็จก็ขึ้นไปแทบเป้าหมายหนึ่ง คือเขามีลูกค้าขึ้น คนผู้จกนักขึ้น อย่างบได้ขายก็แจกนามบัตรไปพ่อง ในคนที่ผู้จก เป็นก็คิดต่อมาถือว่าประสบความสำเร็จไปขั้นหนึ่ง แต่สูงสุดนี้ก็คงยังสูงสุด”(HC)

“สำหรับที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตขั้นหนึ่ง คือ สามารถที่จะยืนอยู่บนขาของตัวเองได้ และสามารถที่จะช่วยเหลือคนอื่นได้แล้ว เป็นงานใหม่เลยสำหรับที่ ซึ่งคิดว่าประสบผลสำเร็จเร็วมาก”(TM1)

ผู้ประกอบการรู้สึกมั่นใจในชีวิตเพิ่มมากขึ้น จากการที่มีงานทำที่แน่นอน มีรายได้พอจะเลี้ยงตนเองทุกอาทิตย์ ไม่มีการบิดพลิ้วเรื่องค่าแรง มีความหวังในชีวิตเพิ่มขึ้น จากอดีตไม่มีงานทำที่แน่นอน ผู้ประกอบการบางรายประกอบธุรกิจส่วนตัวไม่ประสบความสำเร็จทำให้หมดหวัง

ในชีวิต เมื่อได้ประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ตนเองมีงานทำ มีอาชีพ และมีรายได้ มีการขยายงานเพิ่มมากขึ้น หนี้สินลดน้อยลง หรือบางคนก็พอมีเงินเก็บอยู่บ้าง มีรายได้เพียงพอในการดูแลครอบครัวตนเอง มีความสุขกับงานตรงนี้ เนื่องจากสามารถพัฒนาเป็นอาชีพที่มั่นคงในอนาคตได้ แต่ก็มีบางรายที่คิดว่าตนเองยังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต แต่ชีวิตก็ดีขึ้น ซึ่งจะต้องพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น หากมีถนนคนเดินท่าแพต่อไปก็มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตได้ในอนาคต :

“ตอนนี้รู้สึกมั่นใจกับชีวิตความเป็นอยู่ รู้สึกมั่นใจขึ้น เมื่อก่อนไม่มั่นใจ เพราะไม่มั่นคง การทำงานของเราไม่แน่นอน รายได้ไม่แน่นอน ตอนนี้ก็ไม่แน่นอนแต่ก็พออยู่ได้ ได้ทุกวัน ไม่มีบิลพลั่ว เช่น ชักผ้า บางครั้งเขาไม่ยอมจ่ายแล้วออกหอไป ลงทุนเยอะ” (TM 3)

“เมื่อก่อนก็ประสบผลสำเร็จบ้างถึงลูกจบการศึกษา ทำงานแล้ว ถือว่าประสบผลสำเร็จ ได้ทำงานตรงนั้นสามารถเลี้ยงลูก ส่งลูกเรียนจนจบ นั่นคือความสำเร็จของเรา ไม่คิดว่าจะต้องรวย มีเงินเท่านั้นเท่านั้น คือความสำเร็จ ไม่มีสิ้นสุด ถ้าคิดว่าความรวย เป็นความสำเร็จ ไม่ใช่ แต่คิดว่าความสุขที่ได้รับจากการทำงาน ถ้าเรามีความสุขจากการทำงานนั่นคือความสำเร็จ ไม่ได้ยึดเป็นตัวเงิน เพราะตัวเงินมันไม่มีสิ้นสุด” (TM 1)

“ความสำเร็จในชีวิตพอใจละ เอาแค่นี้ก็พอตัวละ พอใจละ เพราะว่า อายุแก่ตัวมาทุกวัน ทำงานหนักร่างกายบ่ไหว และความสำเร็จของครอบครัวเศรษฐกิจอย่างนี้ก็โอเค แล้วนะ ก็ยังดี ทางครอบครัว ทุกสิ่งทุกอย่างมีพร้อมหมดแล้ว ต่อไปก็ค้าขายไปเรื่อยๆ อาชีพมันมาอย่างนี้แล้ว ตอนนี้ลูกก็ค้าขายด้วย” (F)

บางรายยังคิดว่ายังไม่ประสบความสำเร็จ หรือบางรายคิดที่จะมีร้านเป็นของตนเอง จึงจะประสบความสำเร็จ:

“คิดว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จ ยังจะต้องศึกษาหมต่อไป” (TM 3)

“คิดว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จในชีวิต แต่ก็ดีขึ้นหากมีถนนคนเดินท่าแพมีตลอดก็ไม่แน่ บางครั้งเกิดเขามีเรื่อยๆ ก็อาจมีเงินเก็บ เกิดเขาหยุดก็สามารถเปิดกิจการได้ แต่พูดถึงก็เพียงพอ ไม่คิดอะไรมาก ไม่ต้องจ้างใครมาก เงินไม่รั่วไหล ทำเองขายเอง ค่าจ้างก็อยู่ในนี้ มาขายก็ได้อีกหน่อย ถ้าจ้างคนอื่นวาดก็ต้องให้ค่าจ้าง เช่น จ้าง 50 มาขาย 100 กำไร 50 ถ้าเขียนเองก็ได้กำไรทั้งหมด” (D 1)

ประเด็นด้านอัตมโนทัศน์ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองดีขึ้นหลังจากได้เข้ามาขายสินค้าหรือบริการที่ถนนคนเดินท่าแพ มีความภาคภูมิใจในตนเอง ที่ได้ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับบุตรหลาน ครอบครัว ชุมชน และสังคม ได้ให้การช่วยเหลือบุคคลรอบข้าง เด็ก และเยาวชน สินค้ามาเป็นที่ยอมรับของคนทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

มีคุณค่าต่อตัวเองและลูกค้า ตนเองมีชื่อเสียงเพิ่มขึ้นเป็นที่รู้จักของสังคม เนื่องจากตนเองได้มาแสดงความสามารถจนเป็นที่ยอมรับ ได้ไปแสดงสินค้าหรือแสดงฝีมือในหลายๆ จังหวัด เป็นที่สนใจของสื่อมวลชน สถานีโทรทัศน์หลายช่องเคยมาถ่ายทำ มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถขยายกิจการของตนเองเพิ่มขึ้น ผลิตภัณฑ์เพิ่ม มีทางเลือกในการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้นทำให้ร้านค้าไม่สามารถคราคร่าสินค้าของตนเองได้ ภาพลักษณ์ของตนเองดีขึ้น ทั้งการแต่งกายแต่งตัวก็ดูดีเหมาะสม ตนเองต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น จึงทำให้ผู้ประกอบการรู้สึกว่าคุณประสบความสำเร็จในชีวิตระดับหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามมีผู้ประกอบการบางส่วนที่ยังคิดว่าตนเองยังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตต้องพัฒนาตนเองต่อไป ในด้านความรู้ความสามารถในการผลิตและประกอบการ เช่น ฝึกนวด การเล่นดนตรี

3. ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย

ผู้ประกอบการส่วนมากบอกว่าตนเองมีสุขภาพดีขึ้น เนื่องจากมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถซื้ออาหารที่ดีมีประโยชน์มารับประทานได้มากขึ้น อีกทั้งการมาประกอบการที่ถนนคนเดินทำให้ได้เดินออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น พบเห็นผู้คน พุดคุยทำให้ตนเองผ่อนคลายและมีความสุข ได้เพื่อน อีกทั้งตนเองก็มีความสุขที่เห็นเด็กๆ และเยาวชนมาแสดงความสามารถของตนเองมาเดินเล่น ผู้ประกอบการสามารถช่วยเหลือคนรอบข้างให้มีความทำงานแบ่งปันน้ำใจให้กัน มีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถจำแนกองค์ประกอบด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกายออกที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตได้เป็น 4 ด้าน คือ

- ก. ด้านสุขภาพกาย
- ข. ด้านสุขภาพจิต
- ค. ด้านสุขภาพทางสังคม
- ง. ด้านสุขภาพทางจิตวิญญาณ

ก. ด้านสุขภาพกาย

ผู้ประกอบการส่วนมากบอกว่าสุขภาพกายดีขึ้น เพราะว่าตนเองมีรายได้เพิ่มขึ้น สามารถซื้ออาหารที่ดีมีประโยชน์มารับประทาน อีกทั้งในถนนคนเดินทำแพมีอาหารให้เลือกรับประทานหลายอย่าง ทำให้ตนเองรับประทานอาหารได้มากขึ้น ผู้ประกอบการบางรายมีโอกาสออกกำลังกายเพิ่มขึ้นทั้งที่บ้านและที่ถนนคนเดินทำแพโดยการเดินเล่นในยามว่างๆ ได้รับอากาศที่ดี

ถึงแม้จะเป็นการปิดถนนคนเดินทำแพเพียงหนึ่งวันก็ตามแต่มีคุณค่าสำหรับชีวิต ที่ตนเองได้รับ
อากาศที่มีคว้นพิษน้อยลง:

“สุขภาพดีคือเขาอยู่บ้านเขาจะเครียด คนแก่ เขามานี้ได้พูดได้คุยบ้าง กินอะหย่างๆ ดิทั้งสุขภาพ
กายและใจ ดิตรงที่บางทีแ่อ่วไปสุดถนน เดียวแ่อ่ว ได้ชื้อคนนั้นคนนี้ ได้ชื้อกิน ดิทั้งกายและใจ แต่ใจจะนั๊กกว่า
เพราะภาคภูมิใจ ดิมีคนตรีพื้นเมือง”(M 1)

“สุขภาพร่างกาย บางทีอยู่บ้านกินข้าวบ่ล้า อาจเปลี่ยนบรรยากาศ มากินกับหมูก็กินล้า เคยลง
หนังสือพิมพ์ เพื่อร่วมแสดงดนตรีที่ถนนคนเดินทำแพ เล่นแบบมีความภาคภูมิใจ ทิวก็ออกบ่บอย ออกสะก่ดข่าว
อู้ก็บ่เป็น แมก็บ่เป็น พ่อก็บ่เป็น อยากรให้ลูกเล่นดนตรีเป็นสักคน” (M 1)

“ดิไปอย่างเฮมาตรงนี้มันก็ได้ออกกำลังไปในตัว ได้เดินไปเดินมา แต่มันบ่ได้นั่งกับที่รู้สึกว่าจะ
เวลาปิดถนนอากาศบริสุทธิ์ อากาศดูดีกว่าที่ไหนๆ เพราะว่ารถ ไม่ค่อยได้วิ่ง ถ้าอยู่ตามทั่ว ไปรถวิ่งตลอด อยู่ที่นี้รอด
ไม่วิ่ง เป็นคว้นเป็นหยังมันบ่ค่อยมี ดูแล้วอากาศบริสุทธิ์”(F1)

“สุขภาพกายดีขึ้น ได้ออกกำลังกาย เดียวไปแ่อ่ว ฝากของไว้ก็เดียวแ่อ่ว บางครั้งอยู่บ้านก็บ่ได้
ออกกำลังกาย เป็นบางครั้งก็ได้เดียว ไกลๆ ออกเหงื่อก็ดี อยู่บ้านก็แกะสลักอย่างเดียว และได้รู้จักคนเพิ่ม ก็มันดี”
(HC)

“สุขภาพดีขึ้นก็คืออากาศ คว้นพิษ ที่ได้หายใจเข้าไป ในถนนคนเดินทำแพลดลง ถึงแม้จะเพียง
หนึ่งวันแต่ก็มีคุณค่าดีกว่าไม่ได้รับมันเลย”(TM 1)

“ปิดถนนไปไม่มีคว้นมารบกวน การปิดถนนทำให้ไม่มีฝุ่น ไม่ต้องดมสารพิษ ให้นำอาหารสำเร็จ
รูปมาขาย ส่วนถ้าจะดั่งไฟก็ไปขายในวัด สิ่งที่มีผลต่อร่างกายก็คือมีแคด ไม่มีที่บั้ง ... แต่ก็ไม่มีผลต่อสุขภาพแต่ใด
ตอนแคดก็หลบอยู่ในร่มอยู่แล้ว”(TM 3)

รูปภาพ 31 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการมีโอกาสใน
การออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น โดยการเดินเล่น
ถีบจักรยานในบริเวณถนนคนเดินทำแพ

รูปภาพ 32 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการมีโอกาสที่จะหาอาหารบริโภคในถนนคนเดินท่าแพ

ผู้ประกอบการบางรายต้องออกกำลังกายอยู่เสมอจากงานของตนเอง เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้แรงอยู่ตลอดเวลา และตนเองมีการดูแลสุขภาพและพยายามดูแลตนเองอยู่เสมอ โดยการหลีกเลี่ยงพฤติกรรมกินอาหารที่เสี่ยงต่อสุขภาพ เพื่อให้เจ็บป่วยจะได้มาขายสินค้าหรือประกอบการในวันอาทิตย์:

“การนวด เหนื่อย เหนือแตกเลยแต่เป็นการบริหารร่างกายของเราเป็นการออกกำลังกาย...สุขภาพดีไม่เจ็บป่วยดูแลสุขภาพเพราะงานที่ใช้พลังกำลังต้องนวด ทานอาหารให้พอดี ตัวที่เอาใจใส่ต่ออาหารการกิน อันไหนที่เสี่ยงก็ไม่กิน น้ำส้มสายชูไม่ควรกิน ก็ไม่กิน เพราะวัยเรามากขึ้นต้องดูแลสุขภาพส่วนตัวของเรา แล้วกินอาหารให้พอดี ไม่ให้กินล้นกินหลวม เราก็กินไม่อ้วนเกินไป ไม่ผอมเกินไป ความเจ็บไข้ได้ป่วยซึ่งพยายามจะต้องไม่ให้เป็น เพราะเราจะต้องมาทำงานในวันอาทิตย์จะเป็นอะไรงี้ขาดไม่ได้เลย คือถ้าจะเป็นก็ขอให้หายทันวันอาทิตย์นะ มีป่วยเป็นไข้หวัด ครั้นเนื้อครั้นตัว แต่ก็ไม่เป็นมากสักที แต่ก็มาได้ทุกอาทิตย์ เราก็ต้องป้องกัน อาหารการกิน สุขภาพกาย จิต ต้องสมบูรณ์ แข็งแรง ต้องช่วยเหลือตัวเองมากๆ” (TM 1)

ผู้ประกอบการจำนวนน้อยบอกว่าสุขภาพกายไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีพฤติกรรมสุขภาพเหมือนเดิม การได้รับอาหารหรือการพักผ่อนเหมือนเดิม เนื่องจากมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพเพียงอาทิตย์ละครั้ง ไม่มีผลต่อสุขภาพร่างกาย จึงทำให้สุขภาพไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก:

“สุขภาพคิดว่าบ่เป็นอะไรงี้หนักเพราะขายวันอาทิตย์วันเดียว วันอื่นก็เขียน(วาดภาพ: ผู้เขียน)เหมือนอยู่บ้าน คิดว่าไม่เป็นไร...กินข้าวปกติ อยู่บ้านออกกำลังกาย ทำงานอยู่กับบ้าน ตอนเย็นออกกำลังกาย ก็มีตีแบดมินตันบ้างกับลูก สบายดี มานั่งขายของที่ถนนคนเดินท่าแพมีผลต่อสุขภาพเล็กน้อยๆ เช่น เพลียเป็นบางช่วง แต่ถ้ากลับไปพักผ่อนหลับตามปกติ ไม่คิด วันจันทร์ซดเซซ หรือนอนจันทร์บ้ายสักสิบ”(D 1)

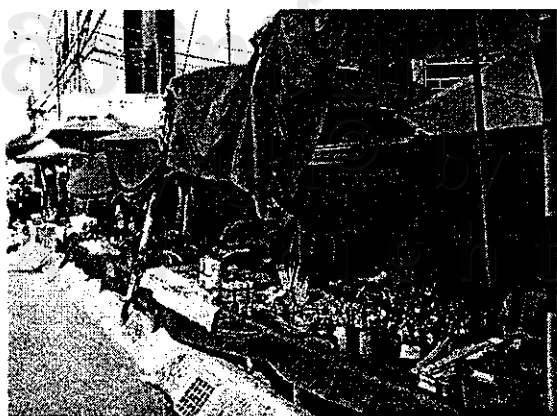
ผู้ประกอบการบางรายบอกว่าสุขภาพแย่ลงจากแสงแดด ตอนกลางวันจะมีเหงื่อออกมาก เหนื่อยและรู้สึกอ่อนเพลียเป็นบางช่วง บางครั้งก็ป่วยเป็นไข้หรือไข้หวัด อีกทั้งช่วงก่อนปิดถนนที่รอการมาวางขายสินค้า จะมีฝุ่นและควันจากไอเสียรถยนต์จำนวนมาก บางครั้งรู้สึกแสบจมูก หายใจอึดอัด ถ้าปิดถนนหายใจโล่ง อีกทั้งควันบุหรี่ของลูกค้าในถนนคนเดินทำแสบทำให้ตนเองไม่สบายได้ แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการบางรายบอกว่าแสงแดด ลม และฝน ไม่มีผลต่อสุขภาพ เนื่องจากสามารถป้องกันได้:

“ควรมีผลต่อร่างกาย ฝุ่นควัน ถ้าอยู่ใกล้ถนนหายใจอึดอัด ถ้าปิดถนนโล่ง ถ้าตอนกลางวันก็อยู่ได้ ร่มร้อนเหงื่อออกมากก็เหนื่อย” (U 1)

“เวลาฮั่นก็ฮั่นสุดๆ เหงื่อเต็มเสื้อ แห่มบ่พอตอนเย็นต้องมาเจออากาศเย็น ทำให้เป็นไข้ ไข้หวัด เจอแดด แล้วยความเย็น แห่มอย่างถ้าหน้าฝน ฝนจะต้องตกตอนเย็นๆ มา วันสองวันก็เจอแดด เจอฝน เพราะว่าตีขายบ่ใช่ที่ถาวร แคร่จ้อง แคร่ร่ม บังแดดบ่อหมด” (B 2)

“ฝุ่นเยอะติดแขน เหนียวอยู่ทั้งวัน ตัวเหนียวเยอะ อยากอาบน้ำ ไม่เจ็บป่วย คิดว่าสุขภาพเปลี่ยน สีผิวดำขึ้นเพราะต้องตากแดด” (C)

“บางคนสูบบุหรี่อาจจะมาขึ้นตุ บางคนกินเหล้า บางคนควันบุหรี่เข้าจมูกก็เป็นหวัด ก็บ่ได้มาเล่น บางคนก็ไม่ได้มาเล่นก็ไปที่อื่น ส่วนมากจะเป็นหวัดไม่คุ้นกับบุหรี่ และอีกอย่างครุที่สอนก็สูบบุหรี่แต่ถ้าเป็นสูบกี้จะออกไปข้างนอก แต่บางคนที่เป็นมาตุก็จะมานั่งฟังดนตรีและบ่รู้ว่าละอ่อนบ่ได้สูบบุหรี่เข้าก็จะพ่นบุหรี่ใส่ ต้องหันหน้าหนี ถ้าบางคนเขาหัวเราะละอ่อนรังเกียจ เพราะหันหน้าหนี บางคนก็จะทนเอา ก็นั่งเอา เช่น น่องบ่อมตักทอง เขาชอบมานั่งเกาะไหล่และสูบบุหรี่น่องเขาก็หันหน้าหนี บางคนก็จะถามว่ารังเกียจจุก่า น่องจะตอบว่าบ่ใช่ครับ จะบอกว่าเหม็นบุหรี่ก็บ่ได้เพราะเป็นสูบบ่สูจะเยาะจะไคก็ทนๆ เอา” (M 1)

รูปภาพ 33 แสดงสภาพแวดล้อมที่แปรปรวนส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้ประกอบการ เช่น แดดร้อน ทำให้เหนื่อยและอ่อนเพลีย

รูปภาพ 34 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการนั่งรถก่อนที่จะปิดถนนทำแพ ซึ่งได้รับฝุ่นและควันจากไอเสียรถยนต์

ข. ด้านสุขภาพจิต

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รู้สึกว่าคุณภาพจิตดีขึ้น จากการได้มาประกอบการที่ถนนคนเดินทำแพ ได้พูดคุยกับบรรดาผู้ประกอบการด้วยกัน พร้อมกับขายของหรือทำงานเย็บปักถักร้อยหรือแกะสลักสาธิตไปด้วย ได้เห็นสิ่งต่างๆ ทำให้ตนเองมีความสุข ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับที่ตนเองมีงานทำ มีรายได้ในการจุนเจือครอบครัว ได้พบลูกค้าโดยตรงและได้พบเห็นผู้คนและการแสดงต่างๆ ในถนนคนเดินทำแพ:

“สุขภาพจิตดี เพราะไม่เครียด ตอนทำงานเดิมเครียดหนัก คนอื่นไม่ชอบใจที่เราทำงาน (ที่ทำงานเดิม: ผู้เขียน) ทำงานนวดคิโง มีการจัดการด้วยตัวของเราเอง ไม่ต้องมีใครมาสั่ง มันเป็นงานใช้จิตสำนึกของเรา เมื่อเราชอบอย่างใด เราก็ปฏิบัติกับคนอื่นอย่างนั้น คือ เอาตัวของเราเป็นตัววัด เมื่อเราไม่ชอบอะไร เราก็อย่าทำกับคนอื่นอย่างนั้น เราก็จะมีความสุข...สุขภาพจิตดี เพราะมีงานทำทุกอาทิตย์” (TM 1)

“จิตใจดีขึ้นแต่งตัวดีขึ้น กว้างขวางขึ้นรู้จักคนขึ้น เวลาที่ขายเงินจิวก็รู้จักแคบๆ รู้จักกำแม่กำเหมือนกัน แม่กำที่มาซื้อของเธอ เพราะงานมันแข็ง ขายดีส่ง ปลีก มาสั่งไว้ก่อน ถนนคนเดินทำแพก็รถคนมาซื้อว่าสนใจของเธอก็ ถ้าสนใจซื้อก็ขายไป ราคาที่เธอลบได้ก็ขายไป ราคาดีขายไม่ได้ก็ขาย แต่เธอก็ไม่เครียด มันทำของเธอขายของแบบนี้ต้องใจเย็น กับเงินนี้มันต้องหึง เหมือนคนขายน้ำแข็ง ต้องส่งๆ ถ้าส่งช้าเจ้านั้นก็เดือดละ ยะหย่งมาขาย เพราะแม่คำก็ต้องไปขายเมื่อเจ้าแหม เป็นทอดๆ ไป งานนักษะเจ็บแทบได้นั่งเลย 10 โมงเมื่อคืนถึงเจ้า แทบบ่อได้นั่ง งานเสร็จเมื่อไรก็ได้นั่งสบายเมื่อนั้น” (B 1)

“สุขภาพดีขึ้น งานหนักขึ้น เหนื่อยต้องหาเวลาพัก...เมื่อก่อนทำเอง งานเยอะตามตัว สุขภาพเป็นธรรมดา เมื่อยล้า เหนื่อยการเหนื่อยงาน แต่ใจไม่ได้เหนื่อย ถึงเหนื่อยการเหนื่อยงานแต่เราก็มีกำลังใจมีผลพลอยได้เข้าบ้าน เข้าจุนเจือครอบครัว” (U 1)

รูปภาพ 35 แสดงกลุ่มผู้ประกอบการมีโอกาสพบปะพูดคุยทำให้รู้สึกผ่อนคลาย และมีความสุขที่ได้มาประกอบการที่ถนนคนเดิน

การได้มาประกอบการที่ถนนคนเดินทำแพทำให้ตนเองมีรายได้เพียงพอที่จะช่วยครอบครัวและญาติพี่น้อง ความสุขไม่ได้ขึ้นอยู่กับการมีทรัพย์สินสมบัติที่มากมายเพียงอย่างเดียว แต่การที่ตนเองได้ถ่ายทอดความรู้สึกที่ห่วงใยและกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ โดยการไปเยี่ยมเยียนและการให้เงินเพียงเล็กน้อย ทำให้ท่านมีความสุขแล้วตนเองก็พลอยมีความสุขไปด้วย:

“มีเงินให้พ่อแม่ พ่อแม่ไม่ขัดสนแต่เป็นน้ำใจลูก...แต่ว่าเงินสำหรับให้เราให้เป็นร้อยก็เหมือนกับเงินหมื่นเงินแสนเป็นน้ำใจ ด้านจิตใจเป็นอาจมีเป็นหมื่นเป็นแสนแต่เงินเฮร้อยเดียว อย่างน้อยพ่อแม่ต้องคิดว่าลูกเราไม่ขัดสน ไม่งั้น ไม่มีเงินช่วยเหลือ พ่อแม่สบายใจด้วย นี่สำคัญที่สุด ที่ให้ตั้งสอง ฝ่าย” (D 1)

ถนนคนเดินทำแพได้ให้อะไรต่างๆ มากมาย เวลาที่มีค่าจึงเป็นเวลาที่เราจะมานั่งขายสินค้าอยู่ที่ถนนคนเดินทำแพ ส่วนใหญ่รอให้ถึงวันอาทิตย์เพื่อที่จะได้มาอยู่ที่นี้ นอกจากนี้รายได้ของผู้ประกอบการแต่ละคนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับว่าตนเองมาประกอบการอะไรที่ถนนคนเดินทำแพ บางคนรายได้มากบางคนรายได้น้อย รายได้ของแต่ละคนไม่สำคัญเท่ากับความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับ ส่วนใหญ่พึงพอใจต่อรายได้จากการมาประกอบการในถนนคนเดินทำแพเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่ดีและให้ผลตอบแทนที่ดีและผลที่จะตามมาอีกมากมาย :

“สุขภาพดีขึ้น หลังจากเขาอยู่บ้านแคะตั้งวัน เขาก็เครียดพอ อยู่ที่นี่เขาแคะสาริตบางครั้งปะลูกค้า ยิ้มแย้มแจ่มใสกลายเป็น เป็นก็ชอบเขา เขาก็ชอบ คืออยากหื้อเป็นหันเขาแคะแบบนั้น ก็ดีขึ้นเขาก็มีเพื่อนัก มาอ้อมมาคุย แต่ละคิดปะกันก็ใคร่หัวกัน สุขภาพก็ดี หลังจากเขาอยู่บ้านหมกมุ่นน้อยเพราะเขาเมคของใคร่หื้อมันดี เครียดน้อย มาอยู่ที่นี่มันน้อย แม่ค้าแม่ขายก็อู้กันม้วน ใคร่หัว โดยมากก็ปะกันทุกอาทิตย์ ปะกันอู้กัน ม้วนดี สุขภาพก็ดีขึ้น”(HC)

รูปภาพ 36 แสดงกลุ่มศิลปินจากต่างประเทศที่มาร่วมแสดงในโครงการถนนคนเดินท่าแพ ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมจากต่างประเทศ

รูปภาพ 37 แสดงกลุ่มศิลปินจากต่างประเทศที่มาร่วมแสดงในโครงการถนนคนเดินท่าแพ ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมจากต่างประเทศ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าสุขภาพจิตดีขึ้น เนื่องจากพอเปลี่ยนอาชีพมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ได้พบปะผู้คนมากมาย อีกทั้งอาชีพเดิมเป็นงานที่เครียด ทั้งเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ทำให้ตนเองไม่มีความสุข โครงการถนนคนเดินท่าแพทำให้ตนเองมีงานทำ มีอิสระในการทำงาน มีรายได้เพิ่มขึ้น ตนเองสามารถมีอาหารรับประทานเพียงพอ มีที่ผ่อนคลายความเครียดได้พูดคุยกับลูกค้าหรือเพื่อนร่วมงาน ทุกคนต่างยิ้มแย้ม แจ่มใส มีรอยยิ้มให้กัน บางรายยังรู้สึกเป็นสุขที่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมในห้างของกลิ่นอายล้านนา โดยได้ยินเสียงดนตรีพื้นเมือง สีน้าแบบพื้นเมือง ปลุกจิตสำนึกให้รักถิ่นฐานบ้านเกิด วัฒนธรรมล้านนา ทำให้ทำงานแล้วมีความสุข รายได้ที่เพิ่มขึ้นทำให้ตนเองได้ดูแลพ่อแม่เพิ่มขึ้นและนำเงินบางส่วนไปทำบุญ ส่งลูกเรียนหนังสือ และนำมาจุนเจือครอบครัว ผู้สูงอายุบางคนมีสุขภาพจิตดีขึ้นที่ตนเองไม่ต้องเป็นภาระเลี้ยงดูของลูกหลาน อีกทั้งยังสามารถหารายได้เล็กๆน้อยๆ ช่วยเหลือครอบครัวทำให้ตนเองรู้สึกมีคุณค่าในวัยผู้สูงอายุ :

“สุขภาพดีขึ้น เวลาเครียดเขามีดีผ่อนคลายเครียด ได้รู้จักกัน การเงินการทองดีขึ้น ละได้เอาไปจุนเจือครอบครัว ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ไม่มีอุปสรรค ปัญหาอะไร เงินส่วนนี้ก็เอาไปจุนเจือ ถูกค่าใช้จ่าย มีประโยชน์ได้นัก สภาพจิตใจเริ่มสบายไม่เครียด แต่ถ้าอยู่บ้านอาจเครียดอย่างชักช้า ไม่มีคนมาซังกี่ไม่มีรายได้” (TM 3)

“ความเครียด ไม่มี อิ่มแ่มแ่มใส ส่วนมากไม่เครียด ซ้ำจะดี เรามีรายได้ การเงินดี การกินดี สุขภาพจิตใจดีขึ้น” (D 1)

“ที่บ้านทำธุรกิจอยู่แล้ว ค้าขาย อยู่บ้านรู้สึกเบื่อๆ ไปประชุม เริ่มต้นขายของคนข้างเคียง คลายเครียดดี เพลิดเพลินดี ลดความแก่ไปจากคนรู้จัก ครูบาอาจารย์ ของชมรัฐบาลทำดี เห็นกับประชาชนดี มีรายได้พิเศษ”(G)

“สุขภาพจิตดี เป็นอะไรที่มีชีวิตชีวา ถ้าสมมุติว่าเป็นวัยที่ล่วงเลยวัยแล้ว ถ้าได้อยู่อย่างนี้ทำให้ชีวิตมีคุณค่า เราไม่ต้องไปเที่ยว คี๋ม เล่นหอย” (TM 1)

ผู้ประกอบการส่วนน้อยบอกว่าสุขภาพจิตแยกลง เนื่องจากรับงานมาแล้วกลัวเสร็จไม่ทัน ถูกค้าโทรมาเร่งสินค้า แต่ก็ในช่วงสั้นๆ แต่บางคนก็บอกว่าเครียดเรื่องนี้สินเดิมที่มีมาก่อน การประกอบการที่ถนนคนเดิน ต้องคัมสุราแก๊กลุ่มเป็นประจำทุกวัน ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรมลง มีโรคประจำตัว เนื่องจากเมื่อก่อนตนเองมีรายได้ดี พอเศรษฐกิจไม่ดีทำให้ขายสินค้าได้น้อยลง รายได้ลดน้อยลงไม่พอใช้หนี้สิน ในแต่ละวันเงินที่ขายได้แทบไม่เหลือเก็บ สินค้าที่ผลิตขึ้นมาบางทีไม่ใช้ของง่ายๆ ที่จะผลิตให้ตรงใจลูกค้า ซึ่งลูกค้าแต่ละคนต้องการไม่เหมือนกัน ทำให้ต้องเหนื่อยในการคิดปรับปรุงให้ผลงานเป็นที่ถูกใจลูกค้า ต้องตรงเวลา มีความรับผิดชอบ บางรายที่มีอาชีพเหมือนกันมีการทะเลาะกันบ้าง มีความเอื้ออาทรต่อกันน้อย บางรายที่มีการศึกษาก็มีความรู้สึกกว่าตนเองต้องมานั่งเฝ้าที่เพื่อรอการขายสินค้าที่ถนน ซึ่งไม่รู้จะทำได้นานสักเท่าไร เพราะไม่ใช่แม่ค้าโดยอาชีพ :

“เครียดรับงานแล้วกลัวไม่ทัน บางทีลูกค้าที่นั่น ที่นี้โทรมา ก็เป็นบางส่วนให้ทันการสั่งซื้อ” (U 1)

“แก่ไปเรื่อยๆ เป็นความดันสูงกินเหล้าหนัก ของเยอะ มาทุกวัน กินเหล้าไปด้วยขายสินค้าไปด้วยกินเกือบขวดต่อคืน ...เครียดหนี้สิน กู้เพื่อค่าลูกเรียน ค่ารถ รถยนต์เข้าไฟแนนซ์ ค้างอีก 2-3 เดือน ช่วงก่อนมีอดีร์เยอะ รายได้เยอะ รายได้ส่วนใหญ่รับมาจากไนท์บาร์ซ่าร้อยละ 70-80 ทำมาหลายปี รายได้คั้งไม่คั้งตอนนี้ก็ไม่ต้องพูดถึง รายได้ต่อวัน 400-500 บาท ผมหนีนักจ่ายหนี้ 400-500 บาท แทบไม่เหลือ รายได้ครอบครัวไม่แน่นอน แฟนไม่ได้ทำงาน ช่วงนี้เศรษฐกิจแบบนี้ค้าขายอย่างเดียว”(G 1)

“โรคประจำตัวไม่มี แต่มีความเครียดเป็นบางครั้ง ถ้ามีคนมาสั่งของทำบัตัน วัตถุประสงค์ เป็นแรงเอาของ คนงานทำงานบัตันใจ คนหนึ่ง ไปตางหนึ่งๆ เครียดครับ ไม่มีผลต่อร่างกาย เป็นช่วงสั้นๆ ทำไปก็หายไป”(B 2)

“งานศิลปะใครว่าสบาย บางครั้งต้องรับผิดชอบเยอะ ขายศิลปะต้องตรงเวลาบางทีทำสี่แบบนี้ สีสรรษชาติ สีแบบไหน ส่วนมากที่จะเป็นกันเอง จุดแรก บางคนไม่กล้าดูสินค้า ”(D 1)

ค. ด้านสุขภาพทางสังคม

ส่วนใหญ่จะมีสุขภาพด้านสังคมดีขึ้น เนื่องจากต้องพบปะผู้คนเพิ่มขึ้น ทำให้รู้จักคน หลากหลายอาชีพในถนนคนเดินท่าแพ อีกทั้งมีการช่วยเหลือกันทำงานในเครือญาติ หรือในชุมชน มีโอกาสได้อยู่กับครอบครัวเพิ่มขึ้นทำให้ครอบครัวอบอุ่นขึ้น และมีความสามัคคี มีการเอื้ออาทรต่อกัน จะมีความสัมพันธ์ในทางที่ดีระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน มีอะไรก็ช่วยเหลือกัน ทำให้ตนเองมีความสุขที่ได้อยู่ในบรรยากาศที่ทุกคนเอื้ออาทรต่อกัน มีน้ำใจ แต่อย่างไรก็ตามบางรายบอกว่ามีการทะเลาะกันในบางกลุ่มเนื่องจากมีการแย่งลูกค้า หรือการขาดน้ำใจในการทำงาน เห็นแก่ตัวและไม่มี ความเอื้ออาทรต่อกัน :

“ขายตรงนั้ขายได้ดี อะไรก็ดีขึ้น ครอบครัวดีขึ้น ไม่ขัดสนเหมือนเมื่อก่อน. ได้ความรู้รอบตัว ไม่ ใจแม่ค้าอาชีพ วาดภาพแล้วอามาขาย ... มาเจอคน ความคิด ไม่แคบ” (D 1)

“สังคมดีขึ้น ในแง่ของด้านจิตใจ การค้าการขายพัฒนาขึ้น กว้างขวางขึ้น มีเพื่อนขึ้นแหม จากคน ตีบู้จักกันก็มารู้จักกันตื้นนี้ กว้างขวางขึ้นมา ทุกวันนี้ขายดีไหนมีงานดีไหนก็จะสื่อสารกันและแนะนำกันไปขายดี อันตื้นนี้เนื้อ สื่อสารหากัน ในทางไม่ดีไม่ค่อยจะมีความสามัคคีกัน” (B 2)

“มีถ้าหยุดโครงการจริงๆ ละอ่อนจะไปทำอะไร ก็อื่นดูเขา เสาร์อาทิตย์มาช่วยเขียนแบบ วันนีมา ช่วยน้ำเนื้อ เพราะกลัวเขาไปแแล้ว ไม่ให้ไปเกกมะเหรกเกร คึงให้ละอ่อนมาตางนี้ ใจก็ดี หลังจากดูทีวีแล้วก็เรียก ให้เขามาช่วยกคลาย ผิดความจำ ห้ามขอลายขึ้น ละอ่อนบางคนก็กดได้คื ถ้าปีดนี้กระทบแน่นอน หลานสาวที่บ้าน หลานบ่าวกำลังเรียนเทคโนโลยีฯ ก็ช่วยที่บ้าน เวลาส่งงานก็ให้เขาช่วยเก็บงานให้ละเอียด”(HC)

“คือว่าหมู่เฮาต่างคนต่างมาทุกสารทิศ จะต้องมาอยู่ด้วยกัน ปรีกษามาทำตวยกันอีกชอบกัน ขาย ของช่วยซึ่งกันและกัน นี้เป็นผลดี เช่น ผมอยู่ต่างจังหวัดไม่รู้จักใครในเชียงใหม่ แต่ตอนนี้รู้จักคนในเชียงใหม่นัก ตอนนีรู้จักคนเยอะ ตลอดคนชาวต่างประเทศที่มารู้จักผม”(B 2)

รูปภาพ 38 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวชมในโครงการถนนคนเดินท่าแพ ทำให้ผู้ประกอบการมีโอกาสพบปะพูดคุยเพิ่มมากขึ้น

ง. ด้านสุขภาพทางจิตวิญญาณ

สุขภาพจิตวิญญาณดีขึ้น จากการที่มาจำหน่ายสินค้าที่ถนนคนเดินท่าแพ ไม่ได้หวังแต่เพียงกำไรอย่างเดียว ซึ่งหลายคนมีความเห็นอกเห็นใจลูกค้า เห็นผลประโยชน์ด้านอื่นๆ มากกว่ารายได้ที่ตนเองได้รับ บางครั้งสงสารผู้บริโภคที่ถูกเอาเปรียบจากร้านค้า ที่ขายสินค้าคิดกำไรเกินควรจากผลงานของตนเอง:

“มีเด็กชาวเขามาขอซื้อรูปที่ ปรกติขาย 150 แต่ก็ลดให้ที่เอ็นดูเป็น คือก็คนไทยเหมือนกัน คงบ่เอาไปขายซื้อ ไปคิดบ้าน”(D 1)

“เคยเจอที่ร้านบ่อสร้าง รวมต้นทุนเบ็ดเสร็จประมาณ 200 บาท แต่เขาคิคราคา 700-800 บาท รู้สึกว่า เขาจะกินกำไรหนักไป แต่ก็เข้าใจเป็นการค้าของเขา แต่ก็เอาเปรียบผู้บริโภคไปน้อย บางทีคนเฒ่าคนแก่ ที่เขามาเดินเขาไม่มีเงิน เขาม้วนกระดาษห่อเงินด้วยถุงพลาสติก บางทีขาดทุนก็มี ถ้าเขาอยากได้แบบนี้ๆ ขายใครได้กลับบ้าน ถ้าคิดต้นทุนถ้าค่าสี 50 ค่าตี 50 บางที 100 ที่ก็ปล่อย บางทีค่าเขียนก็ไม่ได้ แต่ยอมขาดทุนจุดนี้แต่ก็ตีกำไรจุดอื่น ขายอยากได้แบบนี้ๆ ก็ปล่อย” (D 1)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังเกิดจิตสำนึกในความเป็นคนไทย และความเป็นล้านนา อยากให้เชียงใหม่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปจากตรงถนนคนเดินท่าแพ โดยการร่วมมือกับหน่วยงานราชการในการประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ และแสดงความห่วงใยในชื่อเสียงของจังหวัดเชียงใหม่ ต้องการให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในโครงการถนนคนเดินท่าแพ :

“การแต่งกายแต่งตัวคนเมือง คนเชียงใหม่มีใช้สินค้าพื้นเมืองมากขึ้น คนต่างถิ่นอีก ฝรั่งจะชอบมากชอบผ้าไทย ผ้าไทย ซึ่งคนไทยเราควรเปลี่ยน ควรหันมาใช้ของไทย ของไทยดูมีเอกลักษณ์ มีความเป็น

คนเมืองๆ เป็นเสน่ห์ ถ้างบเลี้ยง ก็กางเกง ชั้น....ทำให้เป็นธรรมชาติ ถึงวันอาทิตย์ ฝนจะตกฟ้าจะร้อง มาช่วยกัน ทำให้ออนคนคนเดินท่าแพมีสีสัน ทำให้มีชีวิตชีวา ทำให้คนเป็นมาเห็นเป็นจะได้เอาไปอู้อาไปเล่าขาน มาเชียงใหม่มีอะไรดีๆ จะสะสมปากต่อปาก” (TM 1)

“อนคนคนเดินท่าแพเชียงใหม่ เป็นที่รู้จักกัน ลูกค้ากรุงเทพฯไม่มีจะเสียความรู้สึก คนกรุงเทพฯ ตั้งใจจะมาเที่ยวอนคนคนเดินท่าแพโดยเฉพาะ เพราะสินค้าราคาถูก แล้วมีให้เลือกทุกอย่าง เสื้อผ้า อาหาร ของที่ระลึก เยอะมีทุกอย่างให้เลือก” (D 1)

“สี่ล้อซอซิ่ง เป็นการกล่อม พี่นุชขมรมคนเฒ่าถ่ายทอด พ่อครูถ่ายทอดสู่เบื้องล่าง ผู้ละอ่อนได้ยินเสียงสี่ล้อซอซิ่งเพลิน มีความสุข ... คำรามดนตรี ตั้งตรงหน้า ก็ดี ...กลองสะบัดชัย มีละอ่อนตีด้วยกัน เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของเฒ่าที่อ้อมนเคลื่อนลงไป” (B 2)

ผู้ประกอบการมาประกอบการที่นี่เพื่อช่วยเหลือทุนการศึกษาของเด็กๆ กับการศึกษาเล่าเรียนของตนเอง และยังห่วงใยในเรื่องอนาคตของลูกหลาน คนรอบข้าง ลูกจ้าง ซึ่งจะช่วยให้เด็กสามารถออกมาประกอบอาชีพ และเจริญเติบโตในสังคมอย่างมั่นคง:

“ถ้าปีนี้นี้ทำอะไรจะกระทบละอ่อนที่บ้าน คนที่แกะสลักช่วยที่มีลูกเล็ก หลังจากลูกๆ แม่ก็เฒ่า เป็นแกะสลัก ให้เป็น ฐานะเป็นบ่ค่อยดี เอ็นดูเป็น ตอนแรกแกะแข็งหัดแกะใหม่ ลูกป้าแหมคน มาช่วย พ่อแม่ตาย เอ็นดูก็เอามาช่วยแกะ ไม่มีแฟน อยู่คนเดียว ถ้าหาส่งแต่ร้านก็แกะตัน(แกะตัน: ผู้เขียน) คนเดียว ถ้าที่นี่(ถนนท่าแพ: ผู้เขียน)ไม่ให้ขายแต่ก็ไม่รู้จะไปขายที่ไหน เอ็นดูคนที่บ้าน ส่งให้ร้านใหญ่ๆ เสียใหญ่ที่สุด แล้วไปส่งทางคงแหมดี ที่นี่เฮาะจะว่าเสริมกับไซ้ ก็ได้ขายจาดดี สมัยก่อนไม่มีโอกาสปะลูกค้า”(HC)

“ความคาดหวังเหมือนที่คาดหวังไว้ ป้าว่าที่ป้าทำนี้ขอให้อ่อนได้เรียนหนังสือ เลี้ยงอู้อย เลี้ยงแม่ แม่ไม่เต็มบาท เลี้ยงแม่เลี้ยงตัวเก่า รายได้ตรงนี้ ถ้าไม่ได้เล่นดนตรีก็ไม่ได้เรียนหนังสือ อู้อยก็บ่ได้กินดี เวลาอู้อยสบาย ก็มีบัตรผู้สูงอายุ เวลาไป โรงพยาบาลก็เสียค่ารถค่ากิน เมื่อเช้าก็เบิกเงินพาอู้อยไปเปลี่ยนนามสกุล”(M 1)

“ทุกวันนี้ วันอาทิตย์บ่จะบ่อนึกถึงว่าเราจะได้อะไรจากอนคนคนเดินท่าแพ แต่คนมาช่วยทำงาน เขาได้มีเงินกลับไปเลี้ยงลูกเลี้ยงหลาน เป็นค่ากับข้าว ค่าสิ่งจำเป็นในชีวิต ที่พอใจ” (TM 1)

“ป้าภูมิใจอย่างหนึ่งได้ช่วยละอ่อน ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ป้าเล่นดนตรีเขียนที่กลองบริจาด ละอ่อนจะซื้ออะหยังก็ได้ซื้อ บางคนก็ไม่มีพ่อแม่ ได้สวดดั่งที่แม่ๆ เขา บางคนก็เอาไปฝากธนาคาร ม. 4 หมดไป 7 พันกว่า ซื้อทุกอย่าง แพนป้าสอนดนตรี โรงเรียนเทศบาล สอนชุมชน ถ้าละอ่อนที่มาจากดนตรี จะห่างไกลยาเสพติด จะห่างไกลที่ว่าจะไม่ได้ไปมั่วสุมนไปแ้วเสียเวลาเวลา ป้าไปอ้องเขาบ้านมาเขียนดนตรี มาหัดดนตรี มีคนถามว่าป้าได้อะไรที่สอนละอ่อนหัดดนตรี ป้าบอกว่าป้าไม่ได้อะไรแต่ป้าได้ความภูมิใจ”(M 1)

บางรายมาประกอบการที่นี้ นอกจากรายได้ของตนเองแล้ว ต้องการประชาสัมพันธ์ให้กับอำเภอในการผลิตสินค้าแต่ละอย่างให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปเพิ่มขึ้น:

“เป้าหมายเขาคืออยากหือเป็นผู้เป็นหันของเฮานักๆ คือว่าเชียงใหม่ บืออยู่สันกำแพง เป็นก็ใครหือว่าสันกำแพงเป็นมีช่างประเภทนี้ๆ จาคนัก มันบ่ดี(ไม่สิ้นสุด: ผู้เขียน) โดยมากคนแกะสลักอยู่หางคง คือมันบ่ใช้กำหางคง แต่สันกำแพงก็มีแต่เฮาบมีตลาดตรงนั้น เฮาบมีเหมือนหางคง ตะก่อนบ่อสร้างบวม แต่จะเป็นจ้อง(รับ: ผู้เขียน) แต่ที่สันกำแพงก็มีแต่ไม่คังเท่าบ้านถวาย โดยมากที่นี้ก็ไปส่งบ้านถวาย อยากหือเป็นผู้ว่าสันกำแพงก็มีดีๆ จาคนัก”(HC)

ประเด็นด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย สามารถจำแนกได้เป็น 2 รูปแบบ

1. สุขภาพดีขึ้น ส่วนใหญ่สุขภาพดีขึ้น ทั้งในด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพทางสังคม และสุขภาพทางจิตวิญญาณ

1.1 สุขภาพทางกายที่ดีขึ้นได้แก่ การที่ผู้ประกอบการสามารถซื้ออาหารที่ดีมีประโยชน์มารับประทานเพิ่มขึ้น สามารถเลือกรับประทานอาหารได้มากขึ้น ได้ออกกำลังกาย ได้เดินพักผ่อน และได้สูดอากาศที่มีควันพิษน้อยลง

1.2 สุขภาพจิตที่เปลี่ยนแปลงดีขึ้นได้แก่ การที่ตนเองได้มาเจอผู้คนมากมาย ได้พูดคุย ทำให้ตนเองรู้สึกผ่อนคลาย ได้ปรึกษาซึ่งกันและกัน อีกทั้งอยู่ในภาพแวดล้อมที่ ผู้คนยิ้มแย้ม แจ่มใส มีกิจกรรมการแสดงต่างๆ ทำให้ตนเองรู้สึกมีความสุขที่ได้มาอยู่ที่ถนนคนเดินท่าแพ

1.3 สุขภาพทางสังคมในทางที่ดีขึ้นได้แก่ การได้พบปะผู้คนทำให้รู้จักคนเพิ่มขึ้น มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกัน มีการแบ่งหน้าที่กันทำ มีความเอื้ออาทรต่อกัน ผู้ใหญ่เอื้ออาทรต่อเด็ก ผู้สูงอายุ เกิดการจ้างงานในชุมชนมาช่วยกันผลิต หรือมีการนำเด็กหรือเยาวชนมาช่วยในการผลิตสินค้าซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้ทางหนึ่ง

1.4 สุขภาพทางจิตวิญญาณดีขึ้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีจิตสำนึกของคนท้องถิ่น รักถิ่นฐานบ้านเกิด ต้องการให้จังหวัดเชียงใหม่เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปในทางที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นมีงานทำ มีอาชีพ ต้องการให้ถนนคนเดินท่าแพเป็นที่ให้เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นได้มาแสดงความสามารถของตนเอง เพื่อให้เด็กได้มีที่แสดงออก หรือทดลองใช้ความสามารถของตนเองที่ได้เรียนมา อีกทั้งเป็นการหารายได้ในระหว่างการศึกษา ผู้ประกอบการบางรายยังมีจิตสำนึกของความเป็นคนไทย มีจิตใจเมตตาสงสารต่อคนไทยด้วยกันบางครั้งหากลูกค้าต้องการสินค้าจริงๆ ผู้ประกอบการก็ยอมลดให้ บางครั้งขาดทุนก็ขาย และหวังโยในภูมิปัญญาท้องถิ่นกลัวว่าจะสูญหาย หากตนเองสามารถที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ให้กับบุตรหลานก็ยินดีที่จะสอน

2. สุขภาพแย่ง ผู้ประกอบการส่วนน้อยมีสุขภาพแย่ง ในด้านของสุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาพทางสังคม

2.1 สุขภาพกายแย่ง ได้แก่ สภาพแวดล้อมในถนนคนเดินท่าแพบางอย่างที่มีผลต่อสุขภาพผู้ประกอบการ เช่น แดดจัด ฝน อากาศที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้เจ็บป่วยได้

2.2 สุขภาพจิตแย่ง ได้แก่ มีความเครียดอยู่บ้างในการที่จะต้องผลิตสินค้าหรือบริการให้ทันเวลาตามที่ได้ตกลงกับลูกค้า ผู้ประกอบการรับงานมาแล้วกลัวเสร็จไม่ทัน บางครั้งลูกค้าก็โทรศัพท์เร่ง งานบางอย่างต้องใช้ความคิด จินตนาการ ในการผลิตสินค้าทำให้บางครั้งรู้สึกว่าการจะไม่เป็นที่ถูกใจของลูกค้า ขวยไม่ได้

2.3 สุขภาพด้านสังคม ได้แก่ มีการแข่งขันที่กันในการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ มีการทะเลาะกันในหมู่ผู้ประกอบการด้วยกัน

4. ด้านสังคมและเศรษฐกิจ

ส่วนใหญ่บอกว่า การได้มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้ตนเองมีสังคมกว้างขึ้น รู้จักคนเพิ่มมากขึ้น ได้เพื่อนหลากหลายอาชีพ นอกจากนี้ยังได้รับความรู้เพิ่มเติมจากครั้งนี้ เรียนรู้ที่จะประกอบการชีพ เรียนรู้ในเรื่องของลูกค้า วิธีการทำงานให้ลูกค้าพึงพอใจ ได้ใช้ศักยภาพของตนเองที่มีอยู่นามาใช้ให้เกิดประโยชน์ เมื่อโอกาสเปิดทางให้ในการประกอบอาชีพ ในเมื่อราชการและเทศบาลนครเชียงใหม่เปิดทางให้ ผู้ประกอบการมาแสวงหาพรสวรรค์หรือความสามารถของตนเองที่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นเงินได้ ไม่ควรเก็บความสามารถไว้กับตนเองเนื่องจากสินค้าและบริการที่ถนนคนเดินท่าแพทุกอย่างสามารถขายได้ เพียงแต่ปรับปรุงสินค้าให้มีคุณภาพและการบรรจุหีบห่อที่ดี สวยงาม ก็สามารถขายได้ ส่วนใหญ่บอกว่าเศรษฐกิจดีขึ้น เนื่องจากนำสินค้ามาขายกับผู้บริโภคโดยตรงทำให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น อีกทั้งมีตลาดการค้าที่กว้างขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกองค์ประกอบที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตทางด้านสังคมและเศรษฐกิจได้เป็น 9 ด้าน ดังนี้

ก. ด้านอาชีพ

ข. ด้านบทบาททางสังคม

ค. ด้านความพึงพอใจต่อชุมชน

ง. ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาสังคมจังหวัดเชียงใหม่

จ. ด้านความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการ

- ฉ. ด้านเป็นแหล่งธุรกิจ
- ช. ด้านรายได้
- ซ. ด้านการขายกิจการ
- ฅ. ด้านการค้าและการตลาด

ก. ด้านอาชีพ

1) งานประจำ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการมาจำหน่ายสินค้าที่ถนนคนเดินท่าแพเป็นอย่างมากเนื่องจาก ตนเองสามารถมาจำหน่ายสินค้าได้ทุกอาทิตย์ทำให้ตนเองมีรายได้ที่แน่นอน เนื่องจากอดีตตนเองไม่มีงานทำประจำ บางคนต้องไปรับจ้างรายวัน พอมีถนนคนเดินท่าแพทำให้มีงานทำสามารถมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพเป็นอาชีพหลักของครอบครัว รู้สึกมั่นใจในชีวิตเพิ่มมากขึ้นพึงพอใจต่องานที่ทำในปัจจุบันเป็นอย่างมากทั้งการผลิตและการจำหน่ายสินค้า ถึงแม้บางครั้งรายได้จากการจำหน่ายไม่แน่นอนแต่ผู้ประกอบการก็พึงพอใจต่อรายได้ที่ได้จากถนนคนเดินท่าแพ :

“มีอาชีพหลักขายผ้าเป็นอาชีพ บางทีลูกค้าไปรับที่บ้าน ปกติไม่ได้ขายที่ไหน ส่งขายให้แม่ค้า และมาขายที่ถนนคนเดินท่าแพ เสื้อนี้ทำเองซื้อผ้ามาเย็บเองปักลายเองมีคนงานช่วยเย็บ เย็บเสร็จมีคนมาเอาที่บ้านและไปส่งตามร้านด้วยแล้วเอามาขายที่ถนนคนเดินท่าแพ”(C)

รูปภาพ 39 แสดงสินค้าและลักษณะการประกอบการ

รูปภาพ 40 แสดงลักษณะการประกอบกรใน
ถนนคนเดินในอีกลักษณะหนึ่งที่สามารถนำราย
ได้มาสู่ผู้ประกอบการ

รูปภาพ 41 แสดงลักษณะการประกอบกรใน
ถนนคนเดินในอีกลักษณะหนึ่งที่สามารถนำราย
ได้มาสู่ผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ผู้ประกอบการสามารถรับมือกับสภาพดินฟ้าอากาศจากโครงการถนนคนเดินท่าแพ ไม่ว่าจะวันว่าฝนจะตกแดดจะออก ยังไงผู้ประกอบการก็ต้องมาประกอบการที่นี่ จากอดีตแต่บางคนเคยประกอบการแต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เท่ากับงานนี้ บางคนมีการปรับตัวเอง กล้าที่จะดิ้นรนเพิ่มขึ้นมีความมั่นใจขึ้น กล้าที่จะตัดสินใจหรือขยายงานเพิ่มมากขึ้น:

“นวด 10 คน เป็นเพื่อนร่วมงานเป็นลูกศิษย์ เขียนจบมาแล้วก็มาฝึกงานที่ถนนคนเดินท่าแพ อยากจะให้อู่ว่างานนวดเป็นการสร้างเงิน เงินอยู่ที่ปลายมือเรานะ นวดก็ได้เลยอย่าอาย แต่คิดว่าเราจะต้องมีแผนมองไกล ไม่ควรจะไปปิดถนนคนเดินท่าแพ ถ้าปิดจะมีผลต่อชีวิต รายได้ลด เขาก็จะไม่มีรายได้ ขาดหายไป ไม่มีจุดที่จะทำ ที่นี่เหมือนตลาดนัด ทุกคนพร้อมใจกันมา ไม่ว่าจะฝนจะตก แดดจะออก ทำให้เกิดความหวัง” (TM 1)

2) ลักษณะการทำงาน

ส่วนใหญ่บอกว่ามีลักษณะงานที่เปลี่ยนไป จากที่เคยทำงานมีลักษณะงานที่ยากหรือหนักเกินไปสำหรับสุขภาพ เช่น ทำงานตอนกลางคืน ก็เปลี่ยนมาเป็นงานที่มีลักษณะทำตามปกติ นอกจากนี้มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมีรายได้ไม่แน่นอนหรือเป็นลูกจ้างของทางราชการซึ่งไม่มีความก้าวหน้าในชีวิต หลังจากมีถนนคนเดินท่าแพ ผู้ประกอบการหลายคนเปลี่ยนอาชีพ จากที่เคยรับจ้างรายวัน ก็มาผลิตงานตนเองขาย หรือ ไปรับจากกลุ่มหรือญาติพี่น้องหรือกลุ่มอื่นมาขายทำให้มีรายได้แน่นอน

ถนนคนเดินท่าแพ เป็นแหล่งสร้างงานในระดับรากหญ้า ผู้ประกอบการสามารถผลิตสินค้าและนำมาจำหน่ายด้วยตนเอง ทำให้ตนเองมีรายได้ขึ้นมา และหลายคนยึดเป็นอาชีพหลักของตนเอง นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างงานในระดับชุมชน ให้มีอาชีพเสริมหรือบางคนอาจยึดเป็นอาชีพหลัก อีกทั้งเป็นการส่งเสริมภูมิปัญญาชาวบ้านให้มีการสืบทอดต่อไป:

“เมื่อก่อนค้าวัว ควาย แล้วนำมาฆ่าขายเนื้อในตลาด เดี่ยวนี้ วัว ควายใกล้สูญพันธุ์ วัวควายหายาก ราคาควายสูงขึ้น บวกกับว่าคนเขาเดี๋ยวนี้ ไม่นิยมบริโภคเนื้อ นิยมผักกันนัก ...คนเขาต้องเปลี่ยนอาชีพถ้าจุดนี้ไปบ่ได้ก็ค้อหาจุดอื่น...แต่จุดที่ฆ่าวัวเสียอย่างหนึ่ง ตอนกลางคืนต้องใช้สายตา ไม่ใช่เวลาหลับนอน มันสวนทางกัน ...ต้องคิดหนักช่วงที่มันขายแล้วขาดทุน... ทำวัวเหนื่อย เป็นงานที่หนัก หนักที่สุด ขึ้นตอนเยอะ บางทีถูกค้าก็เร่งพอ ไปขายที่ถนนคนเดินท่าแพสบายๆ ไปขายเมื่อไหร่ก็ได้ เวลาได้ขายก็ขาย บ่ได้ขายก็อ้อมแอ้ม อู้กันเล่นไป เห็นคนซื้อ คนขาย การแต่งตัวเป็น เหมือนว่าฮามาดูแฟชั่น มันก็เพลินไป...อย่างตอนทำเนื้อวัว... ต้องระวังมีดของคม เข้ามือเฮา บางครั้งกินยาบ้าตั้งแต่เริ่มทำงาน เพราะว่าใช้แรง และใช้สายตาเพราะเวลาหลับเฮาต้องฝันมัน. ร่างกายเลยแย่ แก่ตัวมาสู้อั้วเลย” (B 2)

รูปภาพ 42 แสดงลักษณะสินค้าในรูปแบบต่างๆ
ที่ผู้ประกอบการนำมาจำหน่าย

รูปภาพ 43 แสดงลักษณะสินค้าในรูปแบบต่างๆ
ที่ผู้ประกอบการนำมาจำหน่าย

3) ความสำเร็จของงาน

ผู้ประกอบการสามารถใช้ความรู้ความสามารถของตนเองในการประกอบอาชีพที่ตนเองถนัด จึงนำไปสู่ความสำเร็จในงาน ส่งผลให้สินค้าได้รับการยอมรับและมีคุณภาพ สินค้าที่ผลิตออกมาหากมีคุณภาพและเป็นที่ต้องการของตลาด ก็จะขายได้ เมื่อขายได้ก็สามารถผลิตในปริมาณที่มากขึ้น สามารถขยายงานและพัฒนาฝีมือให้เป็นที่ยอมรับมากขึ้น ส่งผลให้ตนเองและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการนำรายได้ไปซื้อสิ่งของที่จำเป็นต่างๆ ในชีวิต เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ และนำไปใช้หนี้สินที่ตนเองมีอยู่ทำให้หนี้สินลดลง และสามารถส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการจำนวนมากมีความสุขในการประกอบการครั้งนี้

ความสำเร็จของงานไม่เพียงแต่หมายถึงการมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น การได้มีเวลาในการดูแลผู้มีพระคุณ การได้ไปเยี่ยมเยียน และการตอบแทนผู้มีพระคุณถึงแม้จะเป็นเพียงเงินทองเพียงเล็กน้อย แต่ผู้รับกลับรู้สึกถึงความภาคภูมิใจในความกตัญญูของบุตรหลาน ทำให้ตนเองมีความสุขที่ได้ทำหน้าที่ตอบแทนผู้มีพระคุณ ส่วนผู้สูงอายุจำนวนไม่น้อยที่มีความสุขกับการได้ทำบุญ ดังนั้นความสำเร็จของผู้สูงอายุที่มีเงินเหลือพอที่จะทำบุญ และช่วยเหลือครอบครัวบ้าง ทำให้จิตใจเบิกบานและมีความสุข

นอกจากนี้ผู้ประกอบการมีความรู้สึกมั่นคงในชีวิต เนื่องจากตนเองมีเงินเหลือเก็บจากครั้งนี้ไว้ใช้เมื่อจำเป็นทำให้ชีวิต มีหลักประกันเมื่อเจ็บป่วย ทำให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ไม่ขาดสนเรื่องเงินทอง ตรงนี้ก็คือความสำเร็จของงานระดับหนึ่งของผู้ประกอบการ ถึงแม้ว่าบางครั้งสินค้าของตนเองจะขายได้บ้างไม่ได้บ้างแต่ตนเองก็พึงพอใจในความสำเร็จครั้งนี้ พึงพอใจต่อสินค้าทุกชิ้นที่ผลิตออกมา และมีกำลังใจที่จะผลิตสินค้าต่อไป:

“ตอนกลางวันจะได้ขายเรื่อยๆ ตัวเล็กแม่ค้ำน้อย บางทีตอนเย็นรูปก็หมดแล้ว อาทิตย์ก่อน ดีหน่อย บางทีซื้อ 10 ไม่ต่อ แต่ที่ก็แถมให้ 1 รูป บางทีเขาก็พาเพื่อนมาซื้อ เมื่อก่อนขายสูงหน่อยร้านอื่นขายถูกเลขต้องลดราคาเลย แต่งานวาดแต่ละที่ไม่เหมือนกันรายละเอียดการเก็บรายละเอียดบางที่ฝรั่งเข้าใจ บางทีขาย 100 เดียว ไม่เก็บรายละเอียด เป็นงานฝีมือคุณภาพงานไม่เหมือนกัน ไม่งามเท่าไร สีที่ผสมอะคริลิก เวลาเขาไปไม่มีปัญหาเรื่องแตก คุณภาพดีหน่อย เขาเคยมาเอาเป็นประจำ บางที่ฝรั่งกลับไปได้เดือนสองเดือนก็กลับมา สั่งต่อ..บางคนที่ขายของในท์บาร์ชำถามว่าเป็นงานฝีมือแล้วนำมาวางขายที่ถนนหรือ แค่มียคนเดินผ่านสินค้า ขายได้พอใจ วางได้ขายได้ พอใจ ไม่จำเป็นต้องเป็นร้าน เราต้องพึ่งตัวเอง ขายผลงานของเรา ยืนหยัดในตัวเอง ยอมรับว่ามาขายแล้วมีความสุข ขายได้ทำบุญ เมื่อก่อนเคยไปทอดผ้าป่าที่บ้าน เงินไม่มากแต่ก็มีความสุข”(D 1)

“รายได้ แต่ละอาทิตย์ ค่าสุด 5000 – 8000 บาท บางอาทิตย์ ก็ขายดี มีกิจกรรมใหญ่ๆ คนกรุงเทพฯ มาเอ๋ว” (U 1)

แต่ก็มีผู้ประกอบการบางรายบอกว่าความสำเร็จในงานไม่แน่นอนบางครั้งก็ดี บางครั้งก็ไม่ดี แต่ก็เห็นด้วยกับการจัดงานถนนคนเดินท่าแพ:

“จัดแล้วดีกว่าไม่จัดเลย ขายได้ไม่ได้ไม่เป็นไรขอให้จัด พึ่งพอใจต่อสิ่งที่ขาย งานที่ทำทุกชิ้นก็พอใจ เห็นรูป ความสำเร็จไม่แน่นอน ถ้าขายดีก็ดี ถ้าขายไม่ดี ก็ใจอ่อน”(G 1)

3.1) คนในท้องถิ่นสามารถนำสินค้าที่ผลิตได้มาจำหน่าย

ถนนคนเดินท่าแพจะเน้นสินค้าที่ผลิตมาจากงานหัตถกรรมซึ่งเป็นงานที่ประชาชนถนัด เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น การที่จะมาจำหน่ายสินค้าในถนนคนเดินท่าแพหลายๆ ชุมชนทางราชการก็จัดสรรสถานที่ให้เพื่อช่องทางในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ผู้ประกอบการที่อยากจะมาจำหน่ายที่นี้ส่วนใหญ่จะเน้นคนท้องถิ่นให้มาจำหน่ายสินค้าและตัดสินค้าที่นำมาจากโรงงานให้น้อยลง ทำให้สินค้าที่ผลิตจากท้องถิ่นมีโอกาที่จะขายได้มากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการหลายคนหันเหชีวิตการทำงานเพิ่มมากขึ้น จากที่เคยทำนาหรือรับจ้างทั่วไป ก็เริ่มคิดค้นหรือประดิษฐ์สินค้าจากภูมิปัญญาของตนเองขึ้นมา แล้วนำมาทดลองจำหน่ายสินค้าคูที่ถนนคนเดินท่าแพ หากได้รับความนิยม ชมชอบ หรือติดใจชอบพอร่องต่างๆ จากลูกค้าก็จะนำมาปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อยๆ จนเป็นที่ยอมรับในคุณภาพสินค้า :

“มาทำที่บ้านในครอบครัว เขาคนงานมาทำ 3-4 คน มารวมกับครอบครัว จดทะเบียนเป็นกลุ่ม ... กลุ่มผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ดุงอยู่ฝ่ายการตลาด ที่บ้านก็อาจจะตั้ง เวลาอยู่ที่นี่ ลูกค้ามาติดต่อสั่งแบบนั้น แบบนี้ ตกลงกันแล้วผมก็โทรกลับไปบอกว่าให้เตรียมไว้แบบไหนๆ”(B 2)

“เกิดเป็นลูกโซ่ เป็นเอาไปขาย ก็สั่งของเราต่อ เราก็มีงานทำ น่าจะทำต่อ เป็นประ โยชน์ต่อ ปีน้อง เม็ดเงินไหลเข้าหมู่บ้าน แต่บางที่ก็มีของโรงงาน ได้คนเดียว เรटकเป็นเบี้ยล่างคนอื่น ชาวบ้านมีเม็ดเงินเป็น ธุรกิจที่เติบโตไว จุนเจือครอบครัว” (U 1)

“รายได้ดีกว่าแต่ก่อน พอเลี้ยงครอบครัว ลูกน้อง ดีกว่าเมื่อก่อนที่รอกินกับไรกับสวนอย่าง เดียว”(B 2)

รูปภาพ 44 แสดงผู้ประกอบการที่มาจากใน จังหวัดเชียงใหม่สามารถนำสินค้ามาจำหน่ายใน ถนนคนเดิน

3.2) การได้ทำงานร่วมกันภายในครอบครัว

การผลิตสินค้าส่วนใหญ่จะทำกันภายในครอบครัว ทำให้สมาชิกในครอบครัว ได้อยู่กันอย่างใกล้ชิด พ่อ แม่ ตั้งแต่เริ่มผลิตสมาชิกทุกคนในครอบครัวจะช่วยกัน พ่อ แม่อาจจะช่วย ในการจัดหาวัตถุดิบในการผลิตสินค้า แล้วนำมาผลิตร่วมกันในครอบครัว บุตรหลานก็มีโอกาสมา ร่วมการผลิตด้วย ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรูปแบบสินค้า หรือผลิตชิ้นส่วนบางชิ้นส่วนซึ่งสามารถผลิต ได้ หลังจากนั้นก็มีสมาชิกที่ถนัดในการพุดจาหรือค้าขายก็นำมาจำหน่ายที่ถนนคนเดินทำแพ หรือ นำไปจำหน่ายในที่อื่นๆ ที่ได้รับสั่งไว้ จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเป็นการทำงานภายใน ครอบครัว ส่งผลให้ผู้ปกครองหรือพ่อแม่ได้ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด มีเวลาอบรมสั่งสอน ไม่ให้ บุตรหลานไปเกรหรือเที่ยวเตร่ ทำให้ครอบครัวอบอุ่นขึ้น

อย่างไรก็ตามถึงแม้หัวหน้าครอบครัวจะทำงานหนัก เหนื่อย แต่ก็มีความสุขที่ได้ ทำงานและมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว สามารถซื้อสิ่งของเข้าบ้าน ได้ เพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีของครอบครัว:

“ดอกไม้ลูกสาวทำให้ ทำเอง ลูกสาวไม่ยอมให้มาขาย...ออกจากงานมาทำดอกไม้ ไม่อยากอยู่บ้าน บ่อม่วง แม่มาขาย กับหลานและลูกสาว”(G 2)

“ความสัมพันธ์ในครอบครัวดีขึ้น เพราะเมื่อก่อนมาช่วยนึ่งขาย ว่างๆ ตอนกลางวัน ช่วยกันก็ดีขึ้น”(M 3)

3.3) มีความสุขในการทำงาน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีความสุขในการทำงานเนื่องจากผลิตสินค้าในครอบครัวของตนเอง ผลิตสินค้ามากก็สามารถนำมาขายได้มาก มีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นภาวะงานที่ไม่หนักเกินไปและไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต นอกจากนี้การมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพได้เจอผู้คนหลากหลายอาชีพ ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ ได้พูดคุยปรึกษาหารือกัน ได้เพื่อนร่วมงานเดียวกัน ได้ข้อคิดหรือแนวทางใหม่ๆ ในการค้าขาย นอกจากนี้ผลงานของตนเองยังเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป สามารถขายได้ คนต้องการ สามารถนำรายได้มาจุนเจือครอบครัว เป็นงานที่ตนเองชอบ ถนัด และเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งผลให้งานมีคุณภาพและมีคุณค่าและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ตนเองมีความสุขจากการทำงานดังนี้ :

“ภูมิใจตัวเอง ไม่ได้เรียนมาโดยตรงแต่อาศัยการฝึกฝน คลุกคลีไปด้วย...แต่มีคนเดินผ่านสินค้าขายได้พอใจ วางได้ ขายได้ พอใจ ไม่จำเป็นต้องเป็นร้าน...ยอมรับว่ามาขายแล้วมีความสุข ขายได้ทำบุญเมื่อก่อนเคยไปทอดผ้าที่บ้าน เงินไม่มากแต่ก็มีความสุข”(D 1)

“ที่ทำมาหลายงานแล้ว แต่ไม่มีความสุขทำงานนี้ เพราะงานตอนนี้ ใช้เวลาได้พอคุ้มค่า ไม่เครียด เป็นสิ่งที่กว้างออกไป ได้พบปะคน เราได้ให้ข้อคิด และเราได้วิเคราะห์ สิ่งที่เราจะไปจะนำเอาเป็นแนวทางมาปรับปรุงอาชีพให้ดีขึ้นเพราะคิดว่าจะไม่ได้ทำที่ถนนคนเดินท่าแพตลอดไป เพราะถนนคนเดินท่าแพจะต้องมีวันเปลี่ยนแปลงหรือต้องย้ายไปที่อื่น เราอาจจะไม่ได้ทำตรงนี้ แต่ต้องปรับตัวเอง เมื่อไม่มีถนนคนเดินท่าแพแล้วเราจะทำอะไรต่อไป”(TM 1)

“ม่วง ถ้าถึงเวลาก็อยากไป มีแต่รอยยิ้มให้กัน”(B 1)

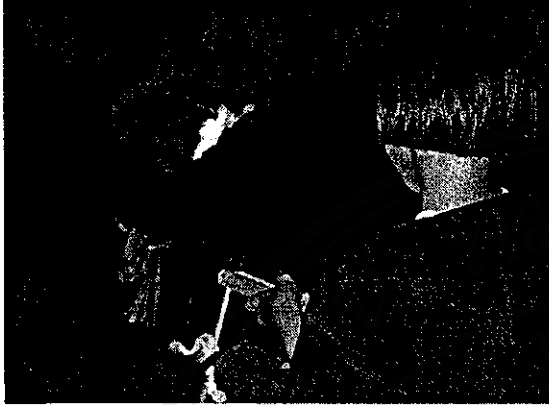
3.4) เด็ก เยาวชน ผู้หญิง และผู้สูงอายุ

เด็กและเยาวชน สามารถมาแสดงความสามารถของตนเองได้ที่ถนนคนเดินท่าแพ ทำให้พัฒนาตนเองทั้งในด้านความกล้าแสดงออก ฝีมือในการผลิตสินค้า หรือทักษะในด้านภาษา หรือความคิดแปลกๆ ใหม่ๆ ที่จะได้รับจากตรงนี้ เป็นการเปิดวิสัยทัศน์ให้กับเด็กและเยาวชนให้ได้มองเห็นอาชีพในอนาคต เด็กหลายคนมีความพึงพอใจอย่างมากที่ได้มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ เนื่องจากทำให้ตนเองมีรายได้ระหว่างการศึกษา อีกทั้งตนเองยังเป็นที่รู้จักของเพื่อน ครู อาจารย์ และสังคมเพิ่มมากขึ้นจากการที่ได้มาแสดงที่นี่:

“ส่วนมากเป็นเพื่อนๆ...เขามาดูพอถึง โรงเรียนเขาก็จะล้อ เอ๊ะเมื่อวานเห็นใครนั่งเล่นดนตรี นั่งก้มหน้า นั่งสีสละลื้อ จะทำหื้อเฮา แบบเพื่อนลื้อ ก็บ่อยากไป เกิดความท้อขึ้นมา บ่อยากหื้อคนอื่นว่าเฮาไปเล่น แต่ก็มีบางคนที โรงเรียนเก่า เขาจะบอกว่าเป็นขอทาน เมื่อก่อนใช้ชั้น จะเถียงเขาว่าบ่ได้เป็นขอทาน อันนี้เป็นการอนุรักษ์ ตัวเองเล่นจ้างอย่างเขาก่อ? เขาก็บ่เถียง เอออๆ เล่นบ่จ้าง ตัวเก่าแก่ง จากดีเกย โคนว่าก็จะกลายเป็นคำชมมา แทน เคี้ยวนี้ไม่มีใครว่า มีแต่คนขอหื้อเล่นหื้อฟังกา.อยากใครฟังเพลง เช่น เพลงล่องแม่บึง จะมีแต่คนหื้อเล่น บางคนก็หื้อสอนเล่น...อยากใครเล่น แล้วก็ได้ออกไปไ้ร่วมงานประจำปีของโรงเรียน ออกไปเล่น ถ้าเฮาเล่นจบก็จะมีคนปรบมือ อย่างน้อยเฮาก็มีความภูมิใจที่ได้เล่นให้คนอื่นดู” (M 2)

รูปภาพ 45 แสดงลักษณะที่เด็กนักเรียนมาประกอบการที่ถนนคนเดิน เป็นการแสดงความสามารถและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

รูปภาพ 46 แสดงลักษณะที่เด็กนักเรียนมา
ประกอบการที่ถนนคนเดิน เป็นการแสดงความ
สามารถและอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ผู้หญิงหลายคนมาประกอบการที่นี้ได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นงานที่ไม่หนัก
เกินไปสำหรับผู้หญิง อีกทั้งตนเองก็ถนัดในเรื่องของการพูดคุย การให้บริการ ทำให้เป็นงานที่ตนเอง
พึงพอใจ เนื่องจากการมาประกอบการที่นี้สามารถมีรายได้เพียงพอสำหรับใช้เลี้ยงครอบครัว มีรายได้
ทุกอาทิตย์ เช่น ผลิตเสื้อผ้า ของชำร่วย นวดแผนไทย ซึ่งแต่ละอย่างก็ทำรายได้เป็นอย่างดี อีกทั้งตนเอง
ไม่ต้องไปทำงานรับจ้างที่หนักเกินไปและงานบางอย่างไม่เหมาะสำหรับผู้หญิง บางครั้งต้องไป
ทำงานต่างอำเภอหรือต่างจังหวัดทำให้ไม่สามารถดูแลครอบครัวได้:

“เมื่อก่อนเป็นผู้ช่วย อยู่แมคคอมมิค ได้ 3 ปี ลาออก และมาเป็นแม่บ้านทำงานทั่วไป อยู่ร้าน
นั้น ร้านนี้ แล้วแต่สนุกหรือไม่สนุก แล้วทำดีเฟอริเนเจอร์ จนถึงปี 39 มารับจ้างซักอบรีด ไม่นาน คนทำเยอะ เลย
เปลี่ยนมาเรียนนวดปี 45 ซักผ้าเสร็จมานวด ๆ หลังๆ ก็นวดอย่างเดียว พอใจต่อการทำงานเพราะไม่หนักเกินไป
พอกับกำลังที่มีอยู่” (TM 3)

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีประสบการณ์มากมาย มีความรู้ความสามารถ ก็ใช้เวลาว่าง
ให้เป็นประโยชน์ ในการผลิตสินค้าพื้นบ้านที่ตนเองถนัดและเป็นงานที่ไม่หนักเกินไป ทำให้ผู้สูง
อายุมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวเล็กๆ น้อยๆ และเหลือก็ไปทำบุญ นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอด
ศิลปะพื้นบ้านให้คนอื่นได้ดู หรือซื้อกลับไป นอกจากนี้การได้มาจำหน่ายสินค้าที่ถนนคนเดินทำแพ
ทำให้ผู้สูงอายุหลายคนคลายเหงา เนื่องจากผู้สูงอายุหลายคนอยู่บ้านเฉยๆ ไม่รู้จะทำอะไร บางคนก็
ไปเที่ยวจนเบื่อ การได้มาที่นี้ก็ได้เจอผู้คนหลากหลาย ได้เห็นสิ่งต่างๆ ได้หาอะไรรับประทานทำให้
ชีวิตมีความสุข และมีคุณค่า :

“ก็ดีขึ้น กว่ากำหนดน้อย คือมีเงินใช้ ทำบุญ เมื่อก่อนอาศัยลูกหลาน ใช้ของลูกหลาน ตอนนี้ ได้ใช้ของลูกหลานแล้ว ใช้ของเราเอง ชีวิตครอบครัวดีขึ้นกว่ากำหนดน้อย ได้ช่วยลูกช่วยหลาน ในการซื้อกิน ขาย ใส่น้ำตาลทุกวันตอนเช้า”(S)¹²

รูปภาพ 47 แสดงการประกอบการของผู้สูงอายุ ในโครงการถนนคนเดินท่าแพ เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ข. ด้านบทบาททางสังคม

ผู้ประกอบการจำนวนมากพึงพอใจต่อบทบาทหน้าที่ของตนเอง ที่มีต่อครอบครัวในบทบาทของผู้เป็นพ่อ หรือแม่ ผู้ประกอบการที่เป็นหัวหน้าครอบครัวก็ได้แสดงบทบาทของหัวหน้าครอบครัวในการหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ให้การศึกษากับบุตร สร้างฐานะความมั่นคงให้กับครอบครัว ในขณะที่ภรรยาที่มีหน้าที่ในการดูแลครอบครัว งานบ้าน ดูแลบุตรของตนเองให้มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรง มีหน้าที่อบรมสั่งสอนให้บุตรเป็นคนดีของสังคม และทำหน้าที่ในทางสังคมที่ได้ช่วยเหลือคนรอบข้างให้ได้รับการศึกษา ถ่ายทอดความรู้และเป็นคนดีของสังคม:

“โดยมากถ้าลูกสาวเลิกเรียนก็สอนการบ้าน เขียนลายเขียนตอนกลางคืน เย็บๆ มีสมาธิ กลางวันก็แกะลาย”(HC)

“ป่าภูมิใจอย่างหนึ่งได้ช่วยเหลือคนอื่น...ป่าเล่นดนตรีเขียนที่กล่องบริจาค ละอ่อนจะซื้ออะไรงี้ก็ได้ซื้อ บางคนก็ไม่มีพ่อแม่ ได้สตางค์ก็แบ่งๆ เขา บางคนก็เอาไปฝากธนาคาร ม. 4 หยอดไป 7 พันกว่า ซื้อทุกอย่างแฟนป่าสอนดนตรี โรงเรียนเทศบาล สอนชุมชน ถ้าละอ่อนที่มาจากดนตรี จะห่างไกลยาเสพติด จะห่างไกลที่ว่า จะไม่ได้ไปมั่วสุม ไปแ้วเสียเวลาล่วงเวลา ป่าไปอึ้งเขาขำบ้านมาเขียนดนตรี มาหัดดนตรี มีคนถามว่าป่าได้อะไรที่สอนละอ่อนหัดดนตรี ป่าบอกว่าป่าไม่ได้อะไรแต่ป่าได้ความภูมิใจ”(M1)

¹² S หมายถึง ผู้ประกอบการงานหัตถกรรมที่ทอโปเป็นรูปสัตว์และจำหน่าย

นอกจากบทบาทหน้าที่ที่ต่อครอบครัวแล้วผู้ประกอบการบางรายยังมีบทบาทหน้าที่ทางสังคม โดยการเป็นสมาชิกของกลุ่มบางคนก็มีบทบาทหน้าที่เป็นผู้บริหารของกลุ่ม การที่จะควบคุมดูแลให้สมาชิกของกลุ่มมีความสามัคคีกันเป็นเรื่องที่สำคัญ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม ให้ความเอื้ออาทร ความรัก จึงทำให้หลายๆ ชุมชนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน หลายคนมีบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้ฝึกสอนความรู้ให้กับคนในชุมชนหรือคนที่สนใจ เพื่อใช้เป็นอาชีพในการเลี้ยงตัวเอง อีกทั้งยังเป็นการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป :

“นักเรียนมาเรื่อยๆ(ชาวบ้านมาฝึกจนหมดแผนไทย: ผู้เขียน) เปิดโอกาสให้เขามองเห็นธุรกิจ ถนนคนเดินท่าแพทำให้เรามีความหวังที่จะยืนอยู่ด้วยขาของเราเอง มีพลังที่จะช่วยเหลือคนอื่น ได้มากขึ้น คนที่มาวนวดมาจากที่ต่างๆ เช่น แม่ริม แม่แตง หางดง คอยสะเก็ด สันกำแพง มาช่วยนวด ซึ่งครั้งนี้เรากุมิใจที่ได้ขยายไปมาก” (TM 1)

ค ความพึงพอใจต่อชุมชน

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อชุมชน จากการที่คนในชุมชนมีงานทำ มีอาชีพ มีรายได้ เมื่อมีการจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น มีการผลิตเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนก็มีงานทำ จากอดีตที่เมื่อเสร็จจากฤดูการทำเกษตรก็ไม่ว่าจะทำอะไร หรือบางคนไม่มีงานทำ จากการที่มีถนนคนเดินท่าแพทำให้ตลาดการค้าขายใหญ่ขึ้น มีการสั่งสินค้าเพิ่มมากขึ้น จากการที่เคยทำกันแต่ในครอบครัวก็ไม่สามารถผลิตได้ตามความต้องการลูกค้าจึงเกิดการจ้างงานกันในชุมชน และสร้างรายได้เสริมจากการทำการเกษตร มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันในระหว่างการทำจำหน่ายสินค้า มีการแลกเปลี่ยนสินค้าเพื่อนำไปจำหน่าย นอกจากนี้ก็มีการแนะนำสินค้าหรือรูปแบบต่างๆ ซึ่งกันและกัน ผู้ประกอบการบางกลุ่มเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีให้กับคนรอบข้างหรือคนในชุมชนเกิดเป็นขบวนการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นขึ้นมา ทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาท้องถิ่นกันเกิดขึ้น มีการผลิตของใช้ที่เป็นของล้านนา เช่น เสื้อผ้า เครื่องเงิน ดนตรีพื้นเมือง ของใช้ต่างๆ ที่ชุมชนอื่นไม่มี และมีการแนะนำติดตั้งเพื่อให้ผลงานที่ผลิตออกมาสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำไปจำหน่ายในท้องถิ่นของตนเอง ผู้ประกอบการบางรายพึงพอใจต่อสินค้าของผู้ประกอบการด้วยกันที่มาวางขายในถนนคนเดินท่าแพ ซึ่งเป็นงานหัตถกรรมเป็นงานฝีมือ ซึ่งผลิตโดยชาวบ้านเป็นการส่งเสริมงานหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบลไปด้วย

ผู้ประกอบการหลายคนมีการทำงานเป็นเครือข่ายมีการติดต่อซึ่งกันและกันของแต่ละกลุ่ม เพื่อนำสินค้าไปจำหน่ายในถนนคนเดินท่าแพอื่นๆ หรือเวลาหน่วยงานราชการหรือเอกชนจัดงานก็จะมีการติดต่อกันในกลุ่มผู้ประกอบการด้วยกันเพื่อขยายตลาด และการติดต่อข่าวสารใหม่ๆ นอก

จากนี้ ผู้ประกอบการบางรายที่มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ แล้วรายได้ดีก็จะไปแนะนำให้เพื่อนบ้านหรือคนใกล้ชิดได้มาจำหน่ายในถนนคนเดินท่าแพด้วย:

“ในชุมชนเพิ่มรายได้ให้คนในชุมชน เอาคนตามบ้านมาเขี่ย ลูกจ้างมี 4-5 คน เขี่ยทุกวัน มีรายได้ต่อคนต่อวัน ได้สักประมาณ 10 ตัว ถ้าทำวันค่าอาจได้ 20 ตัว ๆ ฝ้ายจะมาอย่างนี้อยู่แล้วเพียงแต่มาคัดและเขี่ยให้ดี”(C)

“ชอบสินค้าที่วางขายเป็นงานหัตถกรรมเป็นงานฝีมือ งานชาวบ้าน ไม่ชอบเป็นสินค้าโรงงานเข้ามาขาย แต่พาณิชย์ก็ตัดไปเยอะ ก็ร้องขอไม่ให้ขาย งานหัตถกรรมเป็นที่ยอมรับของแขก ของลูกค้าเป็นการส่งเสริมงาน / ผลิตภัณฑ์ / ตำบล บางคนไม่ทำสินค้าแต่เอาของ โรงงานมาขาย มองๆแล้ว ไม่ชอบ ไม่เป็นแบบเมืองๆ ศิววัตถุประสงค์”(U 1)

“ความสัมพันธ์ในคนค้าขายเหมือนกันก็จะมีความสัมพันธ์กัน เช่น กรมอุตสาหกรรมจัดงาน เขาไปรู้จักกัน จะไปก่อ (ถามว่าจะไปขายสินค้าใหม่ : ผู้เขียน) เป็นจะจัดงานวันพุธ ตั้งคนนัด และคนค้าขาย ทุกกลุ่มเพราะถ้าเขาจัด จะมีทุกอย่าง จะมีภาคคนเมือง อาหาร เสื้อผ้าพื้นเมือง เทียนหอม เขารู้จักกัน จะไปก่อ ก้าต๋ไค้ไค้ (ค่าที่เท่าไร: ผู้เขียน) จัดงานวันไหนถึงวันไหน เขาจะติดต่อกัน รู้จักกันจะไปก็ เป็นผู้เป็นบอกเขา เขาเข้ามาเขาก็บอกเป็นไปออกงานหลายๆ ที่คนเดินถนนลำพูนก็ไป ได้รู้จักเพื่อนร่วมงาน หมู่นอนคนเดินท่าแพ ถ้าว่างก็ไปพูดกับคนอื่นถามหางานกัน ก็กว้างขวางไป ตอนแรกๆ ก็อยู่ในโลกแคบ ตอนใหม่ๆ พ้อออกงานมากขึ้นก็รู้จักคนเพิ่มได้ออกงานบ่อยๆ งานไม่ได้หยุด เช่น ตีฆานวดในภาค (ภาคอีสาน: ผู้เขียน) ได้เพราะแม่ค้า ตอนนั้นฆานวดตอนเปิดศาลเจ้า ลูกค้าถามว่าทำไมไม่ไปฆานวดในภาค มีดีตรงนั้นตรงนี้ ก็ได้ฆานวดตรงนี้ ลงทุนน้อย ของก็ไม่เสีย” (TM 3)

ง. ด้านความพึงพอใจต่อการพัฒนาสังคมของจังหวัดเชียงใหม่

[ผู้ประกอบการหลายคนพึงพอใจต่อการพัฒนาสังคมของจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากในการพัฒนาสังคมนั้นต้องทำไปพร้อมกันในหลายด้าน ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว การศึกษา และวัฒนธรรม ซึ่งโดยภาพรวมแล้วโครงการถนนคนเดินท่าแพเป็นการส่งเสริมในเกือบทุกๆ ด้านผสมผสานกันไป และที่สำคัญเป็นการร่วมมือกันในสังคมหลายๆ ฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงนำความสำเร็จมาสู่โครงการถนนคนเดินท่าแพ ที่มีความยั่งยืนและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งส่งผลให้ได้รับประโยชน์ทั้ง ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค และประชาชนที่มาท่องเที่ยว เพื่อใช้ในการพักผ่อนของครอบครัว หรือใช้เป็นทีออกกำลังกาย นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นไปในตัว แต่อย่างไรก็ตามก็จะต้องมีบุคคลหรือร้านค้าได้รับผลกระทบจากโครงการนี้บ้าง โดยเฉพาะธุรกิจการค้าหรือผู้ประกอบการบริเวณ

ถนนท่าแพ โดยภาพรวมแล้วถนนคนเดินท่าแพมีผลดีต่อประชาชน ชุมชน และสังคม มากกว่าผลเสียที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถจำแนกความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อการพัฒนาเชียงใหม่ได้ 5 ประเด็น ดังนี้

1) ความพึงพอใจต่อความร่วมมือของคนในจังหวัดเชียงใหม่

ผู้ประกอบการหลายๆ คน เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้รับเชิญจากรัฐมาร่วมโครงการตั้งแต่เริ่มแรก ซึ่งแต่ละคนต่างให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี มาตั้งแต่เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน เพื่อจะสาธิตการผลิตบ้าง แสดงศิลปะวัฒนธรรมต่างๆ จนถนนคนเดินท่าแพ จังหวัดเชียงใหม่เป็นที่รู้จักกันทั่วไป ทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

ถนนคนเดินท่าแพเป็นสถานที่ท่องเที่ยวของชาวจังหวัดเชียงใหม่ หลายครอบครัวได้ใช้ในการพักผ่อนของ นอกจากนี้มีทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก มีสถานที่จัดกิจกรรมทางสังคมที่น่าสนใจมากมาย:

“การที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของถนนคนเดินท่าแพ รู้สึกภาคภูมิใจในถนนคนเดินท่าแพได้ก้าวหน้า มีนักท่องเที่ยวคิดใจสนใจมาเที่ยว หันแล้วภาคภูมิใจที่เป็นที่สนใจของแขกของนักท่องเที่ยว ชาวบ้านเชียงใหม่ ที่มาแอ่วมาคือ คนเชียงใหม่มาแอ่วกินยามแลง กิจกรรมหลายๆ อย่าง บางส่วนมีนักร้อง นักดนตรีมาเล่น มันเป็นเรื่องสนุกไปอีกอย่างหนึ่ง เพิ่มสีสัน เพิ่มบรรยากาศ แบบหนึ่ง แทนที่ละอ่อนจะไปตางอื่นก็มาแอ่วถนนคนเดินท่าแพ อย่างน้อยแอ่วชื่อของ ผ่อดนตรี มีหลากหลาย มีแห่ มีหลายอย่าง ทั้งส่วนราชการ ส่วนตัว วงนี้ วงนั้น มาเล่นเป็นที่สนใจของวัยรุ่น เป็นความเจริญของเชียงใหม่ในการพัฒนาที่ดี บนลานมีแขกเยอะชนิดว่าแขกไม่หาย มาเรื่อยๆ ขอมริบว่ามันดีเป็นที่ยอมรับของแขกและประชาชน และเป็นแหล่งธุรกิจ แหล่งทำมาหากิจของชาวบ้าน แบบพื้นบ้าน งานหัตถกรรม งานอุตสาหกรรมแบบภูมิปัญญาชาวบ้าน แขกชอบมาซื้อกับคนผลิตโดยตรง” (U 1)

2) ความพึงพอใจต่อการทำงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ พึงพอใจต่อนโยบายการปิดถนนคนเดินท่าแพของรัฐบาล และพึงพอใจต่อการนำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติในจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผู้ประกอบการส่วนใหญ่ พึงพอใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทั้งของรัฐและเทศบาลนครเชียงใหม่ นอกจากนี้โครงการถนนคนเดินท่าแพ ได้มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาจากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทำให้ข้อขัดแย้งต่างๆ ลดลง อีกทั้งปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้หลายๆ ฝ่ายพึงพอใจต่อการพัฒนา จึงมีนักท่องเที่ยวเข้ามาจับจ่ายซื้อของในแต่ละอาทิตย์เป็นจำนวนมาก ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของผู้ประกอบการดีขึ้น :

“พณิชย์เป็นคนจัด ขึ้นทะเบียนทุกวันพุธ และตีตารางดีล็อก (แบ่งพื้นที่: ผู้เขียน) จัดเป็นระเบียบมีความพอใจ ยิ่งจัดยิ่งดีขึ้น รู้สึกพอใจ เมื่อก่อนมีปัญหาหนักหน่อย” (U 1)

“แต่บางส่วนจังหวัดทำดี ถ้าไม่อยู่ในขอบเขตก็ให้อาออกไป ไม่อยู่ในกตึกา จังหวัดให้คงเลย ส่วนมากตอนนี้เป็นงานสินค้าฝีมือ 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบลละเยอะ เป็นภูมิปัญญาชาวบ้าน มีร้อยละ 80 ส่วนสินค้าโรงงานประมาณร้อยละ 20 สมัยก่อนร้อยละ 50 สินค้าหัตถกรรมร้อยละ 50 ใช้ได้ เป็นเกณฑ์ที่ดี มีบ้าง เป็นสินค้าพื้นเมืองหมดเป็นไปไม่ได้ คนทำมาหากินอนุโลมบางส่วนกันไป...เจ้าหน้าที่ช่วยอำนวยความสะดวกมาก ๆ ที่ไม่เหมาะไม่ควรก็แก้ไข สินค้าโรงงานก็แก้ไข คัดออกไป เอาแต่สินค้าที่ทำกับมือ” (U 1)

3) ความพึงพอใจต่อความสำเร็จของโครงการถนนคนเดินท่าแพ

ผู้ประกอบการเกือบทั้งหมดบอกว่าอยากให้มีการดำเนินการโครงการถนนคนเดินท่าแพต่อไป เนื่องจากมีประโยชน์ต่อประชาชน และจังหวัดเชียงใหม่:

“ในถนนคนเดินท่าแพมีส่วนในการอนุรักษ์วัฒนธรรมมองว่าดี เพราะคนต่างชาติจะได้เห็นศิลปวัฒนธรรมของคนเชียงใหม่ เห็นอุปกรณ์ การแต่งตัว เห็นละลื้อซอซึ่ง ทำมาจากอะไร เพราะมีการสาธิตด้วยภาพรวมต่อส่วนรวมดี ถ้าหยุด โครงการมีผลต่อตัวที่แน่นอน ถ้าหยุดพ่อค้าแม่ค้าจะเคลื่อนไหว ประท้วง ขอร้องต่อผู้ว่า ถ้าหยุดก็ไม่ได้มาขายตรงนี้ รายได้หมดไป ครอบครัวด้วย ชาวบ้านด้วย ชาวบ้านมีงานด้วย คนในชุมชนในบ้าน เป็นอาชีพหลัก ทำเอง ขายเอง ส่วนน้อยที่รับมา รับมาจากชาวบ้าน ทำร่วมเป็นหลัก มีการกระจายงานกันทำเป็นลูกโซ่ ทำส่งลูกค้าบ้าง ไปขายที่อื่นบ้าง มาขายตั้งแต่ ครั้งแรก ตอนนี้อยายได้ปีกว่าแล้ว”(U 1)

4) ความพึงพอใจที่เด็กและเยาวชนได้แสดงความสามารถ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่กล่าวว่า เด็กและเยาวชนมีสถานที่แสดงความสามารถและเดินพักผ่อน การที่เด็กและเยาวชนได้มาฝึกฝนและแสดงความสามารถของตนเองที่ถนนคนเดินท่าแพ ทั้งการผลิตสินค้า และการแสดงต่างๆ เป็นการส่งเสริมในทางที่ดี เป็นการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้กล้าแสดงออก เป็นการมาฝึกฝนความสามารถของตนเองก่อนที่จะไปประกอบอาชีพจริง และมีรายได้จากตรงนี้เพื่อใช้ในระหว่างการศึกษา เช่น นักเรียนกล้าแสดงออก บางครั้งก็มาแสดงความสามารถที่ถนนคนเดินท่าแพ กล้าให้คนมาดูตนเองแสดง เป็นจุดเริ่มแรกของการแสดงความสามารถของตนเอง ว่าดีหรือไม่ ไม่ว่าจะเป็นคนตรีพื้นเมือง หรือคนตรีสากล การแสดงพื้นเมือง

นอกจากนี้เด็กและเยาวชนยังสามารถได้รับความรู้เพิ่มเติมจากการจัดนิทรรศการของส่วนราชการในแต่ละสัปดาห์ ทำให้ได้รับความรู้และข่าวสารใหม่ๆ อยู่เสมอ เช่น การต่อต้านยาเสพติด การรณรงค์ออกกำลังกาย

อีกทั้งยังเป็นการหารายได้ในระหว่างการศึกษาทำให้เด็กและเยาวชนไม่หลงไปในทางที่ผิด นอกจากนี้ยังเป็นการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น เด็กได้ซึมซับเอาวัฒนธรรมต่างๆ ของพื้นเมือง จากการได้มาร่วมแสดงหรือได้ชมขบวนแห่ต่างๆ ที่จัดขึ้นในแต่ละสัปดาห์ นอกจากนี้ยังได้เรียนรู้สังคม ทั้งการค้าขาย อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ:

“หากไม่ได้มาเล่นดนตรีที่ถนนคนเดินทำเพิ่มผลกระทบเยอะมาก คือ ประการแรก อาจจะไม่ได้อ่านหนังสือเลย เพราะครอบครัวมีปัญหา และถ้าเขาไม่ได้มาเล่นดนตรีเขาก็ไม่มีเงินส่งตัวเก่าเรียน ไม่มีเงินจนเจอครอบครัว อาจจะหมดหนทางเรียนเลยครอบครัวขาดรายได้ สมมุติว่าไม่มีเงินจ่ายค่าไฟ อาจโดนตัดไฟไปเลย บ้านก็ไม่มีไฟใช้”(M 2)

“มันก็ดี แบบถ้าละอ่อนเป็นนักศึกษาก็หันเป็นมาช่วยกันขายก็ดีใจ ละอ่อนก็มีรายได้”(HC)

แต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการบางรายคิดว่าในแง่สังคมในทางไม่ดีก็มีบ้าง ในแง่ของการแต่งตัวของนักท่องเที่ยวหรือประชาชนที่มาท่องเที่ยวแต่ก็เป็นเรื่องธรรมดา ตามยุคสมัย:

“ในแง่สังคมในทางไม่ดีในความคิดผมไม่มี การแต่งตัวบางครั้งก็มีบ้าง เป็นของธรรมดา เป็นแต่งตัวก็ไม่ใช่จาดล้ำไป แบบว่าสอนให้คนกล้าแสดง แบบนักเรียนบางครั้ง แสดงความสามารถที่ถนน กล้าที่ออกมาพอ จุดนี้เริ่มสอนคนเขา เมื่อก่อนจะต้องไปเสียๆ ที่นั่น มีงานแสดง แต่บู้ว่าดีบู้ดี แสดงจุดนี้ก่อนที่จะไปแสดงงานใหญ่ๆ ก็ดีใจที่ทางรัฐบาลทำแบบนี้ขึ้นมา มีคุณค่าที่สุด อย่างนักเรียนบมีรายได้ก็มีค่าเล่าเรียนไม่ต้องไปมั่วสุ่ม มีโอกาสให้นักศึกษามาค้าขายกัน อาหารการกินแยกแยะไว้ในวัด การนวด ไม่ต้องเช่าสถานที่ มีผลดีหลายอย่าง” (B 1)

5) ความพึงพอใจต่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของล้านนา ทั้งในเรื่องของศิลปะการแต่งตัว คนตรีพื้นเมือง สินค้าที่จำหน่าย พร้อมทั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆ เช่น ที่แขวนเสื้อให้เป็นไม้ รมให้ใช้รมแบบล้านนา การแสดงศิลปวัฒนธรรมของเด็กๆ:

“สี่สะล้อซอซึง เป็นการกล่อม พื้นฟู เป็นเด็ก ละอ่อน ชมรมคนเฒ่า ถ่ายทอดพ่อครูถ่ายทอดสู่เบื้องล่าง สู่ละอ่อน ได้ยินเสียงสะล้อซอซึงเพลิน มีความสุข คำว่ามีดนตรี ตั้งตรงหน้า ก็ดี กลองสะบัดชัย มีละอ่อนตีด้วยกัน เป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของเขานี่ที่อันเนื่องกลางไป” (B 2)

“ศิลปะที่แสดง มองว่าคนต่างชาติได้เห็นศิลปวัฒนธรรมของคนเชียงใหม่ เห็นอุปกรรม การแต่งตัว สะท้อนซึ่ง ทำมาจากอะไร เพราะมีการสาคิดด้วย”(TM 3)

6) ความพึงพอใจของประชาชนในภาพรวม

จากการปิดถนนคนเดินท่าแพทำให้ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ สามารถมาค้าขาย นำรายได้ไปจุนเจือครอบครัว นอกจากนี้ถนนคนเดินท่าแพยังสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศให้เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ได้เป็นจำนวนมาก ทำให้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในจังหวัดได้ทางหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นสถานที่พักผ่อนและเดินเล่นเพื่อผ่อนคลายความเครียดและเป็นที่แสดงความสามารถของเด็กและเยาวชน:

“ผลประโยชน์สู่ชาวบ้านโดยตรง ดีกว่าที่ทำถนน ผลประโยชน์ยิ่งใหญ่มากกว่ากัน ข้อเสนอกระทบต่อธุรกิจร้านค้าที่อยู่บริเวณท่าแพเป็นบางส่วน”(U 1)

“รู้สึกดี ชาวต่างประเทศสนใจ คนกรุงเทพฯจะชอบมาซื้อ ไปขาย มาเจอผู้ผลิตเอง มากกว่าไนท์บาร์ซ่า ซึ่งสินค้าเป็นของกรุงเทพฯ ตอนเย็นจะมีคนมาเดินเล่นเป็นครอบครัว เอาละอ่อนมาเดิน ทั้งรถเข็น ป้าภูมิใจ”(G 1)

“แต่ละคนก็อยากให้มีต่อ บางทีเมื่อก่อนหน้าไนท์บาร์ซ่ามีป้ายบอกว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างแต่ละอาทิตย์ เดียวนี้ไม่เห็นมีแล้วนี่กว่าเขาจะเลิกโครงการ แม้ข้างนี้ก็ไม่เห็นต่อ ถ้าจะปิดก็ให้บอกล่วงหน้าจะได้ไม่ต้องเตรียมงาน แต่ก็อยากให้มีต่อไป”(D 1)

“มองผลประโยชน์ภาพรวม ผลกระทบร้านค้าน้อย บางคนทำไม่มีตลาด เงินได้เข้า เอามาขายเองได้ลูกค้าด้วย ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง”(U 1)

“ดี สร้างรายได้ บางอาทิตย์ก็ได้บางอาทิตย์ก็ไม่ได้ แต่ก็ดี ได้ไม่ได้ก็ต้องไป คนเดินเยอะทำงานสองที่ ที่ไนท์บาร์ซ่าไม่มีคน แต่ขายสองที่ ขายทุกวัน”(G 1)

อย่างไรก็ตามมีผลกระทบเพียงเล็กน้อยต่อร้านค้าบางส่วนในบริเวณถนนท่าแพในวันอาทิตย์ เนื่องจากต้องปิดถนนทำให้การสัญจรไปมาไม่สะดวก อีกทั้งมีเสียงดังรบกวนเวลาพักผ่อน นอกจากนี้ก็มีผลกระทบต่อร้านค้าในบริเวณไนท์บาร์ซ่าในวันอาทิตย์ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่จะมาเดินเล่นและซื้อของบริเวณถนนคนเดินท่าแพจำนวนมาก ทำให้บริเวณไนท์บาร์ซ่าเงียบเหงาไม่คึกคักเหมือน

วันอื่นๆ จนบางคนต้องเลิกขายของในวันอาทิตย์ หรือหาทางออกโดยการมาขายของที่ถนนคนเดินท่าแพ แทนในวันอาทิตย์:

“บางอาทิตย์ก็ได้บางอาทิตย์ก็ไม่ได้ แต่ก็ ได้ไม่ได้ก็ต้องไป คนเดินเยอะ ทำงานสองที่ ที่ไนท์บาร์ซ่าไม่มีคน แต่ขายสองที่ ขายทุกวัน” (G 1)

จ. ด้านความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าพึงพอใจต่อระดับความสัมพันธ์ของตนเองและครอบครัวดีขึ้น เนื่องจากตนเองได้ทำงานร่วมกับครอบครัวเพิ่มมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การผลิตบุคคลในครอบครัว จะช่วยกันผลิตทั้งสมาชิกทุกคน ทั้งบุตรและคู่ชีวิต นอกจากนี้ตนเองและคนรอบข้างในชุมชนก็มีความสัมพันธ์ที่ดีขึ้น เนื่องจากได้ร่วมกันทำงานผลิตสินค้า หรือร่วมกิจกรรมอื่นๆ นอกจากนี้ในระหว่างที่มาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าพึงพอใจต่อระดับความสัมพันธ์กับผู้ประกอบการด้วยกันอยู่ในขั้นที่ดี มีการช่วยเหลือกันในยามที่ฉุกเฉิน เช่น ฝนตก หรือเวลาไม่อยู่ นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางรายยังมีความสัมพันธ์ในเชิงของธุรกิจ เช่น การให้ความช่วยเหลือตกแต่งสินค้า ให้คำแนะนำ ปรึกษากัน อีกทั้งมีการติดต่อชักชวนกันไปประกอบการที่จังหวัดอื่น หรือสถานที่อื่นๆ ในยามที่ว่างจากการประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ นอกจากนี้ยังมีการติดต่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ทำให้รู้สึกพึงพอใจต่อระดับความสัมพันธ์ของผู้ประกอบการด้วยกันเอง อีกทั้งในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการและลูกค้า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่รู้สึกพึงพอใจอย่างมาก เนื่องจากผู้ประกอบการได้พูดคุยทักทาย ต้อนรับราคากับลูกค้าโดยตรงทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า ทราบถึงความต้องการของลูกค้า มีการติดต่อซึ่งกันและกันทั้งในแง่ของธุรกิจและความสัมพันธ์เชิงเพื่อนหรือคนรู้จัก ทำให้ตนเองมีสังคมที่กว้างขึ้น เช่น ตนเองรู้จักลูกค้าจากต่างจังหวัด หรือบางทีก็เป็นลูกค้าจากต่างประเทศ มีเพียงส่วนน้อยที่ผู้ประกอบการรู้สึกว่ามีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับผู้ประกอบการด้วยกัน เนื่องจากมีความขัดแย้งในเรื่องของทำเลที่ตั้งของสถานประกอบการ นอกจากนี้ยังมีการแย่งลูกค้า หรือการกล่าวโทษกันในเรื่องการทำความสกปรกหรือการทำให้สถานที่ของตนเองเสียหาย มีความเอื้ออาทรต่อกันน้อย เห็นแก่ตัว :

“คิดว่าเกิดสัมพันธ์ภาพกับคนอื่นดี บางทีลูกค้ามาซื้อของจีนเดียว ผู้กันลดได้ ก็จะมาซื้อบ่อยๆ เป็นลูกค้าประจำ คนข้างร้านก็ช่วยเหลือกันเวลาฝนตกช่วยเก็บ กางร่ม ช่วยดูของหิ้ว”(C)

“มีปัญหาบ้างเกี่ยวกับสถานที่เพราะใช้ที่ของธนาคารบางครั้งมีปัญหาเกี่ยวกับเพื่อนร่วมงานกับชุมชนอื่นทำอะไรที่ผิดพลาดตามกฎเกณฑ์ของเขา ...พอแขกเข้าจะนั่งรอ อีกชุมชนก็จะเรียกแขกไป บางครั้งหมอนวดไม่ว่าง แต่ความสัมพันธ์ยังมีอยู่ ถ้าอาชีพไปไว้ตรงกลางก็จะย้ายไป ไม่มีความเอือมอาทรต่อกัน เอือมต่อกันน้อยลงไป บางครั้งก็เห็นแก่ตัว ในการดึงแขกไป แต่ความสัมพันธ์ก็ยังมีอยู่ในการติดต่อ” (M 3)

“ลำดับแรกจิตใจเบิกบาน มีการพูดคุยม่วน เช่น กระทบกาย ให้คนข้างๆ เห็นทำให้ ฝรั่งชอบ เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความรู้ต่างๆ อย่างรุ่นลูก รุ่นหลานคนที่ขึ้นบ่เป็น เป็นก็ถามถ่ายทอดความรู้จากรุ่นลุงสู่รุ่นลูกหลานไป แบบว่าเป็นการสืบสานวัฒนธรรมโบราณ เช่น อย่างผมเอากะบองน้ำมาขาย คนรุ่นหลังบู้จักว่าเป็นเอามาทำอะไร ต้องอธิบายให้ เป็นทำตั้งแต่ปู่ ย่า ตา ทวด จะใคร่ มาถึงปัจจุบันเขาไม่รู้ว่าจะทำอะไร พอเล่าให้เขาฟังว่าย้อนยุค เขาก็รีบซื้อเอาไปไว้บ้าน”(B 2)

จ. ด้านเป็นแหล่งธุรกิจ

ถนนคนเดินท่าแพเปรียบเสมือนศูนย์การค้าของล้านนาเป็นแหล่งธุรกิจของชาวเชียงใหม่ เป็นตลาดการค้าเสรี ไม่มีการเก็บภาษี ไม่เสียค่าเช่าที่ จึงทำให้ต้นทุนทางการผลิตต่ำผู้ประกอบการสามารถซื้อสินค้าได้ถูกกว่าที่อื่น นอกจากนี้ถนนคนเดินท่าแพยังเป็นที่ติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าสถานประโยชน์ทางการค้า เป็นการเพิ่มรายได้ของครอบครัว ซึ่งผู้ประกอบการสามารถขายทั้งปลีกและส่ง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าของสินค้า:

“ทำมังกรแล้วขายดี ฝรั่งซื้อเยอะ บางทีซื้อ 10 ตัว ฝรั่งมาเยอะกลับไปเมืองนอกก็ซื้อเยอะอย่างวันนี้ก็หมาไป 10-20 ตัว ขายฝรั่งมากกว่าคนไทย คนไทยไม่ค่อยซื้อ มานั่งอย่างนี้ม่วนดี อยู่บ้านก็ทำอย่างนี้ ถ้ามีออเดอะทำทั้งวันทั้งคืน เดียวนี้ออเดอะขาด บางทีคนไทยก็หมาไป 9-10 เหมือนกันเด็กสาว ๆ ที่ไปเรียนเมืองนอก”(S)

“พอใจกับรายได้เพราะว่าลูกค้ามีตลอดมีคนมาซื้อของตลอดเป็นบางช่วง หลังปีใหม่ขายไม่ค่อยดีรายได้เฉลี่ย ประมาณ 2 หมื่น น้อยสุด หมื่นกว่า เยอะสุดเคยได้ สามหมื่น เลี้ยงขายตัวละ 270 บาท การมาขายแจ้งไปทางอำเภอ ขายในนาม 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล เป็นลือที่ไว้ให้ เริ่มมาขาย ประมาณ 10 โมงเช้า เลิกประมาณ 10 โมง 4-5 ทุ่มถึงบ้านเที่ยงคืน มาช่วยที่ขาย ไม่มีหุ้นส่วน ที่แบ่งเงินให้ใช้”(C)

นอกจากนี้ ยังเป็นการขยายตลาดทั้ง ภายในประเทศและภายนอกประเทศ ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้บริโภคมาเจอกัน ทำให้เกิดประโยชน์ทั้งสองฝ่าย ผู้ซื้อสามารถซื้อสินค้าได้ราคาถูกลง ส่วนคนขาย ขายสินค้าได้จำนวนมากขึ้น มีกำไรเพิ่มขึ้นเนื่องจากต้นทุนทางการค้าขายต่ำ ไม่ต้องเสียค่าเช่าสถานที่ ค่าภาษี:

“ถ้าห้างร้าน สมมุติราคาต้นทุนเขาห้าพันถ้าส่งร้านเขาจะได้สักพัน ถ้ามาที่นี้ถ้ามีโอกาสได้ขาย ก็ได้นักเหมือนนั้น ขึ้นมาหมกสัก สองพัน โดยมากเป็นลูกค้าต่างประเทศ ส่วนมากเป็นญี่ปุ่น ปีหนึ่งมา สามครั้ง จะเป็นลูกค้าเลย มารู้อีกกันที่นี้ ถ้าอยู่บ้านก็ไม่มีโอกาสได้เปิดตลาดใหม่ๆ ต้องส่งแต่ร้าน อยู่ที่นี่ก็ดี รายได้ภายในครอบครัวก็ดีขึ้น”(HC)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่บอกว่าถนคนคนเดินทำแพเป็นสถานที่ฝึกหัดในการค้าขาย หรือการสรรค์สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ออกสู่ตลาดทำให้มีสินค้าหลากหลายขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดความเชื่อมั่นสำหรับผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มีรายได้เพิ่มขึ้น รายได้ของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับสินค้าหรือบริการ บางครั้งก็ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ทางราชการจัด:

“ถนคนคนเดินทำแพ ได้ให้ความเชื่อมั่นแก่นักขายรุ่นใหม่ สำหรับที่เชื่อมั่นเพิ่มมากขึ้น”(TM 1)

“ฟังพอใจรายได้ตรงนี้ บางอาทิตย์ได้น้อย บางอาทิตย์ได้มาก แต่เราถือว่ามีส่วนร่วมกับจังหวัด ถ้าบมา จะทำให้ตรงนี้ว่าง สีสันจะหายไป รายได้แต่ละอาทิตย์ก็เท่ากับปริญญาตรี 1 คน เป็นยอดรวมของทั้งหมด ที่นี้ขนาด ประมาณ 8 คน หลังจากแจกผู้ร่วมงานก็เหลือ ก็ถือว่าดี ได้เผยแพร่กับคนที่มาช่วยเหลือเรา ตรงนั้นต่างหาก ไม่ได้ถือว่ามีเงิน ที่ได้คือความสำเร็จ ทุกวันนี้ได้ช่วยคนอื่นมีรายได้ มีงานทำก็พอใจ”(TM 1)

“รายได้จากถนคนคนเดินทำแพถ้าฝนไม่ตก 500-600 บาท เฉพาะวันอาทิตย์ ทำให้รายรับดีขึ้น ทำให้หนี้เบาบางลง”(TM 3)

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่มองว่าการมาประกอบที่ถนคนคนเดินทำแพเป็นการค้าขายเชิงรุกโดยการเข้าหาผู้บริโภคโดยตรง เนื่องจากเชียงใหม่มีนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก จึงเป็นโอกาสที่ผู้ผลิตมาพบกับผู้บริโภคโดยตรงไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งยังสามารถต่อรองราคาและรู้ความต้องการของลูกค้าว่าต้องการสินค้าอย่างไร:

“เชียงใหม่เป็นเมืองท่องเที่ยว ฝรั่งเศส และอินเดียที่สวยก็คืออยู่บ่อสร้าง ต้องรอให้เป็นเข้าไปหา อันนี้คือถ้าฮามาเสนอหือเป็นเอง เป็นบ่อเพิ่มอะหยังนัก ราคาไม่ผ่านคนกลาง และอีกอย่างหนึ่งเขามีรายได้ ได้ตั้งค่านัก บางคนต้องการเพิ่ม พื้นที่เพิ่มเติม เราสามารถคุยกับลูกค้าได้โดยตรง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง อย่างฝรั่งเศสถ้าไม่ชอบแสงก็สามารถลดราคาได้ ฝรั่งเศสและคนไทย ราคาเดียวกัน มาขายก็ได้ราคาต้นทุน ได้เงินเพิ่ม ได้กำไรนิดหน่อย”(D 1)

“บนถนคนคนเดินทำแพอะไรก็ได้ขายหมด นำฟางข้าวมามัดเป็นหุ่นฟางตัวเล็กๆ ดูแล้วไม่น่าขายได้แต่ก็ขายได้”(TM 1)

“จุดนี้ขายได้ดีกว่า จุดอื่นต้องไปเช่า อาทิตย์ค้าสุดขาย ได้ 3-4 พัน สูงสุด 15000-16000 บาท ฟังพอใจรายได้นัก”(D 1)

“รายได้เฉลี่ยอาทิตย์ละขึ้นๆ เอาขั้นต่ำ บางครั้งพันกว่า สูงสุด 7000 กว่า ถ้าเป็นที่บ้านเดือนละ 4 พัน ๆ ละ พันกว่า – 8 พันกว่าบาท เป็นไม้แผ่น เป็นลายไทย มังกรก็ขาย 7500 เป็นมังกรคู่ ถ้าเป็นญี่ปุ่น ก็ได้หมื่นกว่า เฉลี่ยมาขายที่นี้อาทิตย์ละขึ้น ขึ้นเล็กขึ้นน้อย ขึ้นละ พันกว่าบาท”(HC)

ช. ด้านรายได้

การมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากสามารถจำหน่ายสินค้าได้เพิ่มขึ้น และผลิดมากขึ้น รายได้ของแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับสินค้าที่นำมาขาย หากเป็นสินค้าพวกของที่ระลึกที่มีขนาดเล็กก็มีราคาตั้งแต่ไม่กี่บาท ไปจนถึงหลายร้อยบาท สินค้าบางชนิดก็มีต้นทุนที่สูง ทำให้ราคาก็สูงตามไปด้วย เช่น เสื้อผ้า ไม้แกะสลัก อีกทั้งบางชิ้นต้องใช้ระยะเวลาในการผลิตนาน นอกจากนี้งานบางอย่างขายความคิด ความสวยงาม ความละเอียด เช่น งานศิลปะ ราคาขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ขาย และผู้ซื้อ รายได้ที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจาก

1) ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง

ผู้ผลิตสามารถนำสินค้ามาจำหน่ายสู่บริโภคโดยตรง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ราคาที่ขายได้อาจจะสูงกว่าราคาขายส่งตามร้านค้าเล็กน้อย หรือหากขายเท่าราคาส่งก็ยังมีกำไร เนื่องจากขายได้ในปริมาณที่มากขึ้น

2) ตลาดการค้ากว้างขึ้น

ในการมาประกอบการที่ถนนคนเดินท่าแพทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้น ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีเครือข่ายในการค้าขาย มีการติดต่อค้าขายกันในกลุ่ม เช่น เสื้อผ้า ร่ม มีการรับสินค้าไปขาย ณ จังหวัดอื่นหรือถนนคนเดินท่าแพที่อื่นทำให้สินค้ามีการกระจายเพิ่มมากขึ้น ทำให้ตลาดการค้าดีขึ้น :

“ถนนคนเดินท่าแพเป็นที่จะทำให้เราเป็นที่รู้จักกับคนทั่วไป ลูกค้าส่วนมากจะรู้จักเราที่นี่แล้วตามไปที่บ้าน ลูกค้าประทับใจเราหลายๆ อย่าง ...เวลาลูกค้าประทับใจ เศรษฐกิจดี”(TM 1)

“บางที่งานเขียน คนกรุงเทพ ครอบครัวยาว และในบาร์ซ่าที่อื่นเขาก็มาติดต่อที่นี้ บางทีถนนคนเดินท่าแพล้าพูนก็มาติดต่อ เอาภาพไปขาย รู้สึกว่าอาทิตย์ๆ หนึ่งจะขายได้ดี โดยเฉพาะคนที่ผู้जूว่าเฮอยู่ที่นี่แล้ว และอีกอย่างราคาก็ไม่แพง ถ้าเป็นร้านอาจจะแพง เพราะมีราคาเช่าที่ แต่นี่เฮวางแบกับดินราคาอาจบ่อแพง”(D 1)

“การติดต่อกับฝรั่งอาทิตย์แล้วมีคนแรกที่ติดต่อเป็นทางการ อยู่ฮอลแลนด์ คือเขามาซื้อคอนกรีต หาเอารูปร่างๆ คอนกรีตให้มาเลือกอีก แต่ภาพวาดที่มีอยู่เขาไม่ค่อยชอบ เขาชอบแบบนั้นแบบนี้ เขียนมาให้ได้ใหม่ เพราะฝรั่งมาเที่ยวเป็นเดือนก็สามารถวาดรูปส่งตามที่อยู่ได้ และเคยมีคนเอารูปที่ไปลงขายในตลาดบ้านเขาดูก่อน เขามอบว่าฮอลแลนด์ขายได้อยู่แล้ว จกรราคา 200 ฝรั่งบอกเอาไปขายที่บ้าน 1,200 ที่แรกราคาไม่เข้าซี่ แต่ถ้าเป็นลูกค้าตลอดก็จะเน้นคุณภาพงานให้เขา วันหลังเขาขยดีให้มาอีก บางทีมาซื้อไปเยอะที่บอก 1,300 เขาให้ 1,500 เขาพอใจ”(D 1)

ข. ด้านการขยายกิจการ

เนื่องจากผู้ประกอบการจำนวนมากที่สามารถผลิตสินค้าและขายได้ มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้มีเงินทุนหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น สามารถที่จะขยายกิจการของตนเองให้ใหญ่ขึ้น โดยการเพิ่มการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีคนมากมายในถนนคนเดินท่าแพทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีการจำหน่ายไปยังต่างจังหวัดหรือต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ผู้ประกอบการที่เป็นงานบริการนวดแผนไทยบางคนเริ่มจากตัวเองคนเดียว เพิ่มคนนวดมากขึ้น ขยายกิจการออกไปทำเป็นร้านนวดแผนไทยก็มี หรือรวมกลุ่มกันไปนวดที่อื่นต่อในวันอื่นๆ ก็มีการบริการตรงนี้สามารถนำรายได้และความสำเร็จมาสู่ชีวิตของผู้ประกอบการ ได้อีกทางหนึ่ง

ผู้ประกอบการบางรายนอกจากนวดแผนไทยแล้วยังสามารถผลิตสมุนไพรที่ใช้ในการนวด จนเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง ทำให้สามารถจำหน่ายสมุนไพรได้เพิ่มมากขึ้นและขยายกิจการออกไป

นอกจากนี้การขยายกิจการออกไป หรือการเพิ่มงานมากขึ้นทำให้สามารถช่วยเหลือคนรอบข้างให้ม้งานทำเพิ่มมากขึ้น มีรายได้ไปด้วย เช่น พี่ น้อง หรือคนใกล้ชิดที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้กัน มาช่วยในการบริการหรือผลิตสินค้า ไม่ต้องไปทำงานต่างจังหวัด แต่ก็สามารถมีรายได้เลี้ยงครอบครัว

“ปีก่อนเป็นปีที่เลวร้ายสำหรับที่ที่สุดเลย(ก่อนมีถนนคนเดินท่าแพ: ผู้เขียน) พอมาปีที่แล้ว กุมภาพันธ์ 2545 อาทิตย์ที่ 3 มาทำที่นี่ ปรากฏว่าเราสามารถที่จะยึดเป็นอาชีพในอนาคตได้ สามารถขยายงานของเราช่วยเหลือคนรอบข้างได้เยอะมาก ทุกวันนี้... ในช่วงหนึ่งปีเท่านั้น เริ่มมาจากเก้าอี้ตัวเดียว ตอนนี้ที่มีร้าน 2 ร้าน มีคนมาทำกับเราเยอะมาก มีเด็กที่ตกงาน ไม่มีงานทำ มาทำด้วย การนวดเท้าไม่ใช้ทุนมาก ใช้ทุนตอนเริ่มแรก ระยะเวลาจะอ้อมตัว (ทุนไม่เพิ่ม: ผู้เขียน) ไม่ต้องซื้ออะไรเพิ่ม ขยายสถานที่เอา... นักเรียนที่ฝึกนวดมีชาวต่างชาติมาเรียนกับเรา และซื้อครีมติดมือไปด้วย หวังว่าในอนาคตเขาจะซื้อทาง E-mail ค่อยๆ ขยายไปที่ละนิดๆ”(TM 1)

“นำเงินที่ได้ไปใช้ขยายงานขึ้นได้ เพิ่มจำนวนงานขึ้น รายได้เพิ่ม เพิ่มทุนขึ้น ครั้งแรกอาจลงทุนบ่นักพอขาย ได้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ....ทุกทีเขาอยู่บ่อสร้าง ต้องรอให้เป็นเข้าป่าหา อันนี้คือถ้าฮามาเสนอหือเป็นเอง ...ราคาไม่ผ่านคนกลาง และอีกอย่างหนึ่งเขามีรายได้ ได้ตั้งค้่นัก บางคนต้องการวาดเพิ่มเติม เราสามารถคุยกับพ่อค้าได้โดยตรง ไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง อย่างฝรั่งถ้าไม่ชอบแสงก็สามารถลดได้....บางทีงานเขียน คนกรุงเทพฯ ครอบข้าวสาร และในทีบารุ่ซ่าที่อื่นเขาก็มาติดต่อกันนี่ บางทีถนนคนเดินท่าแพลำพูนก็มาติดต่อกัน เอาภาพไปขาย รู้สึกว่าอาทิตย์ๆ หนึ่งจะขายได้ดี โดยเฉพาะคนทีู่้จุดว่าเขาอยู่ที่นี่แล้ว และอีกอย่างราคานี้ไม่แพง ถ้าเป็นร้านอาจจะแพง เพราะมีราคาเช่าที่ และนี่เขาว่างแบกับดินราคาอาจบ่แพง....ชีวิตดีขึ้นนัก ลูกชายบางทีอยากได้นั้น ได้นี้ แบบเรียน อุปกรณ์การเรียนต้องมี ขยของแบบนี้ไม่ขัดสน ซ้อบ้าน ได้ เมื่อก่อนเคยเช่าบ้าน ก็ผ่อนบ้าน ลูกได้เรียนหนังสือ การกินดีขึ้น ไม่ขัดสนเหมือนเมื่อก่อน แต่ก่อนแบบว่าแฟนเคยทำงาน ไฟฟ้า(เป็นลูกจ้าง: ผู้เขียน) เศรษฐกิจไม่ดีเขาคัดออก เลยมาวาดรูป ปีว่าดีขึ้นนัก” (D1)

ฉ. การค้าและการตลาด

ผู้ประกอบการส่วนใหญ่พึงพอใจต่อการค้าและการตลาดที่ถนนคนเดินท่าแพเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นตลาดการค้าที่เสรี ไม่มีการเก็บภาษี การเช่าสถานที่ อีกทั้งผู้ผลิตสามารถพบผู้บริโภคโดยตรง ลูกค้านี้มีหลายระดับ หลายอายุ หลายวัฒนธรรม ทำให้เมื่อผลิตสินค้าออกมาแล้วสามารถขายได้มีราคา ลูกค้านี้พึงพอใจ

ในการมาพบผู้บริโภคโดยตรงทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของสินค้าหรือบริการของตนเองทำให้ตนเองสามารถที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ผู้ผลิตยังสามารถที่จะรับรู้ถึงความนิยมของผู้บริโภคว่าชอบสินค้าอย่างไร

นอกจากนี้ยังสามารถมีสถานที่จำหน่ายสินค้า จากอดีตผู้ประกอบการบางคนไม่มีที่จำหน่ายสินค้าที่ตนเองผลิตขึ้นมาทำให้ไม่สามารถผลิตได้ในปริมาณที่มาก เนื่องจากผลิตสินค้าแล้วจะขายส่งตามร้านค้าที่รับซื้อ หากสินค้ามีมากเกินไปความต้องการก็จะถูกกดราคาให้ต่ำลง ผู้ประกอบการก็จะยอมที่จะส่งสินค้าเนื่องจากไม่มีทางเลือก เหมือนถูกเอาเปรียบจากร้านค้า พอมีถนนคนเดินท่าแพจึงทำให้มีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น สามารถนำสินค้าที่ผลิตได้มาจำหน่ายเองที่นี้ ทำให้สินค้าไม่ล้นตลาด มีการติดต่อค้าขายทั้งภายในและภายนอกประเทศทำให้เศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น :

“เป็นมีโกด์ที่เมืองไทย โกด์โดยตรงของเป็น 3-4 ครั้งที่มาเป็นโกด์คนเดิม ส่วนมากก็เอาโกด์มาสั่งๆ ไว้แล้วเขาก็ทำหือเป็น ประมาณ 3-4 เดือน เป็นก็มา ถ้าเขาอยู่บ้านก็มีโอกาสได้ปะลูกค้า บ่รู้ว่าลูกค้าต้องการอะฮยังพ่อง โดยมากเน้นลายไทย เป็นสินค้าสั่ง ทำด้วยกัน 3-4 คน เฮงบ่ได้ พอตีเฮยเป็นมาปะ นี่เป็นขันโคก เป็นลายเดิมเอง ถ้าขยายเลบบ่ได้ ต้องเขียนตวยเส้นบ่ชัด โดยมากไปค้่นตามมอก็มี ลายที่เขาชอบก็ถ่ายของเป็นมา ถ่ายมาขยายเลบบ่ได้ พอตีเมื่อค้่นก็เอาไปส่งที่ไนท์ 3-4 ขึ้น”(HC)

“ผู้บริโภคมหาตลาดเอง ผู้ผลิตผู้บริโภคโดยตรง ไม่ต้องผ่านผู้ค้าคนกลาง ประโยชน์ต่อตัวเอง ได้ทำงานและหาตลาดเอง ไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลาง ผู้บริโภคก็ได้ซื้อจากผู้ผลิตโดยตรง เป็นแหล่งติดต่อการค้า การขาย ถูกค่าไปเอาที่บ้านต่อหรือที่ร้านต่อ” (U 1)

“แต่เมื่อมีคนคนเดินทำแพนเป็นพื้นฐานอาชีพของเรา ในวันข้างหน้าไม่มีคนคนเดินทำแพ เราสามารถใช้ความรู้ของเรา ความสามารถของเราที่มีอยู่ตรงนี้ ที่จะก้าวออกไป ขยายงานให้ใหญ่กว่านี้ มีคนยอมรับ การนวดเท้าไม่ใช่ทุนมาก ใช้ทุนตอนเริ่มแรก ระยะเวลาจะอึดมั่ว (ทุนไม่เพิ่ม: ผู้เขียน) ไม่ต้องซื้ออะไรเพิ่ม ขยายสถานที่เอา”(TM 1)

“ขายตรงนี้รายได้ดี อะไรก็ดีขึ้น ครอบครัวดีขึ้น ไม่ขาดสนเหมือนเมื่อก่อนๆ ทำงานเงินออกทุก 15 วัน (วาทะปรัมที่ก่อสร้าง: ผู้เขียน) เงินออกครั้งหนึ่ง รับจ้างเป็นเดือน พอมาขายตรงนี้ได้เงินทุกอาทิตย์ อาทิตย์เห็นผล ขายหมดก็วาดใหม่ ได้ถูกค่านำเงินนี้ไปใช้ ขยายงานขึ้นได้ เพิ่มจำนวนงานขึ้นรายได้เพิ่ม เพิ่มทุนขึ้น ครั้งแรกอาจลงทุนบ่อนัก พอขายได้ก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ” (D 1)

“ขายที่นี้ก็มีลูกค้า พวกสี พวกพื้นที่ก็พื้นที่ไป ส่วนผมประกอบเข้ารูป ส่วนมากช่วยกันทำ คนละอย่าง คนละชิ้นละอัน” (U 1)

ด้านสังคมและเศรษฐกิจ สามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเด็น

1. ด้านสังคมและเศรษฐกิจดีขึ้น มีสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจดีขึ้น เนื่องจากผู้ประกอบการมีอาชีพที่มั่นคง และมีงานทำเป็นประจำทำให้ตนเองมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น มีความปลอดภัยในการทำงาน และประสบความสำเร็จในการทำงาน สามารถผลิตสินค้าและขายได้ มีเงินเก็บ ใช้หนี้สินให้ลดน้อยลง คนในท้องถิ่นมีงานทำ มีความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในครอบครัว ชุมชน สังคม มีบทบาททางสังคมที่ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากผู้ประกอบการหลายๆ คน เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ในภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ ฟังพอใจต่อนโยบายการปิดถนนคนเดินทำแพของรัฐบาลและฟังพอใจต่อการนำนโยบายของรัฐบาลมาปฏิบัติของจังหวัด เชียงใหม่ ได้ปรับปรุงมาเรื่อยๆ จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ทำให้ข้อขัดแย้งต่างๆ ลดลง อีกทั้งปัญหาต่างๆ ก็เริ่มแก้ไขให้ดีขึ้น ทำให้โครงการถนนคนเดินทำแพมีประโยชน์ต่อชาวบ้านต่อจังหวัด เชียงใหม่

2. ด้านสังคมและเศรษฐกิจไม่ค่อยดี เนื่องจากมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการในบริเวณไนท์บาร์ซ่า และร้านค้าบางส่วนในบริเวณถนนทำแพ เนื่องจากต้องปิดถนนทำให้การสัญจรไปมาไม่สะดวก

ส่วนที่ 3 ปัญหา/อุปสรรคและแนวทางแก้ไข

ปัญหาและอุปสรรค

ผู้ประกอบการบางส่วนเห็นว่า การจัดการโครงการถนนคนเดินทำเพิ่มปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดพื้นที่ เนื่องจากมีผู้ประกอบการหลายคนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนแต่นำของมาขายในบริเวณซึ่งถูกกำหนดไว้ให้เป็นทางเดินสำหรับผู้มาเที่ยวงาน ทำให้เกิดปัญหาการเดินทางเข้าออกไม่สะดวก อีกทั้งในบางกลุ่มยังจัดให้มีสถานที่จำหน่ายไม่เพียงพอ ซึ่งแม้แต่คนที่ได้รับจัดสรรหรือขึ้นทะเบียนอยู่แล้วก็ยังมีที่จำหน่ายสินค้าให้ไม่พอ เมื่อมีคนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนมาแย่งพื้นที่ในการจำหน่ายสินค้าทำให้พื้นที่ว่างไม่เพียงพอ ซึ่งสามารถจำแนกปัญหาและอุปสรรคได้เป็น 3 ประเด็น

1) สถานที่จำหน่ายสินค้าไม่เพียงพอสำหรับผู้ประกอบการที่ขึ้นทะเบียนไว้กับกลุ่มต่างๆ :

“เมื่อก่อนขายหน้าวัด แต่ก่อนปิด 9 โมง ช่วงหลังเปิดบ่ายโมง เทียง ที่มาแล้วมีคนมาวางขายก่อน ที่วางก่อนหน้านั้น 3-4 เดือน เขาไม่ให้ที่วาง เจ้าของร้านไปซื้อกับข้าวแล้วเขาเห็นแล้วเขาชวนที่ม่าวาง ที่ไม่อยากเถียง ขอมรับว่ามีการแย่งที่กันเยอะ” (D 1)

“ปัญหาอุปสรรคภาพรวม คือที่นั่งไม่เพียงพอต่อประชาชนที่มาทำมาหากิน ต้องแย่งกัน (ถือคที่ขายของ ผู้เขียน) สมัยก่อนคนไม่เยอะ คนไม่สนใจ ตอนหลังๆ เสริมธุรกิจดี คนมาขายมากขึ้น ขายดี รายได้ดี เกิดการชิงดีชิงเด่นกัน คนเดินมากขึ้น ส่วนมากนักท่องเที่ยวมัก เป็นมาซื้อของพอเห็นว่าขายดีก็แย่งกันมาขาย เมื่อก่อนคนละ 4 เมตร หลังๆ เหลือ 2 เมตร 1.5 เมตร ลดลง เพราะว่าคนเพิ่มจะต้องแย่งกันแต่ละชุมชนก็จะมาขาย ทุกคนต้องการออกมาขาย ทุกคนก็ว่ามีสิทธิ มีทะเลาะกันบ้าง บางคนถามเช่าต่อ ทำไม่ได้เพราะเขาให้มาฟรี เก็บเงินไม่ได้ เจ้าหน้าที่ก็ไม่เอาเงิน ส่วนร้านค้าก็ให้เช่าหน้าร้านเขา ก็อยากให้ขยายออกไปทางอื่นเพิ่ม” (TM 3)

“มีวันหนึ่งจับตลาดไม่ได้ ไม่รู้ไปขายตรงไหน แต่ต้องอยู่ในระเบียบที่เป็นจัด”(G)

นอกจากนี้ผู้ประกอบการบางส่วนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนประกอบการกับกลุ่มใดเข้ามาแย่งพื้นที่มาขายสินค้าและยังรุกรานไปในบริเวณที่จัดไว้สำหรับเป็นทางเดินให้ผู้เข้ามาเที่ยวชมสินค้า :

“คนมาขายที่หลังมาแทรกแซง มาลงทางเดิน ลงที่ห้ามลง คนรับผิดชอบไม่อยู่ บางทีก็มาขายหน้าร้านคนอื่น ส่วนมากเป็นคนไม่ได้ขึ้นทะเบียน ปัญหาค่อนข้างเยอะ ตอนเย็นก็มาเต็มหมด หน่วยงานก็กลับแล้ว” (U 1)

2. สินค้าถูกลอกเลียนแบบจากผู้ประกอบการที่ขายสินค้าประเภทเดียวกันทำให้มีปัญหาในเรื่องคุณภาพและราคาของสินค้าซึ่งเป็นการแย่งลูกค้าและผลิออกมาขายตัดราคากัน:

“แม่ค้าเอาผ้าไปก๊อป (เอาเสื้อไปเลียนแบบ: ผู้เขียน) ขายตัดราคา เสียรายได้ ถูกค้าแทนที่จะมากี่ไปซื้อที่อื่น มาซื้อเรื่อยๆ มาซื้อครั้งเดียวแล้วเอาไปก๊อป ตามนี้เลย แต่ค้าคนละอย่าง แล้วขายตัดราคา ที่สาวไปส่งผ้าที่บ้านถวาย แต่ผ้าซื้อมาแล้วปักเม็ดเอง ทำเอง”(C)

3. มีการประชาสัมพันธ์โครงการน้อยลงทั้งสื่อวิทยุและป้ายประชาสัมพันธ์ บางสัปดาห์ก็ไม่ทราบว่ามีกิจกรรมอะไรบ้าง ทำให้เข้าใจว่าจะไม่มีโครงการถนนคนเดินทำแพอีกต่อไป กิจกรรมในถนนคนเดินทำแพน้อยลง ส่งผลให้ขายสินค้าได้น้อยลง

“ไม่มีปัญหา แต่ เจ้าหน้าที่ไม่ได้จัดงานอะไร เหมือนสืบทศวรรษ วันหนึ่งขายได้ หมีนกว่าบาท ต่อวัน ขายเสื้อผ้าขายตอนท้ายๆ เทศกาลแล้ว ทุกอาทิตย์ขายดีมากสุดยอด ตอนนี้เงียบไม่ค่อยจัดงาน เจ้าหน้าที่น่าจะจัดงานเหมือนสืบทศวรรษ”(G 1)

“ถนนคนเดินทำแพกิจกรรมลดลง เงินลดลงหรือ แต่แม่ค้ายังเหมือนเดิม แต่ไม่ค่อยเห็นป้ายติด บางทีก็ขังใจมา แม่ค้าแงๆ เพราะงานโฆษณาวิทยุก็ไม่ประชาสัมพันธ์แล้ว คนมาเที่ยวก็ไม่รู้แล้ว คนไม่รู้ก็ไม่รู้ บางทีแม่ค้าต้องให้เบอร์โทรกันไว้ เพราะที่อยู่รอบนอก ต้องอาศัยแม่ค้าในเมือง”(D 1)

แนวทางแก้ไขปัญหจากผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาถนนคนเดินทำแพดังนี้ ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนรับทราบถึงกิจกรรมของโครงการถนนคนเดิน และต้องการให้เฉพาะคนเชียงใหม่มีสิทธิในการมาประกอบการที่ถนนคนเดิน เพื่อเป็นแหล่งใช้ประกอบการอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว มีบางบริเวณที่มีรถเร่ขายของมาจอรถกรีดขวางทางเดินทำให้เดินทางไม่สะดวกจึงต้องการให้เจ้าหน้าที่มาดูแลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 ประเด็นได้แก่

1. การแก้ไขปัญหาผู้ประกอบการที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับกลุ่มใด แล้วมาขายสินค้าในบริเวณที่จัดไว้สำหรับเป็นทางเดิน ทำให้การเดินทางไปมาไม่สะดวกควรได้รับการแก้ไขโดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลลดงานเพื่อความ เป็นระเบียบเรียบร้อย :

“ฝ่ายป้องกันก็มาดูแล มาช่วยดูแล 2 ทุ่มรถขายของเร่ก็มาขายเต็มไปหมด ในนี้ทุกคนเทียบเท่ากันหมด ทุกคนอยู่ตามที่พาณิชย์จัดสรร แต่ก็ช่วยบอกบ้าง”(U1)

2. จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อสารมวลชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปและนักท่องเที่ยวได้รับทราบถึงกิจกรรมที่จะดำเนินการในแต่ละสัปดาห์ เป็นการเพิ่มปริมาณผู้มาเที่ยวชมงาน :

“อยากให้โฆษณาสักหน่อยว่าถนนคนเดินทำแพยังมีอยู่ แต่คนที่มาแอมวาก็เป็นคนเก่า ลูกค้าใหม่ๆ ไม่รู้”
(D1)

3. เพื่อเป็นการรณรงค์ให้มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมล้านนา จึงควรจัดให้พื้นที่ถนนคนเดินทำแพเป็นสถานที่ประกอบการเฉพาะสำหรับคนเชียงใหม่เท่านั้น

“ช่วงก่อนเป็นช่วงปิดเทอม คนต่างจังหวัดเข้ามาแย่งขายเยอะ อยากให้คนเชียงใหม่มาขาย น่าจะเป็นเฉพาะคนเชียงใหม่ คนกรุงเทพฯจะมาขายด้วย มีการรณรงค์ทางช่องทางรณรงค์สร้าง ป้าขอให้รัฐบาลจัดให้มีตลอดไป ส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดี ส่งเสริมเป็นที่ทำงานช่วยเหลือครอบครัว ช่วยเหลือชาวบ้าน”(G)